

รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

มาตรา 12
กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
(รวมมาตรา 29 เฉพาะการเคหะแห่งชาติ
และมาตรา 39 เฉพาะกองทุนที่เกี่ยวข้อง)

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ภาพรวมกระทรวง	1
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์รายหน่วยงาน	7
• สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	7
• กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกองทุนคุ้มครองเด็ก	28
• กรมกิจการผู้สูงอายุ และกองทุนผู้สูงอายุ	58
• กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ	75
• กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	90
• กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	103
• สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	115
• การเคหะแห่งชาติ	124

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนที่ 1 ภาพรวมกระทรวง

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: ประชาชนเข้าถึงโอกาส และการคุ้มครองทางสังคม มีความมั่นคงในชีวิต

- พันธกิจ:**
1. เสริมสร้างศักยภาพคนและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
 2. เสริมสร้างโอกาสและการคุ้มครองทางสังคมอย่างเท่าเทียม
 3. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน
 4. ยกกระตือรือร้นให้มีผลสัมฤทธิ์สูงด้วยธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีดิจิทัล

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ประชาชนทุกช่วงวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป - ตัวชี้วัด : จำนวนประชาชนทุกช่วงวัย มีศักยภาพ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	คน	488,253	494,471
(2) ผลสัมฤทธิ์ : ประชาชนทุกช่วงวัยโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางเข้าถึงโอกาส ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางเข้าถึงโอกาส ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมเพียงพอต่อการดำรงชีวิต	คน	3,703,358	3,883,051
(3) ผลสัมฤทธิ์ : องค์กรเครือข่ายมีความเข้มแข็ง และร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กรเครือข่ายที่เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กรเครือข่ายที่เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนประชาชนกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางทางสังคมได้รับการช่วยเหลือโดยภาคีเครือข่าย	คน เครือข่าย คน	1,399,177 - -	- 99,846 1,318,728

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 412

2. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และเงินนอกงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (จำแนกตามหน่วยงาน)

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนราชการ	24,989.3640	25,076.2836	86.9196	0.35
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1,853.0257	2,007.5528	154.5271	8.34
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	1,856.1846	1,943.5530	87.3684	4.71
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	534.2303	574.1504	39.9201	7.47
กรมกิจการเด็กและเยาวชน	18,488.2144	18,066.3813	-421.8331	- 2.28
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	836.4372	862.1604	25.7232	3.08
กรมกิจการผู้สูงอายุ	1,421.2718	1,622.4857	201.2139	14.16
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	1,836.6645	1,814.2083	- 22.4562	- 1.22
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	1,836.6645	1,814.2083	- 22.4562	- 1.22
รัฐวิสาหกิจ	990.9135	1,008.1303	17.2168	1.74
การเคหะแห่งชาติ	990.9135	1,008.1303	17.2168	1.74
ทุนหมุนเวียน	238.5000	252.0000	13.5000	5.66
กองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	40.0000	45.0000	5.0000	12.5
กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	75.0000	75.0000	-	-
กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ	11.5000	20.0000	8.5000	73.913
กองทุนคุ้มครองเด็ก	45.0000	45.0000	-	-
กองทุนผู้สูงอายุ	67.0000	67.0000	-	-
รวมทั้งสิ้น	28,055.4420	28,150.6222	95.1802	0.34

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 เล่มที่ 14 และเล่มที่ 19

2.2 งบประมาณจำแนกตามแผนงาน

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	แผนงาน บุคลากร	แผนงาน บูรณาการ	แผนงาน พื้นฐาน	แผนงาน ยุทธศาสตร์	บริหาร จัดการ	รวมทั้งสิ้น
ส่วนราชการ	2,929.5034	747.4269	271.8391	21,127.5142	-	25,076.2836
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	921.8037	0.4848	83.8568	1,001.4075	-	2,007.5528
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	767.5561	2.4870	56.2378	1,117.2721	-	1,943.5530
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	206.7278	0.5580	10.0635	356.8011	-	574.1504
กรมกิจการเด็กและเยาวชน	647.7489	15.7944	22.5007	17,380.3373	-	18,066.3813
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	263.9442	-	84.0464	514.1698	-	862.1604
กรมกิจการผู้สูงอายุ	121.7227	728.1027	15.1339	757.5264	-	1,622.4857
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	-	1.2108	-	1,812.9975	-	1,814.2083
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	-	1.2108	-	1,812.9975	-	1,814.2083
รัฐวิสาหกิจ	-	-	-	924.9702	83.1601	1,008.1303
การเคหะแห่งชาติ	-	-	-	924.9702	83.1601	1,008.1303
ทุนหมุนเวียน	-	-	-	252.0000	-	252.0000
กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	-	-	-	45.0000	-	45.0000
กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	-	-	-	75.0000	-	75.0000
กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ	-	-	-	20.0000	-	20.0000
กองทุนคุ้มครองเด็ก	-	-	-	45.0000	-	45.0000
กองทุนผู้สูงอายุ	-	-	-	67.0000	-	67.0000
รวมทั้งสิ้น	2,929.5034	748.6377	271.8391	24,117.4819	83.1601	28,150.6222

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 เล่มที่ 14 และเล่มที่ 20

2.3 รายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ				เงินนอก งบประมาณ
	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572 - จบ	
1. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	21.9892	36.1664	-	-	-
2. กรมกิจการเด็กและเยาวชน	63.4173	12.9150	-	-	-
3. กรมกิจการผู้สูงอายุ	74.9244	117.5288	307.0425	-	-
4. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	17.5719	6.4281	-	-	-
5. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	44.8462	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	222.7490	173.0383	307.0425	-	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 422

3. ประเด็นข้อสังเกตของสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาвање 1 รับหลักการ

- 1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเงินอุดหนุนเด็กแบบถ้วนหน้าที่ยังไม่สามารถผลักดันได้จริง แม้จะจัดงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างความเสมอภาคทางสังคมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้สูงก็ตาม
- 2) งบสวัสดิการคนพิการมีการใช้งบประมาณตกหล่น ข้ำซ้อน กระจัดกระจาย ขาดการเข้าถึงอุปกรณ์พื้นฐาน รัฐบาลจึงต้องเปลี่ยนวิธีการตั้งงบประมาณรูปแบบเดิม ไปสู่การตั้งงบประมาณใหม่ที่ให้ผลทวีคูณ

3) รัฐบาลมีการโฆษณาชวนเชื่อกับพี่น้องประชาชนว่า จะเพิ่มเบี้ยผู้สูงอายุ เบี้ยคนพิการให้ แต่การจัดสรรงบประมาณไม่ได้มีการเตรียมงบประมาณไว้ในส่วนนี้ หากไม่มีการจัดเตรียมไว้ให้เหตุใดจึงสื่อสารไปยังประชาชนเช่นนั้น การกระทำเช่นนี้เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ร้อนของประชาชน และเป็นเพียงโฆษณาชวนเชื่อที่ไม่สามารถเชื่อถือ ทุกหน่วยงานมีค่าของงบประมาณมาเต็มจำนวน ทั้งในกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ มีโครงการและมีการเตรียมจ่ายเงิน รัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว และคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว เหลือเพียงแต่การจัดหางบประมาณเพื่อให้เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อเติมเต็มความหวังของพี่น้องประชาชนได้รับการคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการสังคมที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการดำรงชีวิต งบประมาณของบางโครงการที่ยังไม่ควรทำควรชะลอไว้ก่อน เพื่อนำงบประมาณมาจัดสรรเป็นเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็ก

4) ใช้พื้นที่ของการเคหะแห่งชาติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งอาจนำไปปรับปรุงเป็นบ้านพักคนชรา ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ

5) ในส่วนของการดูแลกลุ่มเปราะบาง เช่น แม่และเด็ก นั้น รัฐบาลเองยังไม่มีแผนงานและงบประมาณสำหรับดูแลคนกลุ่มนี้ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการมีลูก การเลี้ยงดูเด็กหนึ่งคนให้เติบโตได้ไม่ใช่มีความพร้อมด้านจิตใจเท่านั้น แต่ต้องอาศัยทั้งระบบต้นทุนชีวิตทั้งหมด ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลไม่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลชีวิตของเด็กและผู้ปกครองเลย เด็กในประเทศไทยต้องเติบโตภายใต้เงื่อนไขสภาพเศรษฐกิจสังคมที่ยากลำบาก เด็กหลายคนขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ระบบสาธารณสุข เพราะอยู่ในครอบครัวที่ยากจน แม่หลายคนไม่มีโอกาสเข้าถึงระบบการฝากครรภ์ การคลอด และการดูแลสุขภาพแม่อย่างปลอดภัย ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเข้ามาดูแลอย่างเร่งด่วน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการดูแลชีวิตแม่และเด็กทั้งประเทศให้ปลอดภัยได้และไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้สมวัย ไม่มีการตรวจคัดกรองเด็กให้มีพัฒนาได้อย่างสมวัย เนื่องจากได้รับงบประมาณอย่างไม่เพียงพอ ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการไม่สมวัย มีพัฒนาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

6) ปัญหาเด็กยากจน โครงการอุดหนุนเด็กแรกเกิดถ้วนหน้า ที่ได้รับเพียง 600 บาทต่อเดือนไม่เพียงพอ ความเป็นจริง งบประมาณที่จัดสรรให้กับกลุ่มเปราะบางกลุ่มนี้ ไม่สะท้อนความจริงใจในการแก้ไขปัญหา รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

7) งบประมาณสำหรับดูแลกลุ่มคนพิการ รัฐบาลไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้คนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น ในปีนี้เงินอุดหนุนเบี้ยยังชีพคนพิการ ได้รับเดือนละ 800 บาท ยังไม่ได้รับการปรับเพิ่มซึ่งจำนวน 800 บาทนั้น ไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิต ไม่มีการปรับขึ้นเบี้ยยังชีพ ยังไม่นับรวมถึงกระบวนการในการขอรับเบี้ยยังชีพมีความยุ่งยาก สร้างภาระให้กับผู้พิการ เป็นอุปสรรคทำให้ผู้พิการไม่ได้รับสิทธิ ดังนั้นรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมและเพียงพอกับสถานการณ์ปัจจุบัน การดูแลคุณภาพชีวิตคนพิการ ไปจนถึงการสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานในกลุ่มคนพิการ เพื่อให้คนเหล่านี้มีรายได้เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนทุกกลุ่ม และให้ทุกคนมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา: สรุปการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 1 (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรให้ความสำคัญในการเพิ่มบทบาทของประเทศไทยที่เกี่ยวกับปัญหาการค้ำมนุษย์ในเวทีโลกให้มากขึ้น โดยมีตัวชี้วัดเป็นอันดับ (Tier) ปัญหาการค้ำมนุษย์ในประเทศลดลงจากอันดับเดิม	✓	
2. หน่วยงานควรหามาตรการป้องกันและตรวจสอบการหลอกลวงประชาชน โดยการให้จ่ายเงินเพื่อแลกกับการได้สิทธิเข้าร่วมโครงการบ้านพอเพียงหรือโครงการบ้านมั่นคง	✓	
3. หน่วยงานควหาแนวทางใหม่ ๆ ในการประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงานให้ประชาชนทราบ เพื่อที่ประชาชนจะได้เข้ามารับบริการได้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาประกวดความคิดสร้างสรรค์ผลงานการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมให้กับประชาชนได้ดีขึ้นด้วย	✓	
4. ประเทศไทยในปัจจุบันเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดจึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้	✓	
5. ควรบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนงานของกระทรวงในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยอาจทำความตกลง (MOU) ร่วมกัน อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันอุดมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนควรรยกระดับองค์กรภาคสตรี สภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ให้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงานระหว่างหน่วยงาน หรือการพิจารณาแนวทางการถ่ายโอนภารกิจหลักของกระทรวงไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั่วภูมิภาค อันจะเกิดประโยชน์ต่อการทำงานในเชิงรุกอย่างเข้มแข็งภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร		✓
6. ควรดำเนินการในเชิงนโยบายเพื่อชี้ให้รัฐบาลเห็นถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้รัฐบาลเห็นถึงความสำคัญและพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานตามบทบาทและภารกิจที่รับผิดชอบ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศทุกช่วงวัย และการแก้ไขปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนหลายมิติ		✓
7. ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับการจัดสวัสดิการประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องมีฐานข้อมูลให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการช่วยเหลือทั้งกลุ่มเปราะบาง คนพิการ คนไร้บ้าน และจะเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทิศทางการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม การทำงาน		✓

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
เกิดความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินการกิจกรรมภาครัฐ อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกระทรวงได้อย่างเข้มแข็งในระยะยาว		
8. ควรจัดสวัสดิการที่พิกัดภัยในรูปแบบที่เหมาะสมให้กับ คนไร้ที่พึ่ง กลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีความเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิต และไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการด้านที่พิกัดภัย ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างมาก แต่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ จึงควรอาศัยความร่วมมือกับหลายภาคส่วนโดยบูรณาการร่วมกับส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายของกระทรวง ทั้งด้านการสนับสนุนงบประมาณ กำลังคนในการขับเคลื่อนงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ตลอดจนการปรับบทบาทในการขับเคลื่อนภารกิจการพัฒนาแบบองค์รวมในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม และส่งเสริมการดำเนินงานของกระทรวงที่เกิดรูปธรรมชัดเจน		✓

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์รายหน่วยงาน (ส่วนราชการ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และทุนหมุนเวียน)

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 423 ถึง 474
และเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า 143 ถึง 148)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เสริมพลัง สร้างโอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย

พันธกิจ:

1. พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมสู่การปฏิบัติ
2. ส่งเสริม พัฒนากลไก และบูรณาการภาคีเครือข่ายทางสังคมทุกภาคส่วนและทุกระดับ
3. ส่งเสริมการวิจัย งานวิชาการ และพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

ข้อสังเกต PBO

- วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำท่าย และวัดผลได้

- วิสัยทัศน์ “เสริมพลัง สร้างโอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วง” สะท้อนเป้าหมายที่ทำท่ายมีความเป็นไปได้ และมีความครอบคลุมมิติทางสังคมที่หลากหลาย แต่ไม่สะท้อนตำแหน่งขององค์กร และไม่ปรากฏช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์ และไม่ปรากฏตัวชี้วัดความสำเร็จที่วัดผลได้ สำนักงานฯ จะมีแนวทางและกระบวนการเพื่อให้สะท้อนตำแหน่งขององค์กร และบรรลุวิสัยทัศน์ภายในช่วงระยะเวลาใด รวมถึงมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร

- พันธกิจมีความครอบคลุมภารกิจหลักขององค์กร และเน้นการบูรณาการ รวมถึงการมีส่วนร่วมสามารถสื่อสารโดยกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย

- สำนักงานฯ ควรจะได้มุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบาย ที่เป็น “นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” ว่าเกิดจากการริเริ่มนำเสนอจากล่างขึ้นบน (Bottom - Up) จากกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ อาสาสมัคร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมถึงนโยบายถูกนำไปใช้มากน้อยเพียงใดใน “ขาขึ้น” และนำไปสู่การปฏิบัติ “ขาเคลื่อน” ให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด

- พันธกิจด้านการส่งเสริมการวิจัย งานวิชาการ และพัฒนานวัตกรรมทางสังคม ถือว่ามีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการยกระดับศักยภาพการดำเนินงานขององค์กร

● สำนักงานฯ มี “มาตรฐานทางวิชาการ” ของวิจัย ศึกษา วิเคราะห์ ฯลฯ เพื่อให้ได้ผลงานวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ และมีข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะที่สามารถไปสู่การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน นอกจากนี้ ที่ผ่านมามีผลงานวิชาการไม่น้อยเพียงใดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและระดับประเทศ และมีข้อเสนอใดบ้างที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและผลลัพธ์การดำเนินงาน รวมถึงเกิดผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร

● พันธกิจด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง ปัจจุบันสำนักงานฯ มีระดับขีดสมรรถนะองค์กรอยู่ที่ระดับใด และคาดว่าจะสามารถพัฒนาไปสู่ที่ระดับใด รวมถึงมีระเบียบวิธีการในการวัดผลอย่างไร

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงโอกาส ได้รับการคุ้มครองทางสังคม และการพัฒนาศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้	คน	316,572	993,966
- ตัวชี้วัด : จำนวนกลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้ประสบปัญหา ทางสังคม กลุ่มเป้าหมายตามภารกิจเข้าถึงโอกาส ได้รับการคุ้มครอง และพัฒนา			
- ตัวชี้วัด : จำนวนนโยบาย นวัตกรรม และมาตรการ ด้านการพัฒนาสังคม ได้รับการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ	เรื่อง	10	10

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 421

ข้อสังเกต PBO

● ตัวชี้วัด : จำนวนกลุ่มเปราะบางฯ ค่าเป้าหมายปี 2569 จำนวน 993,966 คน เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า จากค่าเป้าหมายปี 2568 ทั้งที่ในระดับหน่วยงานยังมีผลการดำเนินงาน 6 เดือนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จึงมีความท้าทายต่อสมรรถนะของระบบงานและทรัพยากรในปัจจุบัน

● ควรกำหนดเป้าหมายการเข้าถึงกลุ่มเปราะบางในลักษณะ “ค่อยเป็นค่อยไป” ตามระดับการพัฒนาโครงสร้างรองรับ โดยใช้เกณฑ์จำแนกกลุ่ม เช่น เปราะบางระดับเร่งด่วน (Immediate) เปราะบางเรื้อรัง (Chronic) เปราะบางจากปัจจัยเฉพาะช่วง (เช่น วัยรุ่น สูงอายุ มารดาเดี่ยว) รวมถึงควรแยกเป้าหมายระหว่าง “คนใหม่” และ “คนที่ได้รับบริการต่อเนื่อง” เพื่อประเมินความครอบคลุม (Coverage) และผลสัมฤทธิ์ (Impact) อย่างเป็นระบบ

● **ตัวชี้วัด :** จำนวนนโยบาย นวัตกรรม และมาตรการฯ ปี 2569 มีค่าเป้าหมาย จำนวน 10 เรื่อง ประกอบด้วยอะไรบ้าง สามารถจำแนกออกเป็นกี่ด้าน อะไรบ้าง และเป็นสิ่งใหม่หรือต่อยอดจาก 10 เรื่อง ในปี 2568 อย่างไร

● ในจำนวนเหล่านั้นได้ปรากฏข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร เกิดผลลัพธ์และผลกระทบอย่างไร โดยเฉพาะเมื่อได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพแล้วสามารถช่วยให้เกิดการประหยัดต้นทุนหรือทรัพยากรในการบริหารจัดการองค์กรอย่างไร ทั้งที่เป็นมูลค่า ประโยชน์ และคุณค่า ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร

● สำนักงานฯ นิยาม “นวัตกรรม” อย่างไร

● นอกจากนี้ การพัฒนานโยบาย นวัตกรรมทางสังคม นวัตกรรมองค์กร สำนักงานฯ ได้นำรูปแบบการออกแบบและพัฒนาแบบใหม่ที่เป็นที่นิยมมาใช้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

● ควรส่งเสริมบทบาทเชิงรุกของพันธกิจด้าน “การวิจัย/นวัตกรรมทางสังคม” ควรพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือสำหรับการพัฒนาสังคมเชิงพื้นที่ เช่น ดัชนีความเปราะบางรายพื้นที่ (Vulnerability Index) โดยตั้งเป้าหมายงานวิจัยที่สามารถ “นำไปใช้จริง” และกำหนดผลผลิตเชิงคุณภาพ เช่น งานวิจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือแผนนำร่องที่เข้าสู่ระบบการจัดสรรงบประมาณ

● **ควรนำตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ดัชนีพัฒนามนุษย์และดัชนี/ตัวชี้วัดระดับสากลที่เกี่ยวข้อง** มากำหนดเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการให้บริการหน่วยงาน

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	899.7298	921.8037	22.0739	2.45
แผนงานพื้นฐาน	85.8168	83.8568	- 1.9600	- 2.28
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	85.8168	83.8568	- 1.9600	- 2.28
แผนงานยุทธศาสตร์	864.7739	1,001.4075	- 7.5276	- 0.87
จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์	114.1754	109.7481	- 4.4273	- 3.88
ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง	119.6740	117.3104	- 2.3636	- 1.98
ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	38.5630	37.8263	- 0.7367	- 1.91
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม	483.1158	465.7871	- 17.3287	- 3.59
พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	109.2457	270.7356	161.4899	147.82
แผนงานบูรณาการ	2.6452	0.4848	- 2.1604	- 81.67
รัฐบาลดิจิทัล	0.8140	0.4848	- 0.3292	-40.44

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 424

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ (แผนงานยุทธศาสตร์จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ำมนุษย์) งบประมาณจำนวน 109.7481 ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	86.7676	10.4409	-	12.5396	109.7481
1. การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกลไกการส่งต่อระดับชาติ (National Referral Mechanism : NRM) เพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายที่สอดคล้องกับหลักการสากล	1.5236	-	-	8.2032	9.7268
2. บูรณาการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ แนวทางไปสู่การปฏิบัติ	22.4762	-	-	4.3364	26.8126
3. เสริมสร้างความตระหนักรู้แก่กลุ่มเป้าหมายและพัฒนาศักยภาพเพื่อป้องกันการค้ำมนุษย์	15.1381	-	-	-	15.1381
4. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายตามกฎหมายและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล	47.6297	10.4409	-	-	58.0706

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 435

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองตามกลไกการส่งต่อระดับชาติ (National Referral Mechanism : NRM)	คน	1,000 (56)	1,000	1,000	1,000	1,000
เชิงปริมาณ : จำนวนนโยบายมาตรการ แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ที่นำไปสู่การปฏิบัติ	เรื่อง	2 (-)	2	2	2	2
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์	คน	6,000 (-)	6,000	6,000	6,000	6,000
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้เสียหายและบุคคลในครอบครัวได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองตามกฎหมายและสอดคล้องกับหลักการสากล	คน	470 (153)	470	470	470	470
เชิงปริมาณ : จำนวนเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด	คน	40 (-)	40	40	40	40

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 436

3. งบรายจ่ายอื่น	12,539,600 บาท
1) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามกลไกการส่งต่อระดับชาติ (National Referral Mechanism : NRM)	8,203,200 บาท
2) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	4,336,400 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 438

ข้อสังเกต PBO

● ผลการดำเนินงาน 6 เดือนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ในระดับที่ต่ำมาก บางตัวชี้วัดไม่ปรากฏข้อมูลผลการดำเนินงาน

● สำนักงานฯ คาดการณ์ว่า **สถานการณ์การค้ามนุษย์จะรุนแรงมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร** ที่จะมีจำนวนบุคคลที่มีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (6 เดือนแรก) จำนวน 56 คน โดยค่าเป้าหมายตัวชี้วัดเท่ากับ 1,000 คน เท่ากันทุกปี

● ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ จำนวน 6,000 คน โดยเฉลี่ยเพียง 78 คนต่อจังหวัด ซึ่งไม่เพียงพอในการสร้างการตระหนักรู้เชิงระบบ ควรปรับตัวชี้วัดหลักจาก “จำนวนผู้เข้าร่วม” เป็น “จำนวนองค์กร/ภาคีที่ร่วมขับเคลื่อน” เพื่อสะท้อนการขยายผลในเชิงระบบ เช่น จำนวนองค์กรเครือข่ายที่ได้รับการอบรมหรือมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

● นอกจากนี้ สำนักงานฯ **ควรยกระดับการสร้างความตระหนักรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย** โดยที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มเป้าหมายใดมีความเสี่ยงสูง จึงเน้นการดำเนินการในกลุ่มนั้น โดยบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาเด็กและเยาวชน สภาองค์กรชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน สหภาพแรงงาน

● สำนักงานฯ **ควรส่งเสริมการสร้างความตระหนักผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์** ซึ่งสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้ในวงกว้างได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการประกวดสร้างสรรค์สื่อเสริมสร้างความตระหนัก เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และอาจจะช่วยประหยัดงบประมาณได้มากกว่าการจ้างดำเนินงาน

● การกำหนดเป้าหมายระดับปัจเจกบุคคลอาจไม่สอดคล้องกับลักษณะของปัญหาการค้ามนุษย์ที่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของภาคีทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ดังนั้นเป้าหมายควรเน้นระดับ “กลไก” มากกว่าระดับ “คน” โดย**ควรมุ่งเน้นการสร้าง “กลไกและภาคีในระดับพื้นที่” สนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมที่มีบทบาทสำคัญ**

● ตัวชี้วัดเชิงปริมาณหลายตัวชี้วัดกำหนดค่าเป้าหมายที่ไม่ท้าทายศักยภาพการดำเนินงานของสำนักงานฯ อาทิ จำนวนนโยบายมาตรการฯ จำนวนเจ้าหน้าที่ฯ จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายฯ จำนวนผู้เสียหายฯ จึงควรกำหนดค่าเป้าหมายให้มีความท้าทายมากยิ่งขึ้นเพื่อยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของสำนักงานฯ

● **ควรกำหนดตัวชี้วัดสำคัญเกี่ยวกับอัตราการกลับคืนสู่ครอบครัว สังคม และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ** โดยกำหนดค่าเป้าหมายให้มีความท้าทายเพียงพอ

- ที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับจำนวนผู้ที่อยู่ในกระบวนการ และผ่านกระบวนการแล้ว มีอัตราการกลับคืนมาน้อยเพียงใด รวมถึงมีการติดตามประเมินผลผู้ที่กลับคืนอย่างไร
- รายการค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามกลไกการส่งต่อระดับชาติฯ จำนวน 8.2032 ล้านบาท มีรายละเอียดการดำเนินงานและการใช้จ่ายอย่างไร

2) โครงการอำนวยการยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (แผนงานยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง) งบประมาณจำนวน 117.3104 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยุติการช่วยเหลือ ได้รับการติดตามและประเมิน สภาพปัญหา	คน	100 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยา	คน	5,102 (-)	5,350	5,350	5,350	5,350

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 439

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ได้รับการติดตามและประเมินสภาพปัญหา	คน	-	746	746	746	746

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 440

2. งบเงินอุดหนุน

114,708,000 บาท

2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป

114,708,000 บาท

- 1) เงินอุดหนุนการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์
ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

114,708,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 441

ข้อสังเกต PBO

- โครงการนี้ดำเนินมาต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมทั้งในเชิงปริมาณ (จำนวนผู้ได้รับการเยียวยา/ติดตาม) และเชิงคุณภาพ (การพึ่งพาตนเอง/ฟื้นคืนสภาพสังคม) การประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงคุณภาพและเชิงระบบ เช่น กำหนดตัวชี้วัดด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความไว้วางใจต่อรัฐ ความพึงพอใจของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม โดยดึงภาควิชาการในพื้นที่เข้ามาช่วยประเมินผลและออกแบบนวัตกรรมชุมชน รวมถึงเผยแพร่ผลลัพธ์ในระดับชุมชน หรือการเปลี่ยนแปลงระยะยาวต่อระบบสังคมในพื้นที่
- เป้าหมายเชิงปริมาณ “คนพิการ 746 คน” และ “ผู้ได้รับผลกระทบ 5,350 คน” เท่ากันทุกปี ควรมีการวิเคราะห์ฉากทัศน์ (Scenario Analysis) อย่างสม่ำเสมอ ว่าสถานการณ์ในพื้นที่อาจมีความผันผวน และกำหนดค่าเป้าหมายให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร หรือความรุนแรงเชิงรูปแบบใหม่ (ออนไลน์/โซเชียลมีเดีย) เพื่อวางแผนงบประมาณให้ตอบโจทย์เชิงพื้นที่ และสามารถออกแบบมาตรการเชิงรุกได้จริง
- ควรดำเนินการเยียวยาแบบมีส่วนร่วมและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ปรับกลไกเยียวยาให้ยึดผู้ประสบเหตุเป็นศูนย์กลาง (Victim - entered Approach) ควรจัดทำระบบติดตามผู้รับการเยียวยาแบบรายกรณี (Case Monitoring) ไม่ใช่เพียงการจ่ายเงิน โดยควรติดตามพัฒนาการ เช่น กลับเข้าสู่การศึกษา มีอาชีพ ไม่ถูกตีตราทางสังคม ฯลฯ
- ควรเชื่อมโยงกับระบบของกระทรวงศึกษาธิการ แรงงาน ยุติธรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็น “ระบบ” มากกว่าการดำเนินงานเพียงครั้งเดียว เพื่อบูรณาการความช่วยเหลือ มุ่งสู่ “ความยุติธรรมแบบฟื้นฟู (Restorative Justice)” ไม่ใช่เพียงการเยียวยาเชิงเศรษฐกิจ บูรณาการความช่วยเหลือในลักษณะ “ตัวเงิน” และ “ไม่เป็นตัวเงิน” จัดสวัสดิการฟื้นฟูจิตใจ การแนะแนวอาชีพ และทุนการศึกษา สำหรับสมาชิกครอบครัวผู้สูญเสีย
- ควรเปิดเวทีรับฟังความต้องการจากชุมชนและกลุ่มเปราะบาง (เช่น หญิง หม้าย เด็ก) อย่างสม่ำเสมอ
- ควรส่งเสริม “กลไกเสริมพลังชุมชน” ที่ได้รับผลกระทบ ให้เป็นผู้ร่วมแก้ปัญหา เช่น สร้างเครือข่ายผู้ผ่านการเยียวยาเพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้กลุ่มใหม่ การสร้างเวทีเด็กและเยาวชน การใช้ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพ การใช้ศิลปะ กีฬา การสื่อสารเป็นกลไกสร้างพลังบวก
- ควรมุ่งเน้นการสานพลังกับภาคีในพื้นที่ โดยใช้กลไกสภาสันติสุขตำบล (Peacebuilding Committee) และเครือข่ายผู้นำทางศาสนาในการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างรัฐกับประชาชน และพัฒนาแผนปฏิบัติการร่วมกับท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือระยะยาว

3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาค

(แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) งบประมาณจำนวน 37.8263 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบาย/รายงานการศึกษารายงานประเทศ ตามกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศ/ภูมิภาคอาเซียนที่มีการผลักดันไปสู่การปฏิบัติภายในประเทศผ่านการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	เรื่อง	3 (-)	3	3	3	3
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	ร้อยละ	80 (-)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 442

2. งบรายจ่ายอื่น

33,737,400 บาท

- 1) ค่าใช้จ่ายในการเจรจาและประชุมนานาชาติ 5,627,100 บาท
- 2) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 3,110,300 บาท
- 3) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 25,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 444

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดร้อยละของภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมฯ กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 แต่ไม่ระบุจำนวนองค์กรและไม่ชัดเจนว่าบทบาทของภาคีเป็นลักษณะใด จึงควรแสดงจำนวน “ภาคี” อย่างชัดเจน พร้อมจำแนกตามบทบาท เช่น ภาคีภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรภาคประชาสังคม
- รายการ “ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศฯ” จำนวน 25 ล้านบาท ยังไม่ชัดเจนว่าครอบคลุมความร่วมมือในเรื่องใดบ้าง และควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ข้อเสนอจากประเทศไทยที่ได้รับการรับรอง/สนับสนุนในเวทีระหว่างประเทศ ข้อเสนอที่สามารถนำกลับมาใช้เชิงนโยบายในประเทศ (Policy Transfer)
- ควรสร้างดัชนีผลสัมฤทธิ์ความร่วมมือ กำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น จำนวนโครงการที่ดำเนินร่วมกับภาคีต่างประเทศ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่มีรากฐานจากความร่วมมือข้ามชาติ

● **ควรสนับสนุนการศึกษาและการวิจัยร่วมในระดับนานาชาติ** โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเด็ก สตรี ความเท่าเทียมทางเพศ และสวัสดิการสำหรับกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทนำเสนอ แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในเวทีสากล

4) **โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม** (แผนงานยุทธศาสตร์ มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 120.7434 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคม และประชาชนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ได้รับการ ดำเนินสวัสดิการสังคม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต	ราย	761,200 (281,644)	761,200	761,200	761,200	761,200

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 445

ข้อสังเกต PBO

● **ตัวชี้วัดเชิงปริมาณกำหนดไว้เท่ากันทุกปี โดยไม่สะท้อนแนวโน้มของปัญหาสังคมที่เปลี่ยนแปลง** ควรทำ “การวิเคราะห์ฉากทัศน์ทางสังคม (Social Scenario Forecasting)” อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินว่า ในระยะ 3 ถึง 5 ปี กลุ่มเป้าหมายจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่น ผู้สูงอายุยากจนจะเพิ่มขึ้นเท่าใด แรงงาน นอกระบบจะได้รับผลกระทบอย่างไรจากเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ โดยควรมีการวิเคราะห์ทั้งเชิงโครงสร้าง ประชากร และปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจ/สังคม นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายรายปีให้มีพลวัต และตอบโจทย์ สถานการณ์จริง

● **ควรจัดทำยุทธศาสตร์ระบบสวัสดิการระยะยาว** กำหนดเป้าหมายระยะ 5 ถึง 10 ปี โดยวิเคราะห์ โครงสร้างประชากรและแนวโน้มความเปราะบาง เช่น สังคมสูงวัย ครอบครัวเดี่ยว คนพิการ วัยกลางคน เตรียมความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากร

● **ยังไม่พบตัวชี้วัดที่สะท้อนผลลัพธ์ (Outcome) จากการรับบริการ** เช่น ผู้รับบริการที่สามารถกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ/มีงานทำ/มีความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น จึงควรพัฒนา “ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (Outcome Indicators)” ควบคู่กับเชิงปริมาณ เช่น ร้อยละของผู้รับบริการที่สามารถพึ่งตนเองได้ภายใน 12 เดือน หลังได้รับการบริการ ร้อยละของผู้ได้รับการช่วยเหลือที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น (เช่น มีรายได้ประจำ/เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการอื่น)

● **ควรพัฒนาระบบสวัสดิการเชิงรุก (Proactive Welfare System)** ใช้การเข้าถึงกลุ่มเปราะบาง โดยไม่ต้องรอให้ขอความช่วยเหลือก่อน พัฒนาระบบข้อมูลประชากรเปราะบางแบบรวมศูนย์ เพื่อให้หน่วยงาน สามารถติดตามและให้บริการแบบครบวงจร รวมถึงการออกแบบสวัสดิการแบบมีเงื่อนไข (Conditional

Cash Transfer: CCT) การจ่ายเงินช่วยเหลือครัวผู้ยากลำบากกับพฤติกรรม เช่น การส่งลูกเรียนหนังสือ การตรวจสุขภาพ เป็นต้น เพื่อสร้างแรงจูงใจและผลลัพธ์ระยะยาว

5) **โครงการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ ด้านการพัฒนาสังคม** (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 52.4535 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม	เรื่อง	8 (-)	8	8	8	8
เชิงปริมาณ : แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสังคมจังหวัด	แผน	76 (-)	76	76	76	76
เชิงคุณภาพ : ร้อยละความสำเร็จในการนำแผนนโยบายไปขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาสังคม	ร้อยละ	80 (-)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 450

3. งบรายจ่ายอื่น	21,000,000 บาท
1) ค่าใช้จ่าย Thailand Social Expo	10,000,000 บาท
2) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสังคมจังหวัด	8,000,000 บาท
3) ค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษาในการประเมินผลแผนปฏิบัติการของ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	3,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 453

ข้อสังเกต PBO

● **ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม** ที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานอย่างไรครอบคลุมด้านใดบ้าง และที่กำหนดค่าเป้าหมายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 คาดว่าจะสามารถดำเนินงานได้ครอบคลุมด้านใดบ้าง

● สำนักงานฯ **ควรกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดดังกล่าวในระดับที่ท้าทายเพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน และควรมีความครอบคลุมมิติที่หลากหลาย รวมถึงควรพัฒนาการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ไปสู่การจัดทำนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม** ที่กลุ่มเป้าหมายและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมออกแบบนโยบาย นำเสนอ และขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

● สำนักงานฯ **ควรวัดผลสำเร็จที่ปลายทาง คือ ประชาชนได้รับประโยชน์อะไรจากข้อเสนอเชิงนโยบาย** โดยที่**ควรมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ**มากกว่าการมุ่งเน้นกระบวนการภายในสำนักงานฯ เป็นหลัก

● **Thailand Social Expo** เป็นกิจกรรมที่ดีหากสามารถจัดขึ้นในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็น
การนำเสนอผลการขับเคลื่อนนโยบายฯ มากกว่าการจัดงานในช่วงใกล้วันสิ้นสุดปีงบประมาณเท่านั้น โดย**ควร**

แสดงรายละเอียดที่ชัดเจนของการใช้จ่ายงบประมาณรายการนี้ รวมถึงการจัดในรูปแบบผสมผสานเพื่อให้สามารถสร้างการรับรู้ในวงกว้าง และเป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่ประหยัด คุ่มค่า รวมถึงเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนเพียงพอ

• นอกจากนี้ ควรพัฒนารูปแบบการจัดงานให้เป็นสมัชชาเพื่อการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมที่มีการประชุมสมัชชาเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นการจัดทำนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม มีห้องหรือลานแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีจากแต่ละพื้นที่/ประเด็น เช่นเดียวกับรูปแบบของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

6) โครงการเร่งรัดจัดการสวัสดิภาพประชาชน (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 131.4565 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคมระดับวิกฤติและฉุกเฉิน ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ และการช่วยเหลือผ่านศูนย์เร่งรัดจัดการสวัสดิภาพประชาชน	ราย	50,000 (7,258)	50,000	50,000	50,000	50,000
เชิงปริมาณ : จำนวนประชาชนและผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่เข้าถึงบริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม	ราย	170,000 (47,773)	170,000	170,000	170,000	170,000
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของผู้ประสบปัญหาทางสังคม ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม และการแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการและสภาพความเดือดร้อน	ร้อยละ	80 (-)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 454

โครงการ : โครงการศูนย์เร่งรัดจัดการสวัสดิภาพประชาชน	131,456,500 บาท
1. งบดำเนินงาน	127,667,600 บาท
1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	127,667,600 บาท
(1) ค่าอาหารทำนอกรถเวลา	53,798,400 บาท
(2) ค่าซ่อมแซมยานพาหนะและขนส่ง	100,000 บาท
(3) ค่าจ้างเหมาบริการ	18,627,600 บาท
(4) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	22,248,000 บาท
(5) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	7,353,600 บาท
(6) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมสื่อสารสาธารณะ	10,000,000 บาท
(7) วัสดุสำนักงาน	7,750,000 บาท
(8) วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	7,790,000 บาท
2. งบรายจ่ายอื่น	3,788,900 บาท
1) ค่าใช้จ่ายในการออกหน่วยให้บริการนอกสถานที่ (พม. Station)	3,788,900 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 456

ข้อสังเกต PBO

● สำนักงานฯ มีแนวคิดต่อการดำเนินโครงการนี้อย่างไร เหตุใดจึงต้อง “เร่งรัด” หากสำนักงานฯ มีการจัดการสวัสดิภาพประชาชนอย่างเป็นระบบเพียงพอแล้ว แนวคิด “เร่งรัด” **ควรมีนियามเชิงกลไกที่ชัดเจนว่าเหตุใดต้องเร่งรัด และมีความเร่งด่วนด้านใด** เช่น การลดระยะเวลาการขอรับบริการ การลดปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน หรือการช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่กลุ่มเปราะบางที่ไม่มีหลักประกันใดเลย และ**ควรมี** การกำหนด “เกณฑ์ของความเร่งด่วน” และ “ผลที่พึงประสงค์” จากการเร่งรัดอย่างเป็นรูปธรรม

● **ควรมีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการประหยัดค่าใช้จ่ายหรือประสิทธิภาพการดำเนินงาน** ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการเร่งรัดตามโครงการฯ

● **ควรมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ด้านการจัดสวัสดิภาพประชาชน** เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มเป้าหมายในระยะยาวต่อไป พร้อมนี้ การมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ **ควรจะสามารถทำให้การใช้จ่ายงบประมาณในระยะยาวมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น** อย่างมีนัยสำคัญ และยกระดับการให้บริการของหน่วยงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างก้าวกระโดด

● สำนักงานฯ มีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมสื่อสารสาธารณะ จำนวน 10 ล้านบาท โดย**ควรแสดงรายละเอียดที่ชัดเจนเพียงพอ** แผนปฏิบัติการ ประเภทสื่อ ช่องทางสื่อ กลุ่มเป้าหมาย และตัวชี้วัดผลกระทบ (เช่น Reach Engagement Awareness) และ**ควรมุ่งเน้นการสื่อสารสาธารณะโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์** ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและสร้างการรับรู้ในวงกว้าง รวมถึง**ควรเลือกใช้การประกวดสร้างสรรค์สื่อมากกว่าการจ้างงาน** โดยควรพิจารณาใช้สื่อร่วมสร้าง (Co - creation) เช่น การประกวดคลิปสั้นหรือกิจกรรมออนไลน์เพื่อสร้างความมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณและสร้างการมีส่วนร่วมได้อีกทางหนึ่ง

● นอกจากนี้ **ควรยกระดับศักยภาพกองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์**ให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

● **ควรพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการยกระดับศักยภาพการดำเนินงาน** พร้อมกับพิจารณาศึกษาความเหมาะสมและการคุ้มทุนของการดำเนินการ เสริมสมรรถนะบุคลากรผ่าน AI และระบบอัตโนมัติ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการเบื้องต้นได้ดียิ่งขึ้น ลดภาระเจ้าหน้าที่ และสามารถเก็บข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงบริการแบบ Real - time

● **ควรพัฒนา “แพลตฟอร์มกลางด้านสวัสดิภาพประชาชน”** ที่บูรณาการหน่วยงานหลายระดับ ลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือ และเพิ่มความรวดเร็วในการตอบสนอง

7) โครงการจัดสวัสดิการการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 120 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเปราะบาง ผู้ประสบปัญหาทางสังคม ได้รับความช่วยเหลือในภาวะวิกฤติอย่างทันท่วงที	ราย	40,000 (-)	40,000	40,000	40,000	40,000

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 457

โครงการ : โครงการจัดสวัสดิการการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง 120,000,000 บาท

1. งบเงินอุดหนุน 120,000,000 บาท

1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป 120,000,000 บาท

1) เงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน 120,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 459

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเปราะบางฯ ไม่ปรากฏผลการดำเนินงานในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สะท้อนข้อจำกัดในการติดตามและประเมินผลโครงการ ทั้งในเชิงการบริหารงบประมาณและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ขาดข้อมูลผลลัพธ์ที่ชัดเจนว่าการให้เงินสงเคราะห์นำไปสู่การช่วยเหลือที่ตรงจุดและทันท่วงทีหรือไม่

- สำนักงานฯ คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์อย่างไร สามารถพยากรณ์ได้หรือไม่ว่า การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาฯ จะลดลงอย่างมีนัยสำคัญและสิ้นสุดการดำเนินงานเมื่อใด

- ค่าเป้าหมายเท่ากันทุกปี (40,000 ราย) ไม่สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และภัยพิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้กลุ่มเปราะบางมีจำนวนเพิ่มขึ้นในบางปี หรือควรจะลดน้อยถอยลงในระยะยาวหรือไม่ อย่างไร

- การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในไทยยังคงเป็นแบบรายกรณี (Case - by - Case) ขาดระบบการช่วยเหลือเชิงรุก ขาดระบบฐานข้อมูลประชากรเปราะบางแบบบูรณาการ ทำให้การเข้าถึงไม่ทั่วถึง ควรจัดทำฐานข้อมูลประชากรกลุ่มเปราะบางเชิงบูรณาการ เพื่อให้การสงเคราะห์ไม่เพียงเป็นรายกรณี แต่เป็นการวางแผนเชิงระบบ ควรพัฒนาฐานข้อมูลกลางร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวางแผนออกแบบการจัดสวัสดิการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

- ในระยะยาว ควรนำแนวทาง Conditional Cash Transfer (CCT) มาใช้ในบางพื้นที่นาร่อง โดยการให้เงินสงเคราะห์ควรผูกกับพฤติกรรม เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี หรือการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงโครงสร้างในระยะยาว

- ที่ผ่านมา สำนักงานฯ ได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ **ควรมีกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม** ในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานด้วย
- **ควรกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ระยะกลางและระยะยาว** เช่น จำนวนครัวเรือนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ภายใน 1 ปีหลังรับเงินช่วยเหลือ ความสามารถในการเข้าถึงสิทธิอื่น ๆ เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือประกันสุขภาพ
- **เงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา** มีความเพียงพอกับการดำเนินงานจริงหรือไม่ อย่างไร
- สำนักงานฯ ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการเพิ่มวงเงินการช่วยเหลือให้เพียงพอและเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ควบคู่กับการจัดสวัสดิการอื่น ๆ รวมถึงแนวทางการช่วยเหลือระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนอย่างไร
- สำนักงานฯ มีแนวทางการสร้างการรับรู้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้นอย่างไร โดยที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย อาจจะยังไม่ทราบถึงการดำเนินงานดังกล่าวนี้
- สำนักงานฯ มีแนวคิดหรือศึกษาความเหมาะสมของการถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร
- ที่ผ่านมา สำนักงานฯ ได้พัฒนาระบบและกระบวนการขอรับเงินอุดหนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อย่างไร

8) **โครงการคุ้มครองสวัสดิภาพกลุ่มเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ฉุกเฉิน** (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 41.1337 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : เครือข่ายด้านพัฒนาสังคมระดับพื้นที่ เพื่อเป็นอาสาเตือนภัยให้กลุ่มครัวเรือนเปราะบาง	คน	43,900 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนวิทยากร ครู ก. ในการให้ความรู้ และสนับสนุนการพัฒนาภาคี สำหรับกลุ่มเปราะบาง เพื่อพร้อมรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ฉุกเฉิน	คน	7,255 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเปราะบางมีความรู้ พร้อมรับมือและสามารถปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ฉุกเฉิน	ราย	-	15,200	15,200	15,200	15,200
เชิงปริมาณ : จำนวนกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการดูแลกลุ่มเปราะบาง	จังหวัด	-	76	76	76	76

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 460

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ต้นแบบในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับกลุ่มเปราะบาง	พื้นที่	-	11	11	11	11
เชิงคุณภาพ : ร้อยละความสำเร็จการเตรียมความพร้อม กลุ่มเปราะบาง ในการปรับตัวเมื่อได้รับผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ ฉุกเฉิน	ร้อยละ	80 (-)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 460

โครงการ : โครงการคุ้มครองสวัสดิภาพกลุ่มเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ฉุกเฉิน

41,133,700 บาท

1. งบดำเนินงาน

41,133,700 บาท

1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ

41,133,700 บาท

(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ

5,383,700 บาท

(2) ค่าจ้างเหมาบริการ

2,036,000 บาท

(3) ค่าใช้จ่ายในการประชุม

3,534,000 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้

22,875,700 บาท

(5) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

7,194,300 บาท

(6) วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

110,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 462

ข้อสังเกต PBO

● ตัวชี้วัดปี 2568 ไม่ปรากฏผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรก เป็นข้อจำกัดต่อการประเมินความคุ้มค่าและประสิทธิภาพของโครงการ ส่งผลให้ไม่สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของการดำเนินโครงการต่อในปี 2569 ได้อย่างมีข้อมูลสนับสนุนและมีประสิทธิภาพ

● ตัวชี้วัดใหม่ปี 2569 จำนวนพื้นที่ 11 พื้นที่ อาจเสี่ยงต่อการกระจุกตัวในบางภูมิภาค ควรกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่อย่างโปร่งใส และมีการกระจายพื้นที่อย่างเหมาะสม ครอบคลุม เช่น กระจายตามภูมิภาคหรือความหลากหลายของสถานการณ์

● งบประมาณส่วนใหญ่ (22.8757 ล้านบาท หรือกว่าร้อยละ 55.61) เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้ โดยจากเป้าหมายจำนวนกลุ่มเปราะบางฯ 15,200 คนใน 76 จังหวัด เฉลี่ยเพียงจังหวัดละ 200 คน ซึ่งโครงการลักษณะนี้ในอดีตมีบทเรียนว่าหากไม่มีภาคีต่อยอดหรือแผนบูรณาการ จะไม่เกิดผลในระดับพื้นที่ จึงควรต้องใช้แนวทาง “ภาคีร่วมสร้าง” (Co - creation) ปรับปรุงแผนงานและงบประมาณจาก “การอบรม”

ไปสู่ “การเสริมสร้างศักยภาพองค์กรพื้นที่” และ “ขยายผลร่วมกับท้องถิ่น” เพื่อให้การให้ความรู้เกิดผลรูปธรรมให้การอบรมไม่สิ้นสุดที่กิจกรรมครั้งเดียว แต่เกิด “โครงสร้างรองรับในพื้นที่” ที่ต่อยอดได้ระยะยาว

- **ควรสนับสนุนการทำงานเชิงเครือข่าย** ผ่านการสานพลังกับภาคีเดิมในพื้นที่ เช่น สมัชชาสุขภาพจังหวัด เครือข่ายองค์กรงดเหล้า สภาเด็กและเยาวชน อาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ ศูนย์ประสานงานภัยพิบัติ ซึ่งมีศักยภาพและความเชื่อมโยงกับพื้นที่อยู่แล้ว จึงควรดึงเข้ามาเป็น “เจ้าของร่วม” ของโครงการ ใช้แนวทาง “ขยายผลผ่านภาคี” แทน “อบรมสัมมนา” โดยที่บทบาทหลักในการดำเนินงาน **ควรเป็นกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ**

- **ควรบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยใช้เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อทส.) ด้วย ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดงบประมาณและมีความคุ้มค่ามากขึ้น

- **ควรพัฒนาตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ที่ชัดเจน** เช่น จำนวนกลุ่มเปราะบางที่เข้าถึงบริการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่สามารถระบุความเสี่ยงของพื้นที่ตนเอง และเข้าร่วมในแผนรับมืออย่างเป็นระบบ

9) **โครงการยกระดับองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล** (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ งบประมาณจำนวน 245.4467 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รับการพัฒนา บำรุงรักษา และเพิ่มประสิทธิภาพ	ระบบ	13 (-)	19	19	19	19
เชิงปริมาณ : จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	หน่วยงาน	109 (-)	109	109	109	109

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 463

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(5) ยกกระตือรือร้นความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลขนาดใหญ่ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ	40,000,000 บาท
(6) ยกกระตือรือร้นการบูรณาการข้อมูลเพื่อการพัฒนาสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ	97,000,000 บาท
(7) ทดแทนเว็บไซต์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ	4,500,000 บาท
(8) พัฒนาระบบคำของบประมาณและระบบติดตามผล ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ	15,000,000 บาท
(9) ยกกระตือรือร้นและพัฒนาระบบการคุ้มครองช่วยเหลือสำหรับผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์ ผ่าน Mobile Application “PROTECT-U” (PROTECT-U++) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ	2,500,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 466

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดปี 2568 ไม่ปรากฏผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรก ขาดข้อมูลสนับสนุนต่อประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและความคืบหน้าการปรับเปลี่ยนสู่ระบบดิจิทัล ไม่สามารถประเมินผลลัพธ์เชิงโครงสร้างจากการลงทุนในเทคโนโลยีได้ จึงควรมีรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของแต่ละระบบเป็นรายไตรมาส พร้อมรายงานผลกระทบเชิงคุณภาพ เช่น ลดระยะเวลาการให้บริการ เพิ่มอัตราการเข้าถึงบริการสวัสดิการ รวมถึงควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของ “องค์กรดิจิทัล” ให้ชัดเจน

- มีงบลงทุนครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวนมาก ควรพิจารณาความคุ้มค่า (Cost - effectiveness) ของการลงทุนแต่ละระบบ โดยเฉพาะระบบที่จัดทำซ้ำหลายกรม เช่น ฐานข้อมูล Dashboard Mobile App ซึ่งควรให้จัดทำระบบศูนย์กลาง 1 ระบบ แล้วแบ่งใช้แบบ Multi - agency Access แทน

- รายการ “ยกกระตือรือร้นการบูรณาการข้อมูลเพื่อการพัฒนาสังคมฯ” วงเงิน 97 ล้านบาท ควรเป็นระบบศูนย์กลาง (Core System) ที่ทุกกรมสามารถใช้งานได้ร่วมกัน แต่พบว่ามีการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะเดียวกันในเกือบทุกกรมของกระทรวง จึงควรพิจารณาแผนแม่บทหรือมาตรฐานการเชื่อมโยง

ระบบร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบกลางให้สอดคล้องกับภารกิจของทุกกรม ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนในระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี พัฒนาให้เป็นระบบกลาง ภายใต้แนวคิด “Data Sharing Platform” ที่สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของทุกกรม และองค์กรอื่น นอกกระทรวงฯ ลดการจัดทำระบบแยกซ้ำซ้อนในแต่ละหน่วยงาน

- **การลงทุนในระบบสารสนเทศที่ซ้ำซ้อน** มักทำให้เกิดความสูญเปล่าในงบประมาณ ซึ่งเกิดขึ้นจากการไม่มีระบบกลาง (Centralized Platform) และการไม่มีมาตรฐานการเชื่อมโยงข้อมูล (Interoperability Standards)

- **แนวโน้ม Digital Government** ควรใช้แนวทาง “Whole - of - Government Approach” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ OECD แนะนำ เพื่อให้การพัฒนาระบบสารสนเทศมีความเชื่อมโยงทั้งกระทรวง หน่วยงานภายนอก และประชาชน

3. กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

งบประมาณ	ปี 2568	ปี 2569
งบประมาณรายจ่าย	40,000,000 บาท	45,000,000 บาท
เงินนอกงบประมาณ*	- บาท	- บาท

หมายเหตุ * เป็นจำนวนเงินนอกงบประมาณเฉพาะที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยให้การสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การสนับสนุนเงินเพื่อดำเนินโครงการด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และให้การสนับสนุนเงินรางวัล ค่าตอบแทนในการนำจับ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้า 143

ข้อเสนอแนะ PBO

- ควรกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทของการค้ามนุษย์ พื้นที่ที่พบการค้ามนุษย์ กลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ เป็นต้น

- ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน จัดทำโครงการและกิจกรรม และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของกองทุน

- ควรผลักดันกลไกความร่วมมือระดับพื้นที่เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในบริเวณชายแดนที่มีความเสี่ยงสูง โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

- **ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชน** เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐ และข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงปรับปรุงระบบและระเบียบให้เอื้อต่อการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อให้องค์กรพัฒนาเอกชนสามารถเข้าถึงกองทุนฯ ได้มากขึ้น
- **ควรพิจารณาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนในด้านต่าง ๆ** เช่น กระบวนการอนุมัติโครงการ กระบวนการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน กระบวนการรายงานผลการดำเนินงาน เป็นต้น
- **ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง** โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ และกิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุน รวมถึงรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจ และการขอความร่วมมือในการประสานงานกับสถานประกอบการในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยป้องกันปัญหาและการเฝ้าระวังกรณีการค้ำขุญญ
- **ควรมีมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกลุ่มเป้าหมายผู้เสียหายที่เป็นเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ** เพื่อถือเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงอีกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการป้องกัน พร้อมนี้ ควรมุ่งเน้นการบูรณาการและใช้กลไกภาคีเครือข่ายและสถาบันการศึกษาให้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

ส.ป.พ.ม.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	1,765.7005	1,609.5771	91.16	1,853.0257	1,142.8032	61.67
รายจ่ายประจำ	1,610.7465	1,556.5699	96.64	1,682.7082	1,092.5486	64.93
รายจ่ายลงทุน	154.9540	53.0072	34.21	170.3175	50.2546	29.51

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
รถยนต์ตรวจการณ์ ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,000 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า 110 กิโลวัตต์ เครื่องยนต์ดีเซล แบบขับเคลื่อน 4 ล้อ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	13.3120
ก่อสร้างอาคารผู้รับการอบรม 8 ชั้น สถาบันพระประชาบดี ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	13.0200
ค่าใช้จ่าย Thailand social expo	10.0000
ปรับปรุงห้องปฏิบัติการศูนย์เร่งรัดจัดการสวัสดิภาพประชาชน สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	6.9800

รายการ	หลังโอน/ปป.
งานปรับปรุงซ่อมแซมสำนักงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลา ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	6.8600
ปรับปรุงโรงครัวพร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (บ้านเกร็ดตระการ) ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	6.1600
ปรับปรุงชั้น 20 อาคารที่ทำการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	5.5447
โครงการหลักสูตรนักบริหารระดับสูงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นบส.พม.)	1.5203
รถโดยสาร ขนาด 12 ที่นั่ง (ดีเซล) ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ ต่ำกว่า 90 กิโลวัตต์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	1.3580
รถโดยสาร ขนาด 12 ที่นั่ง (ดีเซล) ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า 90 กิโลวัตต์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	1.3580

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

ข้อสังเกต PBO

- ควรมีแผนการรองรับการเป็นรัฐสวัสดิการเต็มรูปแบบ โดยที่รัฐจัดสรรสวัสดิการอย่างกว้างขวางเท่าเทียม ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ รัฐต้องจัดเก็บภาษีและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
- ควรมีบทบาทหลักในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศกลางที่สามารถบูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงานภายในกระทรวง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณและดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและแม่นยำ
- ควรพัฒนาและประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบคลาวด์ (Cloud Computing) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล และยกระดับการให้บริการแก่ประชาชนให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล อีกทั้งในระยะยาวยังสามารถช่วยลดต้นทุนงบประมาณในการดำเนินงานของรัฐอย่างเป็นระบบ
- ควรมุ่งเน้นการยกระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ ให้มีส่วนร่วมโดยตลอดทั้งสายกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การใช้และได้รับประโยชน์ และการติดตามประเมินผล และควรส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่ม/องค์กร/หน่วยงาน/ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเป็นกลไกหลักในการจัดสวัสดิการสังคมต่าง ๆ และมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสังคมและปัญหาอื่น ๆ

- ควรกำหนดแผนและขั้นตอนที่มีกรอบระยะเวลาที่ท้าทายในการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมีความเชื่อมโยงกับประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ เกิดประโยชน์ ความคุ้มค่า และเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องถ่ายโอนทั้งภารกิจงบประมาณ และบุคลากร ให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ พร้อมกับทักษะและองค์ความรู้ด้วย
- ควรจัดทำแผนหรือมาตรการในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการและสิทธิสวัสดิการต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียม
- ควรมีแผนงานพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ทางสังคม เช่น การจัดหลักสูตรอบรมที่ทันสมัย มีการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการเชิงระบบ (System Thinking) และการสื่อสารกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายที่เน้นการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมโดยใช้ผลการวิจัยในการกำหนดนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาสังคมที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างทันทั่วถึง
- ควรมีการยกระดับศักยภาพและประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์เร่งรัดจัดการสวัสดิภาพประชาชน (ศรส.) ให้สามารถประสานงาน และแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันทั่วถึง เนื่องจากเป็นด่านแรกที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ทันที โดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ท้าทายทั้งในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านระยะเวลา พร้อมทั้งจัดให้มีบุคลากรที่เพียงพอ มีศักยภาพเหมาะสม และควรมีแผนการส่งเสริม พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านการให้บริการสังคมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เนื่องจากบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการบริการประชาชนและจัดการปัญหาทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรมีการบูรณาการการดำเนินงานด้านการฝึกอาชีพของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการค้ามนุษย์ ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีการออกแบบและจัดทำหลักสูตรฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้รับบริการ รวมถึงควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีงานทำและสามารถสร้างรายได้หลังจากผ่านการฝึกอบรม นอกจากนี้ควรมีระบบติดตามและประเมินผลเพื่อให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนให้แก่ผู้ได้รับการสงเคราะห์
- ควรสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดเปลี่ยนรูปแบบการใช้รถยนต์ราชการเป็นรถยนต์พลังงานไฟฟ้า (Electric Vehicle: EV) โดยเฉพาะในภารกิจที่ต้องลงพื้นที่เป็นประจำ เช่น การเยี่ยมบ้าน การให้บริการกลุ่มเปราะบาง และการจัดบริการสังคมเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งส่งเสริมอุปสงค์ในประเทศและเป็นต้นแบบแก่หน่วยงานรัฐอื่นในการขับเคลื่อนนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกองทุนคุ้มครองเด็ก

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 475 ถึง 519
และเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า 149 ถึง 153)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบาย สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเติบโตอย่างยั่งยืน

- พันธกิจ:**
1. พัฒนานโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชนในเชิงรุก
 2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะชีวิตที่ดีจำเป็นในการดำรงชีวิตตามช่วงวัย
 3. พัฒนาและเชื่อมโยงระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
 4. พัฒนาระบบสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
 5. บูรณาการภาคีเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น (Agenda Base)
 6. พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารองค์กรให้มีสมรรถนะสูง
 7. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศรองรับการคุ้มครอง และพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความทันสมัย

ข้อสังเกต PBO

- วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำท่าย และวัดผลได้
- วิสัยทัศน์ข้างต้นสะท้อนเป้าหมายที่ทำท่ายและมีความเป็นไปได้ แต่ไม่ปรากฏช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์ และไม่ปรากฏตัวชี้วัดความสำเร็จที่วัดผลได้ เช่น เด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใดที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี กรมฯ จะมีแนวทางและกระบวนการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ภายในช่วงระยะเวลาใด และมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร
- พันธกิจมีความครอบคลุมภารกิจหลักขององค์กร และเน้นการบูรณาการ สามารถสื่อสารโดยกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย
- กรมฯ ควรจะได้มุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนโดยองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่ม และเครือข่ายเด็กและเยาวชนเอง เพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนของภาคีร่วมพัฒนา
- กรมฯ ควรมุ่งเน้นการพัฒนานโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชนที่เป็น “นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” ว่าเกิดจากการริเริ่มนำเสนอจากล่างขึ้นบน (Bottom - Up) จากกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ

อาสาสมัคร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมถึงนโยบายถูกนำไปใช้มาน้อยเพียงใดใน “ขาขึ้น” และนำไปสู่การปฏิบัติ “ขาเคลื่อน” ให้สำเร็จมาน้อยเพียงใด

- ควรจัดให้มีกิจกรรม/โครงการประกวดแข่งขันเด็กและเยาวชนสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมการแข่งขัน ตลอดจนจะช่วยให้หน่วยงานที่ได้ตอบโจทย์ความต้องการและเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- ควรกำหนดบทบาทเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการป้องกันเชิงระบบต่อปัญหาที่กำลังเป็นวิกฤต เช่น ปัญหาลูกเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ไฟฟ้า การใช้สื่อโซเชียลอย่างไม่เหมาะสม หรือพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ผ่านนโยบายและโครงการเชิงรุกที่มีกลไกติดตามแบบใกล้ชิด
- ควรติดตามผลกระทบจากนโยบายผ่านตัวชี้วัดที่ชัดเจน ควรกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนผลลัพธ์ต่อคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน เช่น สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า ความสามารถด้าน Soft Skills ฯลฯ

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต - ตัวชี้วัด : จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ	คน	400	800
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยจากยาเสพติด - ตัวชี้วัด : จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมด้านการป้องกันภัยจากยาเสพติด	คน	1,600	1,600
(3) ผลสัมฤทธิ์ : เด็กและเยาวชน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ และสามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข - ตัวชี้วัด : จำนวนเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21	คน	198,833	198,833
(4) ผลสัมฤทธิ์ : เด็กและเยาวชน เข้าถึงการคุ้มครองและสวัสดิการตามกฎหมายมาตรฐานการคุ้มครองทางสังคมที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต - ตัวชี้วัด : จำนวนเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการ ตามมาตรฐานการคุ้มครองทางสังคม	คน	2,553,662	2,832,251
(5) ผลสัมฤทธิ์ : องค์กรเครือข่ายมีความเข้มแข็งและร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน - ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กร เครือข่าย ที่เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	แห่ง	-	370

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 476

ข้อสังเกต PBO

- ควรมุ่งเน้นการตอบสนองต่อปัญหาเร่งด่วนของเด็กและเยาวชนในเชิงรุก เช่น พฤติกรรมเสี่ยง (บุหรี่ยาเสพติด การล่อลวงออนไลน์ ฯลฯ) เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีมาตรการและกลไกใหม่ ๆ ที่ยืดหยุ่นและทันต่อสถานการณ์
- ควรใช้แนวทางการมีส่วนร่วมผ่านภาคีหุ้นส่วนในระดับพื้นที่ ควรสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อขยายผลกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและต่อเนื่อง รวมถึงสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับควรเป็นกลไกหลักในการสื่อสารปัญหา จัดกิจกรรม และเสนอแนะทางเชิงนโยบาย
- ผลสัมฤทธิ์ควรมีค่าเป้าหมายที่ทำนายและตอบสนองต่อความรุนแรงของปัญหา ตัวชี้วัดการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ เช่น “จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมฯ” มีจำนวนต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ จึงควรยกระดับเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น
- ควรเพิ่มกลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์ในเชิงคุณภาพ นอกจากตัวเลขเชิงปริมาณ ควรมีการประเมินความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavioral Outcome) เช่น ระดับความรู้ก่อน - หลังอบรม ความตระหนักรู้ในการป้องกันตนเอง หรือความสามารถในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ
- ควรส่งเสริมวัฒนธรรมเยาวชนในระดับพื้นที่จากเด็กและเยาวชนในระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด และนำผลงานที่โดดเด่นไปขยายผลหรือสนับสนุนการขอยุทธศาสตร์ต่อยอด เพื่อลดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

กรมกิจการเด็กและเยาวชน	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	640.3736	647.7489	7.3753	1.15
แผนงานพื้นฐาน	20.8089	22.5007	1.6918	8.13
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	20.8089	22.5007	1.6918	8.13
แผนงานยุทธศาสตร์	17,814.3162	17,380.3373	115.7343	0.65
พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	11.9306	71.3696	59.4390	498.21
พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	254.3265	252.3402	- 1.9863	- 0.78
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	701.4711	759.7527	58.2816	8.31
เสริมสร้างพลังทางสังคม	-	5.0000	5.0000	100.00
สร้างหลักประกันทางสังคม	16,846.5880	16,291.8748	- 554.7132	- 3.29
แผนงานบูรณาการ	12.7157	15.7944	3.0787	24.21
ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	2.7157	5.5297	2.8140	103.62

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 477

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 209.3759 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบาย และมาตรการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และเยาวชนที่ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง	เรื่อง	3 (-)	3	3	3	3
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการเสริมสร้างให้ทักษะและความรู้ ในศตวรรษที่ 21	คน	160,000 (25,527)	160,000	160,000	160,000	160,000
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเด็กและเยาวชน ที่มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ร้อยละ	80 (-)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 488

(8) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้และฝึกอาชีพ	9,138,000 บาท
(9) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม	15,528,100 บาท

2. เงินอุดหนุน 153,940,000 บาท

2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป 153,940,000 บาท

1) เงินอุดหนุนสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรเยาวชนอาเซียน 170,000 บาท

2) เงินอุดหนุนสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาล อำเภอ/เขต จังหวัด/กรุงเทพมหานคร และระดับชาติในการจัดกิจกรรมและพัฒนาเครือข่าย เด็กและเยาวชน และการสนับสนุนองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชน ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	153,770,000 บาท
---	-----------------

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 489

ข้อสังเกต PBO

- ควรแสดงรายละเอียดรายการค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้และฝึกอาชีพ จำนวน 9.1380 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม จำนวน 15.6281 ล้านบาท โดยการส่งเสริมความรู้และฝึกอาชีพควรมุ่งเน้น กิจกรรมอบรมเรื่อง Soft skills Digital skills ทักษะชีวิต หรืออาชีพยุคใหม่ ครอบคลุมทั้งเด็กและเยาวชน ในระบบ/นอกระบบ กลุ่มชายขอบ ฯลฯ โดยมีดัชนีชี้วัดผลลัพธ์ที่ชัดเจน เช่น ร้อยละของผู้เข้าร่วมที่สามารถ นำทักษะไปใช้จริง ควรสนับสนุนให้กิจกรรมมี “ความต่อเนื่อง” และสามารถ “ขยายผล” ได้ในระดับพื้นที่ บูรณาการกิจกรรมส่งเสริมความรู้เข้ากับการประเมินผลโครงการ โดยใช้กระบวนการติดตามผลหลังเข้าร่วม อย่างน้อย 3 - 6 เดือน (ติดตามผลลัพธ์ทางพฤติกรรม)

● กรมฯ มีรายละเอียดการสนับสนุนองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างไร ที่ผ่านมามีผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงมีแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนมากน้อยเพียงใด คิดเป็นสัดส่วนเท่าใดต่องบประมาณรายการนี้

● ควรศึกษาและนำร่องระบบบริหารจัดการงบประมาณเงินอุดหนุนในรูปแบบกองทุน โดยออกแบบระบบกองทุนสำหรับสภาเด็กและเยาวชน ที่มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนชัดเจนเกี่ยวกับการอนุมัติและการเบิกจ่าย เพื่อลดความเสี่ยงของการรั่วไหล และความล่าช้าจากการดำเนินงานผ่านหน่วยงานจังหวัด นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรและการติดตาม พัฒนาระบบเสนอขอรับงบประมาณเงินอุดหนุนออนไลน์ โดยให้สภาเด็กและเยาวชนสามารถยื่นข้อเสนอโครงการ พร้อมแผนการดำเนินงานงบประมาณ และตัวชี้วัดผลลัพธ์ผ่านระบบ เพื่อลดภาระเอกสารและเสริมความโปร่งใส

● ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้เพียงพอกับความต้องการและศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนแต่ละแห่ง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

○ เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับดำเนินงานประจำตามกฎหมายกำหนด ได้แก่ การประชุม คณะบริหาร การประชุมสามัญประจำปี การคัดเลือกผู้บริหารแทนตำแหน่งที่ว่าง การประชุมถอดบทเรียน การประชุมสมัชชาเด็กและเยาวชน โดยจัดสรรให้เท่ากันสำหรับสภาเด็กและเยาวชนแต่ละระดับ

○ เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม โดยพิจารณาจัดสรรด้วยเงื่อนไขตามตัวแปรความต้องการและศักยภาพ เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ดังนี้ (1) ผลลัพธ์ ผลการดำเนินงาน ว่ามีความจำเป็น ความพร้อม ความเข้มแข็ง ศักยภาพ และดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และชัดเจน (2) จำนวนประชากรเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ และ (3) ผลการประเมินมาตรฐานสภาเด็กและเยาวชนที่สามารถบ่งชี้ศักยภาพและความเข้มแข็ง

ทั้งนี้ ตามหลักการลักษณะของงบประมาณที่ดีควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดความต้องการและศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพ สะท้อนความเข้มแข็ง รวมถึงอิสระในการดำเนินงานตามหลักการและเจตนารมณ์ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม กล่าวคือ ควรให้ภารกิจเป็นปัจจัยกำหนดงบประมาณ มิใช่ให้งบประมาณเป็นปัจจัยกำหนดภารกิจ ทั้งนี้ ควรบริหารจัดการในรูปแบบของกองทุน กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และขนาดของโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เช่น โครงการขนาดเล็กหรือขนาดกลางให้ขอรับการสนับสนุนและอนุมัติจากคณะกรรมการระดับจังหวัด โครงการขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ให้ขอรับการสนับสนุนและอนุมัติจากคณะกรรมการระดับประเทศ

ในกรณีของสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนตามศักยภาพ ความเข้มแข็ง และสถานะทางการคลังขององค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานสภาเด็กและเยาวชน สวนทางกับสถานะทางการคลัง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนั้น ๆ ด้วย

- **แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจการของสภาเด็กและเยาวชน ควรเปิดกว้างให้สภาเด็กและเยาวชนสามารถออกแบบโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับปัจจัยเชิงพื้นที่** เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด โดยควรลดเงื่อนไขของโครงการ/กิจกรรมที่มีลักษณะมุ่งเป้าหมายเชิงประเด็นเร่งด่วน
- **การวัดและประเมินผลการดำเนินงานควรให้สะท้อนการขับเคลื่อนการดำเนินงานสภาเด็กและเยาวชนว่ามีความก้าวหน้า** ครอบคลุมภารกิจและอำนาจหน้าที่ และมีประสิทธิภาพ สะท้อนคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย และมีผลงานเชิงประจักษ์ อย่างไร
- **มาตรฐานสภาเด็กและเยาวชนควรปรับลดตัวชี้วัดเชิงปริมาณ** โดยเฉพาะด้านการจัดองค์กรและการบริหาร ด้านการดำเนินงาน และควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดเชิงคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง สะท้อนการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้า การพัฒนา รูปธรรมความสำเร็จ ศักยภาพที่เกิดขึ้นต่อตัวเด็กและเยาวชน ทั้งคณะบริหารและผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม รวมถึงต่อองค์กร และต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรปรับปรุงเกณฑ์การประเมิน ที่ว่า “มี” หรือ “ไม่มี” ซึ่งไม่สามารถตอบโจทย์คุณภาพและประสิทธิภาพได้ โดยควรแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 5 ระดับ ตลอดจนสื่อสารด้วยภาษาที่ง่ายแก่การทำความเข้าใจของเด็กและเยาวชน
- **ในกรณีของสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล ควรผนวกรวมกับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ด้านที่ 4 การบริการสาธารณะ** หน่วยที่ 2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต หน่วยย่อยที่ 6 พัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นปกติอยู่แล้ว
- **นอกจากนี้ ควรจะมีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนในภาพรวมที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอก** เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- **ควรจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนเมืองพัทยาเป็นกลไกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560** พร้อมสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน และการดำเนินงานเช่นเดียวกับสภาเด็กและเยาวชนอื่น ๆ และควรยกระดับการพัฒนาให้เป็นต้นแบบของสภาเด็กและเยาวชนรูปแบบใหม่ตามหลักการกระจายอำนาจอย่างมีส่วนร่วม
- **คณะบริหารควรมีวาระและพ้นจากการดำรงตำแหน่งพร้อมกันทั้งชุด** ไม่ควรมีวาระการดำรงตำแหน่งเหลื่อมกัน เพื่อลดภาระของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชน ที่ต้องดำเนินการคัดเลือกผู้บริหารแทนตำแหน่งที่ว่างทุกปี อีกทั้งเพื่อเป็นการลดภาระงบประมาณดำเนินงาน
- **การคัดเลือกคณะบริหารควรกำหนดให้มีการเลือกตั้งโดยตรงจากเด็กและเยาวชน 2 กลุ่ม คือ เด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา และ/หรือกลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส** ทั้งนี้ เพื่อให้คณะบริหารมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ และเป็นไปตามหลักการความเสมอภาคและโอกาส

● **ในระหว่างกลาง** ควรโอนงบประมาณเงินอุดหนุนสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลไปตั้งเบิกจ่ายเพื่อจัดการบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล แล้วแต่กรณี เพื่อลดภาระในขั้นตอนการรับเช็คงบประมาณเงินอุดหนุนจากบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อีกทั้งเพื่อสร้างความรู้สึกรับเป็นเจ้าของภารกิจร่วมกันมากยิ่งขึ้นเพราะการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นภารกิจตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระยะยาว ควรถ่ายโอนภารกิจสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลให้กับองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล แล้วแต่กรณี เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ เกิดประโยชน์ ความคุ้มค่า และเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จะต้องถ่ายโอนทั้งภารกิจงบประมาณ และบุคลากร ให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ พร้อมกับองค์ความรู้ อย่างไรก็ตาม หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีบุคลากรแล้วจำเป็นต้องมีอัตราากำลังเพิ่ม จะต้องพิจารณาถึงการเพิ่มภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำด้านบุคลากรต่อไปด้วย

● นอกจากนี้ **ในระดับปฏิบัติการ** กรมฯ ควรดำเนินการ ดังนี้

○ การจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับควรมีการนำทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ รวมตลอดถึงขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการวัดและประเมินผล

○ การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน ก่อนสิ้นปีงบประมาณ กรมกิจการเด็กและเยาวชน หรือบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด แล้วแต่กรณี ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ ควรดำเนินการสำรวจความต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนในปีงบประมาณต่อไป เพื่อเตรียมความพร้อมและจัดทำแผนการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน และสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่องบประมาณโอนจัดสรรมา

○ การเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุน ในระยะสั้น กรมกิจการเด็กและเยาวชนควรโอนงบประมาณเงินอุดหนุนเข้าบัญชีสภาเด็กและเยาวชนโดยตรง แทนการรับเช็คจากบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดหรือกรมกิจการเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี เพื่อลดภาระด้านการเดินทางและการดำเนินงาน

○ การเสริมสร้างศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ควรมีมาตรการกลไก โดยเฉพาะที่ไม่มีใครพร้อมและความเข้มแข็ง และมีการขอคืนหรือไม่ขอรับงบประมาณเงินอุดหนุน โดยกำหนดแผนปฏิบัติการภาพรวมระดับประเทศ พร้อมตัวชี้วัดการติดตาม การวัดและประเมินผล รวมถึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพคณะบริหาร

○ การพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา กรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนากระบวนการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา พัฒนา และค้นหาศักยภาพ (Coaching) ในตัวเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาให้สามารถหนุนเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนตามหลักการและเจตนารมณ์ได้ โดยเฉพาะการบริหารจัดการงบประมาณค่าใช้จ่ายให้มีความถูกต้องและโปร่งใส และควรจัดสรรงบประมาณดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชน สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงหรือ

ที่ปรึกษา โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานสภาเด็กและเยาวชนตรงตามหลักการและเจตนารมณ์มากยิ่งขึ้น

การจัดสรรงบประมาณ สภาเด็กและเยาวชน ที่มีความเหมาะสม เพียงพอกับศักยภาพและความต้องการ

พัฒนาการ หลักการและเจตนารมณ์

สภาเด็กและเยาวชน (สดย.) เกิดจากเสียงสะท้อนของเยาวชน มีพัฒนาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยมี พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีนโยบายการจัดให้มี สดย.ตำบล ในปี พ.ศ. 2553 และมี พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

หลักการและเจตนารมณ์ของ สดย. คือ การพัฒนาภายใต้หลักการ “เด็กนำผู้ใหญ่หนุน” การเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกระดับ การสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีการแสดงออก มีพื้นที่การเรียนรู้ สะท้อนปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 บัญญัติให้คณะบริหาร สดย.ปรึกษาหารือกันเพื่อกำหนดแนวทางจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ โดยการได้มาซึ่งคณะบริหารเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จการขับเคลื่อน สดย.ระดับต่าง ๆ เพราะมีความเชื่อมโยงโครงสร้างกันมาโดยลำดับ ทว่าการกำหนดให้คัดเลือกผู้บริหารใหม่แทนตำแหน่งที่ว่างทุกปี* อาจจะทำให้งบประมาณสำหรับจัดกิจกรรมในพื้นที่ลดลง และอาจสร้างภาระเกินสมควรแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดให้มี สดย.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนให้กับ สดย.ทุกระดับเป็นประจำทุกปี พร้อมกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สดย.ทุกระดับ โดยให้จัดทำแผน โครงการ/กิจกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้กับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด (บพด.) หรือ ดย. แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติ ซึ่ง สดย.ส่วนมากมีความพร้อมและเข้มแข็ง ได้มีการประชุมจัดทำแผน โครงการ/กิจกรรม โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัญหาและบริบทพื้นที่ ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ภายใต้แนวทางฯ ที่กำหนด

ตรงกันข้าม แนวทางฯ อาจจะไม่สอดคล้องกับปัจจัยเชิงพื้นที่ อีกทั้งเด็กและเยาวชนแต่ละช่วงวัยจะมีความเหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรมที่แตกต่างกัน การดำเนินงานจึงต้องมีความหลากหลาย ส่วนทางกับข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

* ในวาระเริ่มแรก เมื่อคณะบริหารดำรงตำแหน่งครบ 1 ปี ให้คณะบริหารยกเว้นประธานสภา จับลสภา ออกกึ่งหนึ่งและคัดเลือกผู้บริหารใหม่แทนตำแหน่งที่ว่าง โดยให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกใหม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี

ประเด็นสำคัญ

- ▶ สภาเด็กและเยาวชนพัฒนาการตั้งแต่ พ.ศ. 2547 โดยมีหลักการและเจตนารมณ์ คือ การพัฒนา “เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกระดับ สนับสนุนให้มีการแสดงออก พื้นที่การเรียนรู้ และสะท้อนปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะ
- ▶ คณะบริหารเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จ เพราะมีความเชื่อมโยงกันของโครงสร้าง แต่การคัดเลือกผู้บริหารใหม่แทนตำแหน่งที่ว่างทุกปี อาจจะทำให้งบประมาณจัดกิจกรรมลดลง สร้างภาระเกินสมควรแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ▶ กรมกิจการเด็กและเยาวชนสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน สดย.ทุกระดับ พร้อมกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สดย. ให้จัดทำแผนโครงการ/กิจกรรมตามหลักเกณฑ์ แต่แนวทางฯ อาจจะไม่สอดคล้องกับปัจจัยเชิงพื้นที่และความต้องการความหลากหลาย ส่วนทางกับข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ
- ▶ งบประมาณเงินอุดหนุนลดลงอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงพอให้ดำเนินกิจกรรมได้ตลอดทั้งปี และเปลี่ยนแปลงไม่เพิ่มการจัดสรรที่มีลักษณะมุ่งเป้าหมายเชิงประเด็นเร่งด่วน
- ▶ การประเมินมาตรฐาน สดย.วัดเพียงผลลัพธ์ ไม่ได้วัดผลลัพธ์ เน้นการจัดองค์กรและการบริหาร และเป็นเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ ไม่สามารถวัดและประเมินผลได้จริง
- ▶ สดย.ทุกระดับควรได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการและศักยภาพ เพื่อให้การดำเนินงานมีความครบถ้วน/ต่อเนื่อง

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นอกจากนี้ แนวทางฯ ได้กำหนดให้มีการประเมินผลมาตรฐาน สดย.จังหวัด กรุงเทพมหานคร และแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน รวม 48 ตัวชี้วัด ได้แก่ การจัดองค์กรและบริหาร 18 ตัวชี้วัด การดำเนินงาน 21 ตัวชี้วัด คุณภาพในการดำเนินงาน 6 ตัวชี้วัด และการมีส่วนร่วม 3 ตัวชี้วัด ด้วยเกณฑ์ที่ “มี” และ “ไม่มี” ซึ่งวัดเพียงผลผลิต ไม่ได้วัดผลลัพธ์ เน้นเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ และเน้นการจัดองค์กร และการบริหาร จึงไม่ได้บ่งชี้คุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถวัดและประเมินผลการดำเนินงานได้จริง

งบประมาณเงินอุดหนุน

สภาเด็ก และเยาวชน	ปีงบประมาณ พ.ศ.			
	2562	2563	2564	2565
ตำบล/เทศบาล	แห่งละ 20,000 บาท	แห่งละ 20,000 บาท	แห่งละ 15,000 บาท	แห่งละ 10,000 บาท
	7,774 แห่ง	7,774 แห่ง	7,774 แห่ง	7,772 แห่ง
	155,480,000 บาท	155,480,000 บาท	116,610,000 บาท	77,720,000 บาท
อำเภอ (878 อำเภอ)				
ส่งเสริมความ เข้มแข็งสภาเด็ก และเยาวชน	อำเภอละ 30,000 บาท 26,340,000 บาท	อำเภอละ 30,000 บาท 26,340,000 บาท	อำเภอละ 30,000 บาท 26,340,000 บาท	อำเภอละ 30,000 บาท 26,340,000 บาท
เยาวชนไทยหัวใจ ใสสะอาด*	อำเภอละ 12,500 บาท 10,975,000 บาท	อำเภอละ 12,500 บาท 10,975,000 บาท	อำเภอละ 11,600 บาท 10,184,800 บาท	-
เขต (50 เขต)	เขตละ 30,000 บาท 1,500,000 บาท	เขตละ 30,000 บาท 1,500,000 บาท	เขตละ 30,000 บาท 1,500,000 บาท	เขตละ 30,000 บาท 1,500,000 บาท
จังหวัด (76 จังหวัด)	การจัดสรรตามขนาด 11,680,000 บาท	การจัดสรรตามขนาด 11,680,000 บาท	การจัดสรรตามขนาด 11,680,000 บาท	การจัดสรรตามขนาด 5,840,000 บาท
กรุงเทพมหานคร	500,000 บาท	500,000 บาท	500,000 บาท	300,000 บาท
จังหวัด/กรุงเทพมหานคร (77 แห่ง)				
ป้องกันเอดส์และ อนามัยเจริญพันธุ์	แห่งละ 50,000 บาท 3,850,000 บาท	แห่งละ 50,000 บาท 3,850,000 บาท	แห่งละ 35,000 บาท 2,695,000 บาท	-
เยาวชนไทยหัวใจ ใสสะอาด	แห่งละ 30,000 บาท 2,310,000 บาท	แห่งละ 30,000 บาท 2,310,000 บาท	แห่งละ 30,000 บาท 2,310,000 บาท	-
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด				แห่งละ 35,000 บาท 2,695,000 บาท
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด				แห่งละ 35,000 บาท 2,695,000 บาท
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด				แห่งละ 35,000 บาท 2,695,000 บาท
มทกรรมเด็กและเยาวชน				แห่งละ 35,000 บาท 2,695,000 บาท
แห่งประเทศไทย				
ส่งเสริมความ เข้มแข็งสภาเด็ก และเยาวชน	680,000 บาท	680,000 บาท	680,000 บาท	2,609,000 บาท
เยาวชนไทยหัวใจ ใสสะอาด	50,000 บาท	50,000 บาท	62,400 บาท	-
รวมทั้งสิ้น	213,365,000 บาท	213,365,000 บาท	172,563,800 บาท	125,089,000 บาท

ที่มา : แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการของสภาเด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562, 2563, 2564 และ 2565

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ถึง 2565

สद्य.ทุกระดับได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนลดลงอย่างต่อเนื่อง ยกเว้น สดย.แห่งประเทศไทยที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น และ สดย.เขตที่ได้รับการจัดสรรเท่าเดิม ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมให้ได้ตลอดทั้งปี โดยต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับประชุมคณะบริหาร ประชุมสามัญประจำปี คัดเลือกผู้บริหารแทนตำแหน่งที่ว่างซึ่งต้องดำเนินการทุกปี ทำให้งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับดำเนินกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

งบประมาณเงินอุดหนุนภายใต้

โครงการส่งเสริมความเข้มแข็ง สดย. มีแนวโน้มลดลง และเปลี่ยนแปลงไปเพิ่มการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนที่มีลักษณะมุ่งเป้าหมายเชิงประเด็นเร่งด่วน ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในพื้นที่ อีกทั้งอาจต้องทุ่มเททรัพยากรและเวลาเพื่อดำเนินโครงการเชิงประเด็นเร่งด่วนดังกล่าว จนไม่สามารถจัดกิจกรรมอื่นที่เป็นความต้องการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนได้

แม้ สดย.สามารถขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจาก อปท.ที่ทำหน้าที่พี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญศักยภาพ และความเข้มแข็ง โดยเฉพาะ อปท.ขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านรายได้ งบประมาณ และบุคลากร ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพของ สดย.นั้น ๆ ด้วย ตรงกันข้าม สดย.ตำบล/เทศบาล อำเภอ เขต หลายแห่งขอคืนหรือไม่ขอรับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน เพราะมีจำนวนค่อนข้างจำกัด ไม่เพียงพอหรือคุ้มค่าที่จะดำเนินการ รวมถึงโรคโควิด-19 ที่ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรม/โครงการและเบิกจ่ายงบประมาณได้

<https://www.naliang.go.th/?p=1821>

ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ

การขับเคลื่อนงาน สดย.ขึ้นอยู่กับความสนใจประเด็นงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ศักยภาพและความเข้มแข็ง และเมื่อเผชิญกับโรคโควิด-19 ส่งผลให้เกิดภาวะชะงักงันของ สดย. หลายแห่ง เนื่องจากไม่สามารถจัดกิจกรรมรวมตัวได้ ทำให้ไม่สามารถคัดเลือกผู้บริหารแทนตำแหน่งที่ว่าง (ผู้บริหารมีเพียงหน้าที่วิชาการ) และไม่สามารถดำเนินโครงการและเบิกจ่ายงบประมาณ หลายแห่งจึงขอคืนหรือไม่ขอรับงบประมาณ ทำให้ผลการเบิกจ่ายไม่ได้ตามเป้าหมาย และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยการขยายระยะเวลาดำเนินการในบางปีงบประมาณ ขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณและพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ สดย.จังหวัดจัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ สดย.ที่ไม่สามารถจัดสร้าง แผนโครงการ/กิจกรรม หรือไม่ประสงค์ขอรับงบประมาณ

ทัศนคติ มาตรการและกลไก คือ ทัศนคติเชิงบวกของสังคม และทักษะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่ที่มีต่อบทบาทของ เด็กและเยาวชนในการพัฒนาสังคมอย่างมีคุณค่า และมาตรการ กลไกรับผิดชอบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีความชัดเจน เป็นเอกภาพ และเกิดพลัง

สดย.หลายแห่งต้องอาศัยกลไกที่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาเพื่อจัดทำ แผนโครงการ/กิจกรรม และหลายแห่งขาดการวางแผน เป็นเหตุให้ เจ้าหน้าที่ที่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาดำเนินการตามบทบาทหน้าที่แทนผู้บริหาร

คณะกรรมการเป็นปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อน สดย. ระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะ สดย.ตำบล/เทศบาล ซึ่งมีบริบทเชิงพื้นที่ที่แตกต่างกัน และจะเป็นปัจจัยหนุนเสริมการได้ซึ่งคณะกรรมการ สดย.ระดับอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงของโครงสร้างกันมาโดยลำดับ

การได้มาซึ่งคณะกรรมการขึ้นอยู่กับการให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนของ อปท.ว่าดำเนินการด้วยดีหรือไม่ ลักษณะและรูปแบบอย่างไร รวมถึงเด็กและเยาวชนสมัครใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม และไม่เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลบ่อยครั้งจนเกินสมควร มีความเข้มแข็ง เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ จิตอาสาพร้อมอุทิศตน มีธรรมาภิบาล อธิปไตยจากความกดดันในการทำงาน ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อการมีส่วนร่วมที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ครอบคลุมทักษะส่วนบุคคล วิชาการ และการทำงาน สามารถจัดทำแผนงาน/ยุทธศาสตร์ ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม สามารถจัดโครงการ/กิจกรรมโดยปรับปรุง และพัฒนาการใช้หลักการและข้อมูลเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

การสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณให้เหมาะสมกับ ความต้องการของ สดย.ทุกระดับอย่างเพียงพอและครอบคลุมสำหรับ ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

อปท.ถือเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนา เด็กและเยาวชนในพื้นที่ หลายแห่งจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การดำเนินโครงการ/กิจกรรมนอกเหนือจากงบประมาณเงินอุดหนุน ที่ ดย.จัดสรรให้ บางส่วนกลับพบปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการรับเช็ค เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเดินทางและการดำเนินงาน ทำให้ไม่ขอรับ งบประมาณเงินอุดหนุนดังกล่าว

การส่งเสริมให้ผู้แทน สดย.ทุกระดับเข้าร่วมใน คณะกรรมการระดับต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพให้ผู้แทนเหล่านั้นได้ปฏิบัติ หน้าที่เป็นตัวแทนของเด็กและเยาวชนในพื้นที่

<https://www.chumporn101.go.th/img-149.html>

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้เพียงพอ กับความต้องการและศักยภาพของ สดย.แต่ละแห่ง โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) เพื่อให้ สดย.ทุกระดับดำเนินงานประจำปีตามกฎหมายกำหนด ได้แก่ ประชุมคณะกรรมการ ประชุมสามัญประจำปี คัดเลือกผู้บริหาร แทนตำแหน่งที่ว่าง ถอดบทเรียน สมาชิกเด็กและเยาวชน โดยจัดสรร ให้เท่ากันสำหรับ สดย.แต่ละระดับ และ (2) เพื่อให้ สดย.ทุกระดับ ดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม โดยมีเงื่อนไขตัวแปร คือ ผลลัพธ์/ผลการดำเนินงาน ว่ามีความเข้มแข็ง ศักยภาพ ความพร้อม ความจำเป็น และดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และชัดเจน, ประชากรเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ, ผลการประเมิน มาตรฐาน สดย. ที่สามารถบ่งชี้ศักยภาพและความเข้มแข็ง
2. แนวทางการขับเคลื่อนฯ ควรเปิดกว้างให้ สดย.สามารถ ออกแบบโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับปัจจัยเชิงพื้นที่ โดยควร ลดเงื่อนไขที่มีลักษณะมุ่งเป้าหมายเชิงประเด็นเร่งด่วน
3. การวัดและประเมินผลการดำเนินงานควรให้สะท้อน การขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สดย. ว่ามีความก้าวหน้า ครอบคลุมภารกิจและอำนาจหน้าที่ สะท้อนคุณภาพชีวิตของ กลุ่มเป้าหมาย และมีผลงานเชิงประจักษ์อย่างไร
4. ควรจัดให้มี สดย.เมืองพัทยา เป็นกลไกของ พ.ร.บ.ส่งเสริม การพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พร้อมกับสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน จาก ดย. และการดำเนินงานเช่นเดียวกับ สดย.อื่น
5. คณะบริหารควรมีวาระและพ้นจากการดำรงตำแหน่ง พร้อมกันทั้งชุด ไม่ควรมีวาระการดำรงตำแหน่งเหลื่อมกัน เพื่อลด ภาระของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดให้มี สดย.ที่ต้องดำเนินการ คัดเลือกผู้บริหารแทนตำแหน่งที่ว่างทุกปี อีกทั้งเพื่อเป็นการลด ภาระงบประมาณดำเนินงาน
6. การคัดเลือกคณะกรรมการควรกำหนดให้มีการเลือกตั้ง โดยตรงจากเด็กและเยาวชน 2 กลุ่ม คือ ในระบบการศึกษาและ นอกกระบวนการศึกษา และ/หรือกลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้ความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ

7. ในระยะกลาง ควรโอนงบประมาณเงินอุดหนุน สดย. ตำบล/เทศบาล ไปตั้งเบิกจ่ายที่ อบต./เทศบาล เพื่อลดภาระขั้นตอน การรับเช็ค อีกทั้งเพื่อสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของภารกิจร่วมกัน มากยิ่งขึ้น เพราะการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นภารกิจ ตามกฎหมายของ อบต. และในระยะยาว ควรถ่ายโอนภารกิจ สดย. ตำบล/เทศบาล ให้กับ อบต./เทศบาล เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหารจัดการ ประโยชน์ คุ่มค่า และเห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะต้องถ่ายโอนทั้งภารกิจ งบประมาณ และบุคลากร ให้ครบถ้วน ทุกองค์ประกอบพร้อมกับองค์ความรู้ อย่างไรก็ตาม หาก อบต.ที่ไม่มี บุคลากรแล้วจำเป็นต้องมีอัตรากำลังเพิ่มเติม จะต้องพิจารณาการเพิ่ม ภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำด้านบุคลากรต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม ควรมี การนำทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ รวมตลอดถึง ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการวัดและประเมินผล
2. ก่อนสิ้นปีงบประมาณ ควรสำรวจความต้องการขอรับ งบประมาณเงินอุดหนุนในปีต่อไป เพื่อเตรียมความพร้อมและจัดทำ แผนการจัดสรรให้ดำเนินการได้ทันทีเมื่อปีงบประมาณโอนจัดสรรมา
3. ในระยะสั้น ควรโอนงบประมาณเงินอุดหนุนเข้าบัญชี สดย.โดยตรงแทนการรับเช็คจาก บพด. หรือ ดย. เพื่อลดภาระ ด้านการเดินทางและการดำเนินงาน
4. ควรมีมาตรการกลไกการเสริมสร้างศักยภาพ สดย. โดยเฉพาะ ที่ไม่มีความพร้อม/ความเข้มแข็ง และมีการขอคืน/ไม่ขอรับงบประมาณ โดยกำหนดแผนปฏิบัติการภาพรวมระดับประเทศ พร้อมตัวชี้วัด การติดตาม การวัดและประเมินผล รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพคณะบริหาร
5. ควรพัฒนากระบวนการ Coaching เจ้าหน้าที่ที่พี่เลี้ยง หรือที่ปรึกษาให้สามารถหนุนเสริม สดย.ตามหลักการและเจตนารมณ์ โดยเฉพาะการบริหารจัดการงบประมาณค่าใช้จ่ายให้มีความถูกต้องโปร่งใส และควรจัดสรรงบประมาณการจัดให้มี สดย. และสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา โดยเฉพาะ อบต./เทศบาล

Policy Brief ฉบับนี้ สรุปและเรียบเรียงจากเอกสารวิชาการสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา ฉบับที่ 20/2565 เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์งบประมาณสภาเด็กและเยาวชน” ของ เกียรติกร อัครสาร (2565)

ผู้สรุปและเรียบเรียง : เกียรติกร อัครสาร สถานที่ติดต่อ : สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
จัดทำโดย : คณะทำงานการสื่อสาร อาคารรัฐสภา 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242 5900 ต่อ 7420

Email : pbo@parliament.go.th

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 42.9643 ล้านบาท มีตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการเสริมสร้างให้มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ	คน	38,833 (10,290)	38,833	38,833	38,833	38,833
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัย	ร้อยละ	85 (-)	85	85	85	85

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 490

(3) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม	19,566,300 บาท
(4) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม	1,240,800 บาท
(5) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม	3,665,200 บาท
(6) ค่าบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบสารสนเทศ	2,000,000 บาท
(7) วัสดุสำนักงาน	100,000 บาท
2. งบเงินอุดหนุน	11,650,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	11,650,000 บาท
1) เงินอุดหนุนสถานรับเลี้ยงเด็กและสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน	11,650,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 491

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการเสริมสร้างให้มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ ผลการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เท่ากับ 10,290 คน จากค่าเป้าหมาย 38,833 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 กรณีนี้อาจมีอุปสรรค และบทเรียนในการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อย่างไร ที่ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด
- ควรประเมินและปรับปรุงมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรฐานฯ และจัดทำ “มาตรฐานเดียว” ที่สามารถใช้ได้จริงในระดับพื้นที่ ส่งเสริมให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะในชุมชนชนบท เช่น ศูนย์เด็กเล็กของ อบต. รวมถึงพิจารณาขยายช่วงเวลาการเปิดทำการของศูนย์ เพื่อรองรับภาระของผู้ปกครองที่ทำงานไม่เป็นเวลา
- ควรพิจารณาส่งเสริมระบบ “ร่วมจ่าย” (Co - Payment) ในพื้นที่ที่มีความจำเป็นเฉพาะหรือมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการ โดยชุมชนหรือครัวเรือนร่วมสมทบ เพื่อขยายการเข้าถึงบริการ
- ควรปรับสมดุลงบประมาณรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม จำนวน 19.5663 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่ารายการเงินอุดหนุนสถานรับเลี้ยงเด็กฯ จำนวน 11.6500 ล้านบาท โดยที่มีเป้าหมายจำนวนเด็กปฐมวัย 38,833 คน เพื่อเพิ่มสัดส่วนงบประมาณอุดหนุนโดยตรง

- **ควรพัฒนาฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยแบบครบวงจรที่สามารถติดตามเด็กตั้งแต่เกิด** เช่น เด็กเกิดปี 2567 ที่เป็นปีแรกที่ยังไม่มีการเกิดต่ำกว่า 500,000 คน โดยควรเชื่อมโยงฐานข้อมูลการได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สิทธิหลักประกันสุขภาพ โภชนาการ การกระตุ้นพัฒนาการ และการศึกษาปฐมวัย รวมถึงพัฒนาให้สามารถประเมินความเสี่ยงพัฒนาการได้อย่างครอบคลุม
- **ควรยกระดับระบบสวัสดิการสำหรับเด็กปฐมวัย** ในลักษณะ “Universal Early Childhood Welfare” ที่ครอบคลุม 4 มิติ ได้แก่ สุขภาพ โภชนาการ พัฒนาการ และการดูแล/การศึกษา รวมถึงควรเชื่อมโยงกับการดูแลของครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานรัฐในพื้นที่

3) **โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม : โครงการใหม่**
(แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 5 ล้านบาท มีตัวชี้วัด ดังนี้

7.4.1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อเสริมสร้างหุ้นส่วนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน โรงพยาบาล ผู้นำชุมชน สภาเด็กและเยาวชน เครือข่ายเด็กและเยาวชน องค์กรภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำสถานการณ์เด็ก แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน การสำรวจและคัดกรองข้อมูลเด็กในครอบครัวเปราะบาง เพื่อวางแผนการช่วยเหลือร่วมกับทีมสหวิชาชีพในพื้นที่ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหา虐待 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ มวน บุหรี่ไฟฟ้า ความรุนแรงในครอบครัว หรือปัญหาตามบริบทพื้นที่ ด้วยการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนองค์กรและภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็งและร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	แห่ง	-	370	370	370	370
เชิงปริมาณ : จำนวนอาสาสมัครที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	คน	-	6,480	6,480	6,480	6,480
เชิงคุณภาพ : ร้อยละขององค์กรและภาคีเครือข่ายร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	-	15	15	15	15

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 493

โครงการ : โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม 5,000,000 บาท

1. งบดำเนินงาน 5,000,000 บาท

1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ 5,000,000 บาท

(1) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม 3,000,000 บาท

(2) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม 2,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 494

ข้อสังเกต PBO

- ควรใช้กลไกสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างหุ้นส่วน เพราะมีภารกิจใกล้เคียงกับโครงการนี้ การดำเนินงานผ่านสภาเด็กและเยาวชนจึงช่วยให้เกิด “ความต่อเนื่อง” และ “การยอมรับจากพื้นที่” โดยควรส่งเสริมให้สภาเด็กฯ ออกแบบโครงการพัฒนาสังคมร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีอื่น ๆ ที่มีอยู่เดิมในชุมชน เช่น กลุ่มอาสาสมัคร องค์กรชุมชน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาสังคม เพราะมีความใกล้ชิดและเข้าใจพื้นที่
- ควรเสริมสร้าง “การเป็นเจ้าของร่วม” ของท้องถิ่นผ่านการระดมทรัพยากร เช่น การใช้งบประมาณจาก “กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น” มาร่วมสมทบเพื่อขยายผลในระดับพื้นที่ ถือเป็น การตอบโจทย์ “สังคมสวัสดิการแบบมีส่วนร่วม” และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ควรผลักดันให้โครงการนี้ได้รับการบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณของ อบต. เพื่อรองรับกิจกรรมของภาคีเครือข่ายอย่างยั่งยืน โดยอาจเริ่มจาก อบต. ที่มีความพร้อมเป็น “พื้นที่นำร่อง” และมีระบบงบประมาณที่เปิดรับนวัตกรรมทางสังคม
- ควรปรับปรุงรายการงบประมาณให้มีรายละเอียดมากขึ้น แสดงรายการค่าใช้จ่ายอย่างจำแนก เช่น ค่าอบรมพัฒนาศักยภาพ ค่าดำเนินการกิจกรรมพัฒนาเครือข่าย ค่าติดตามประเมินผล ฯลฯ เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสะท้อนวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ
- ควรพัฒนา “ชุดเครื่องมือเสริมศักยภาพ” (Capacity Building Toolkit) จัดทำคู่มือฝึกอบรมสำหรับองค์กรภาคีและภาคประชาชนในระดับพื้นที่ เช่น วิธีบริหารจัดการงบประมาณโครงการ การทำข้อเสนอเงินนโยบาย การประเมินผลลัพธ์ทางสังคม
- ปัจจัยสำคัญของความยั่งยืน คือ (1) การสนับสนุนงบประมาณที่ยืดหยุ่น (2) การมีเป้าหมายร่วมอย่างชัดเจน และ (3) การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนหรือเครือข่ายให้สามารถบริหารจัดการโครงการเองได้

4) โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (แผนงานยุทธศาสตร์สร้างหลักประกันทางสังคม)
งบประมาณจำนวน 16,291.8748 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี ที่ได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด	คน	2,344,240 (2,239,166)	2,620,778	2,620,778	2,620,778	2,620,778
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเด็กแรกเกิดในโครงการ เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่อายุครบ 6 ปี ได้รับการติดตามและจัดสวัสดิการสังคม	ร้อยละ	17 (21.23)	17	17	17	17

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 495

2. งบเงินอุดหนุน	16,267,896,600 บาท
2.1 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	16,267,896,600 บาท
1) เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	16,267,896,600 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 496

ข้อสังเกต PBO

• ควรเร่งรัดขับเคลื่อนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้เป็นสวัสดิการแบบถ้วนหน้าโดยเร็ว และเพิ่มอัตราเงินอุดหนุนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ รวมถึงบูรณาการการจัดสวัสดิการอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงิน เพื่อให้เด็กแรกเกิดเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ

• ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยแบบครบวงจรและเชิงรุกที่สามารถติดตามเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มต้นจากเด็กที่เกิดในปี 2567 ซึ่งเป็นปีแรกที่จำนวนการเกิดต่ำกว่า 500,000 คน โดยควรบูรณาการการรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การตรวจคัดกรองพัฒนาการ โภชนาการและภาวะเจริญเติบโต การเข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็ก/การศึกษาปฐมวัย รวมถึงควรมีการพัฒนา ระบบที่สามารถประเมินความเสี่ยงด้านพัฒนาการของเด็กได้ เพื่อให้สามารถวางแผนการแทรกแซงหรือการส่งต่อบริการได้ทันทั่วถึง

• ควรยกระดับระบบสวัสดิการเด็กปฐมวัยแบบสากล (Universal Early Childhood Welfare) ที่ครอบคลุม 4 มิติหลัก ได้แก่ สุขภาพ (การเข้าถึงบริการฝากครรภ์ การตรวจสุขภาพ และวัคซีน) โภชนาการ (การเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ รวมถึงนมแม่ในช่วง 6 เดือนแรก) พัฒนาการ (การส่งเสริมการเล่น การเรียนรู้ และการกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสมกับช่วงวัย) และการดูแลและการศึกษา (การสนับสนุนบริการดูแลเด็กเล็กที่มีคุณภาพ ใกล้เคียง ขยายเวลาทำการ และสามารถรับเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป)

การศึกษาการดำเนินงานและการงบประมาณ โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

โครงการเงินอุดหนุนฯ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลเด็กเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย โดยเริ่มดำเนินการโครงการตั้งแต่ปี 2559 – ปัจจุบัน

สถานะโครงการ ณ เดือนพฤษภาคม 2565

- ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุน 234 ล้านคน
- งบประมาณ 2565 ที่ได้รับจัดสรร 16,659.5 ล้านบาท
- เบิกจ่ายงบประมาณ 11,763.4 ล้านบาท

“คาดว่าจะไม่พอเบิกจ่าย”

จนถึงสิ้นปีงบประมาณ อาจต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

สาเหตุสำคัญ เนื่องจากได้รับการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการ

- การตกหล่นของเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน
- การขึ้นทะเบียน คัดกรอง และรับรองสิทธิ
- การประมวลผลข้อมูลส่งเบิกจ่ายคลาดเคลื่อน
- การบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- การถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่น
- การประเมินผลโครงการ

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน

- 1. ป้องกันการตกหล่นของเด็กที่ยากจน และเข้าไม่ถึงโครงการ**
โดยสร้างกลไกเชิงรุกในการลงพื้นที่ค้นหากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ห่างไกล ทิศทาง
- 2. การขึ้นทะเบียน คัดกรอง และรับรองสิทธิ**
โดยสร้างคู่มือการดำเนินงานให้เจ้าหน้าที่เข้าใจง่าย ใช้เป็นเกณฑ์เดียวกัน และจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน กลุ่มเป้าหมาย
- 3. ปรับปรุงฐานข้อมูล**
โดยจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศขนาดใหญ่ (Big data) เพื่อใช้วิเคราะห์จัดระบบสวัสดิการสังคมและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่
- 4. การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงาน**
ควรอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินอุดหนุนมีการเปลี่ยนแปลง
- 5. การติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ**
ในเชิงความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์จากการให้เงินอุดหนุน โดยเฉพาะพัฒนาการของเด็กและให้ผลแยกตามภูมิภาค
- 6. การถ่ายโอนภารกิจให้กับท้องถิ่น**
จำเป็นต้องมีการเตรียมการวางแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจให้ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำแผนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หากรัฐบาลเห็นว่าการให้เงินอุดหนุนฯ เป็นสวัสดิการพื้นฐานไม่ใช่ว่าช่วยเหลือสงเคราะห์และควรให้กับเด็กทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ควรคำนึงความพร้อมทางการเงินคลังของรัฐและกำหนดเงื่อนไขพัฒนาการที่สมวัยของเด็กควบคู่ด้วย

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การศึกษาการดำเนินงานและการงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารวิชาการฉบับนี้ รายงานวิชาการ เรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานและการงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด” ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research)) โดยใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักการ แนวคิด ที่มาของนโยบาย กฎหมาย งานวิจัย มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานของโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตลอดจนผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2565 มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในทุกระดับและทุกภูมิภาค เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภาระงบประมาณรายจ่ายสำหรับการดูแลเด็กเล็ก หน่วยงานที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการ สถานการณ์ในปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะหรือทางเลือกที่เหมาะสมในการบริหารงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณรายจ่าย สำหรับการดูแลเด็กเล็กในอนาคต ซึ่งมีผลการศึกษาโดยสรุป ดังนี้

การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ซึ่งอยู่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลเด็กเล็กเพื่อแก้ไขปัญหา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแนวคิดการคุ้มครองประชาชนในสังคม โดยเริ่มดำเนินการโครงการตั้งแต่ปี 2559 และได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 620.4 ล้านบาท มีผู้ปกครองที่ได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 90,216 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 ของผู้ลงทะเบียน จนถึงปัจจุบัน ณ เดือนพฤษภาคม 2565 มีผู้ปกครองเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 2,347,649 คน และเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2565) จำนวนทั้งสิ้น 11,763.4 ล้านบาท จากผลการเบิกจ่าย รวม 8 เดือน คาดว่าเงินที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 16,659.5 ล้านบาท จะไม่เพียงพอเบิกจ่ายจนถึงสิ้นปีงบประมาณ อาจจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลเพื่อเบิกจ่ายให้กับผู้ลงทะเบียนที่มีสิทธิ โดยจำนวนผู้มีสิทธิที่ลงทะเบียนและได้รับเงินอุดหนุน มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากจากปีเริ่มต้นโครงการ ส่งผลให้การงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญเนื่องจากได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขรายได้ครัวเรือนที่ยากจนจาก 36,000 บาท เป็น ไม่เกิน 100,000 บาท และมีการขยายระยะเวลาการอุดหนุนจาก 1 ปี เป็น 6 ปี รวมทั้งมีการปรับอัตราค่าใช้จ่ายจาก 400 บาท เป็น 600 บาท ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการดังกล่าว และแก้ไขปัญหา

การศึกษาการดำเนินงานและภาระงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง โดยการปรับปรุงการจัดทำระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานโครงการฯ เพื่อรองรับการพัฒนาระบบงาน และรองรับการดำเนินงานผ่านระบบดิจิทัล

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่ายังคงมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินการบริหารงานโครงการในปัจจุบัน อยู่หลายประการ อาทิ เช่นกระบวนการลงทะเบียน การตรวจสอบสิทธิ และการประมวลผลข้อมูลส่งเบิกจ่ายคลาดเคลื่อน สะท้อนได้จากจำนวนผู้ปกครองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนมีการเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญ เช่นในเดือนเมษายน 2565 มีผู้ปกครองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 2,352,925 คน แต่ในเดือนพฤษภาคม 2565 จำนวนผู้ปกครองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน ลดลงเหลือเพียงจำนวน 2,347,649 คน (ลดลง 5,276 คน) และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบและรับรองสิทธิยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการดำเนินงานตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ทำให้การตรวจสอบและรับรองสิทธิที่ผ่านมามีความผิดพลาด คลาดเคลื่อน รวมทั้งยังคงมีการตกหล่นของเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนเข้าไม่ถึงโครงการเนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในระดับพื้นที่เทศบาล/ตำบลเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาทำการวิเคราะห์และประมวลผล และจัดทำข้อเสนอแนะ สำหรับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 : การตกหล่นของเด็กที่ยากจนและเข้าไม่ถึงโครงการ

- ควรสร้างกลไกทำงานเชิงรุกในการลงพื้นที่เพื่อค้นหากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมายห่างไกล ทุรกันดาร ที่ช่องทางการประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงในลักษณะของคณะทำงานที่มีองค์ประกอบหลักได้แก่ ผู้แทนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้แทนเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กจังหวัด เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำหมู่บ้าน (อพม.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำชุมชนในพื้นที่

ประเด็นที่ 2 : การขึ้นทะเบียน คัดกรอง และรับรองสิทธิ

2.1) ควรปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ทำหน้าที่ค้นหากลุ่มเป้าหมายและคัดกรองผู้มีสิทธิในพื้นที่ โดยควรรวบรวมปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานในปีแรก เช่น การคำนวณรายได้ การแจกบัตรครัวเรือน เกณฑ์การคัดกรองเด็กที่อยู่ในครัวเรือนยากจน และการรับรองสถานะครัวเรือน โดยมีตัวอย่างที่ชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย และเป็นหลักเกณฑ์เดียวกันในทุกพื้นที่

2.2) ควรจัดทำคู่มือสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดที่สั้น เพื่อสร้างความเข้าใจและใช้เป็นช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

ประเด็นที่ 3 : การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

3.1) กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรอบรมให้ความรู้และความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ทำหน้าที่ในการค้นหากลุ่มเป้าหมาย การคัดกรอง การขึ้นทะเบียนและการรับรองสิทธิอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เงินอุดหนุนฯ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มโครงการ เพื่อการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

3.2) กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ปกครอง/ครอบครัว/ชุมชนโดยมุ่งเน้นให้เกิดกลไกประสานความร่วมมือระดับพื้นที่ในลักษณะบูรณาการการดำเนินงานในการดูแลเด็ก และให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ และร่วมวางแผนในการจัดการและแก้ไขปัญหาให้กับเด็กในพื้นที่

ประเด็นที่ 4 : ระบบฐานข้อมูลและการบูรณาการข้อมูล

4.1) รัฐบาลจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบูรณาการข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศขนาดใหญ่ (Big data) ของประชากรที่สำคัญ โดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดเก็บและพัฒนาข้อมูลในพื้นที่โดยเฉพาะข้อมูลรายครัวเรือนเพื่อให้ได้ฐานข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย เพื่อการดูแลช่วยเหลือโดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง และบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ และด้านแรงงาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ในการจัดระบบสวัสดิการสังคม และแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่

4.2) กรมกิจการเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลผู้ถือบัตรสวัสดิการของรัฐและฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เพื่อให้การตรวจสอบสิทธิของผู้ปกครองที่ขึ้นทะเบียนและการประมวลผลเพื่อเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้ผู้มีสิทธิมีความถูกต้อง รวดเร็ว และไม่ซ้ำซ้อน รวมทั้ง ควรนำข้อมูลจากโครงการเงินอุดหนุนฯ ไปบูรณาการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการติดตามด้านพัฒนาการการเรียนรู้ ด้านโภชนาการ และด้านสุขภาพ ให้มีความเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัยต่อไป

4.3) กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรปรับปรุงระบบฐานข้อมูลระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มช่องทางการตรวจสอบสิทธิให้ผู้ปกครองที่ลงทะเบียนทาง Application ออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงอย่างรวดเร็ว รวมทั้ง ควรประมวลผลข้อมูลในกลุ่มมารดาที่สำคัญ เช่น กลุ่มแม่วัยรุ่น แม่เลี้ยงเดี่ยว แม่ที่มีภาวะสุขภาพจิต เพื่อส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายเป็นการเฉพาะ เพื่อการช่วยเหลือต่อไป

การศึกษาการดำเนินงานและการงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ประเด็นที่ 5 : การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลโครงการในเชิงความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาการที่เด็กได้รับเงินอุดหนุน และจำเป็นต้องประเมินผลเป็นรายภาคเนื่องจากปัญหาความยากจนของเด็กมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนเด็กยากจนที่ขัดสนด้านการเป็นอยู่ของเด็ก และด้านโภชนาการสูงกว่าภาคอื่น เพื่อนำผลการประเมินโครงการดังกล่าว มาใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาและขับเคลื่อนการดำเนินโครงการในอนาคต

ประเด็นที่ 6 : การถ่ายโอนภารกิจแก่งัดครบกพร่องส่วนท้องถิ่น

6.1) การถ่ายโอนภารกิจเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดให้ท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการเตรียมการวางแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจให้ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำแผนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำคู่มือ ระเบียบ แนวทางการจัดสรรเงินให้ผู้ปกครองของกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากไม่สามารถใช้ระเบียบปัจจุบันซึ่งเป็นของกรมกิจการเด็กและเยาวชนได้

6.2) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเรื่องบุคลากรเพื่อรองรับการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวด้วย เนื่องจากคงไม่สามารถโอนบุคลากรจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปให้ท้องถิ่นได้

6.3) กรมกิจการเด็กและเยาวชน ต้องปรับบทบาทเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และร่วมกำกับติดตามโครงการฯ ให้คำปรึกษาแนะนำองค์ความรู้ในการดูแลช่วยเหลือเด็กให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสนับสนุนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน (กดยช.) และคณะรัฐมนตรี

ประเด็นที่ 7 : การให้เงินอุดหนุนเด็กแบบถ้วนหน้า

7.1) จากการศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย รูปแบบการดำเนินการในต่างประเทศ พบว่าหลายประเทศเริ่มจากการอุดหนุนเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในฐานะยากจนก่อน และปรับเป็นถ้วนหน้าโดยมีเงื่อนไข เช่น เด็กต้องเข้ารับวัคซีน เงื่อนไขอายุของเด็กและจำนวนบุตรที่มีเป็นตัวกำหนดอัตราค่าใช้จ่าย รวมทั้งใช้มาตรการลดภาษีสำหรับครอบครัวที่มีบุตรมากกว่าหนึ่งคน แทนการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้า นอกเหนือจากการให้เงินอุดหนุนแล้ว หลายประเทศให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กเล็กในระดับชั้นอนุบาลของเด็กปฐมวัยช่วง 2 - 5 ปี โดยรัฐบาลจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนสำหรับครอบครัวที่ยากจนที่ส่งเด็กเข้าเรียนที่ Pre-school เป็นต้น

การศึกษาการดำเนินงานและการงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

7.2) การที่รัฐบาลจะเลือกแนวทางใดในการให้เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณามากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย เนื่องจากมีผลกระทบต่อภาระงบประมาณรายจ่ายที่ต้องตั้งงบประมาณสนับสนุนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำเป็นต้องจัดทำข้อมูลเชิงลึกเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวด้วย

7.3) หากรัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นสวัสดิการพื้นฐานไม่ใช่การช่วยเหลือสงเคราะห์ และควรให้กับเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ปัจจัยหลักที่ต้องคำนึงถึงและเป็นเงื่อนไขสำคัญคือความพร้อมทางการเงินและการคลังของรัฐบาล และควรคำนึงถึงการออกแบบระบบการลงทะเบียนที่เหมาะสม และควรมีการกำหนดเงื่อนไข ที่สะท้อนถึงพัฒนาการที่สมวัยของเด็กควบคู่ด้วย อาทิ การเข้าถึงวัคซีน การได้รับโภชนาการที่ดี การเข้าเรียนเมื่อถึงช่วงอายุที่เหมาะสม เป็นต้น

5) โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 580.4032 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคมได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการตามมาตรฐานการคุ้มครองทางสังคม	คน	36,797 (18,477)	38,848	38,848	38,848	38,848
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคมได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	ร้อยละ	80 (50.21)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 498

(22) ค่าใช้จ่ายผู้รับการสงเคราะห์

201,671,900 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 499

3. เงินอุดหนุน

132,000,000 บาท

3.1 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

132,000,000 บาท

1) เงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

132,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 502

ข้อสังเกต PBO

- **ควรทบทวนความเพียงพอของการคุ้มครองทางสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน “ช่องว่าง”** ในระบบการเข้าถึงบริการและสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการคุ้มครองทางสังคม เช่น ด้านรายได้ ความมั่นคงในครอบครัว และโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาการ จึงควรมีการสำรวจภาคสนามเพื่อติดตามปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิของกลุ่มเปราะบางเหล่านี้ และออกแบบระบบสนับสนุนเชิงรุกเพิ่มเติม
- **ควรศึกษาการปรับลดรายการ “ค่าใช้จ่ายผู้รับการสงเคราะห์” จำนวน 201.6719 ล้านบาท** โดยไม่ลดคุณภาพการบริการ ควรมีการศึกษาต้นทุน - ผลตอบแทน (Cost - Effectiveness Analysis) เพื่อหาทางเลือกในการลดค่าใช้จ่าย และควรให้ความสำคัญกับการเสริมศักยภาพให้ผู้รับสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว
- **ควรขยายขอบเขตและกลุ่มเป้าหมายของเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์** ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากการลงทุนในเด็กปฐมวัยให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมสูงที่สุดในระยะยาว เช่น ลดภาระรัฐในด้านสุขภาพ การศึกษา และความยากจนรุ่นต่อรุ่น
- **ควรพัฒนาเครื่องมือประเมินผลลัพธ์ทางสังคมของมาตรการสวัสดิการ** เช่น การพัฒนา “ดัชนีผลลัพธ์จากการสงเคราะห์” (Social Outcome Index) สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับเงินอุดหนุนหรือสงเคราะห์ เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (เช่น สถานะครอบครัวที่มั่นคงขึ้น เด็กเข้าเรียน/รับวัคซีนครบ พฤติกรรมทางสังคมดีขึ้น ฯลฯ)

6) **โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง** (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 173.9930 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กและเยาวชนในครอบครัว ที่ขาดแคลนได้รับสวัสดิการตามมาตรฐาน การคุ้มครองทางสังคม	คน	172,625 (40,898)	172,625	172,625	172,625	172,625
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเด็กและเยาวชน ในครอบครัวที่ขาดแคลนได้รับสวัสดิการ ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	ร้อยละ	80 (23.69)	80	80	80	80

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 506

2. งบเงินอุดหนุน	172,625,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	172,625,000 บาท
1) เงินอุดหนุนสงเคราะห์เด็กในครอบครัวช่วยเหลือเด็กขาดแคลน และสงเคราะห์เด็กฝากเลี้ยงตามบ้าน	172,625,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 507

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทำได้น้อย ควรวิเคราะห์สาเหตุของการดำเนินงานที่ล่าช้า เช่น ปัญหาด้านการคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการเบิกจ่าย หรือข้อจำกัดของกลไกระดับพื้นที่ เพื่อปรับปรุงให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประสิทธิผลสูงสุดในช่วงเวลาที่เหลือ
- ควรขยายความครอบคลุมของเงินอุดหนุนให้ถึงเด็กกลุ่มเสี่ยงทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่อาศัยอยู่นอกระบบทะเบียนราษฎร หรือกลุ่มเด็กในครอบครัวแฝง เช่น เด็กในสถานการณ์ความรุนแรง ครอบครัวพลัดถิ่น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและลดภาวะซ้ำเติมความยากจนเชิงโครงสร้าง
- ควรกำหนดกลไกประเมินผลสัมฤทธิ์ของเงินสงเคราะห์แบบรายกรณี เพื่อวัดผลลัพธ์ด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางรายได้ และการลดปัญหาสังคม โดยใช้ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (Outcome Indicators) ไม่ใช่เพียงตัวชี้วัดเชิงกิจกรรม (Output)
- ควรพัฒนาระบบสารสนเทศกลางที่สามารถติดตามผลการรับเงินอุดหนุนและผลลัพธ์ทางสังคมได้อย่างรอบด้าน เช่น ติดตามสถานะสุขภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเข้าถึงบริการภาครัฐอื่น ๆ เพื่อประเมินว่าการอุดหนุนมีผลจริงต่อคุณภาพชีวิตของเด็กหรือไม่
- ควรปรับแนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุนจากแบบเหมาจ่าย ไปสู่ระบบที่ยึดหยุ่นและมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer) ที่มีประสิทธิผลในการลดความยากจนและกระตุ้นพฤติกรรมที่ดี เช่น กำหนดเงื่อนไขขั้นต่ำในการเข้าเรียนหรือการเข้ารับวัคซีน เพื่อส่งเสริมการดูแลเด็กอย่างรอบด้าน
- ควรเปิดโอกาสให้กลไกท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารและติดตามผล โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อสร้างความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย และเพิ่มความยั่งยืนของมาตรการสงเคราะห์

7) โครงการยกระดับองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ) งบประมาณจำนวน 65.5996 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนมาตรการ นโยบาย ด้านการบริการ และบริหารจัดการองค์กรที่ได้รับการพัฒนา	เรื่อง	1 (-)	1	1	1	1
เชิงปริมาณ : จำนวนระบบสารสนเทศด้านเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยน ให้เป็นดิจิทัล	ระบบ	1 (-)	3	1	1	1

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 509

2.1 ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง 62,566,000 บาท

2.1.1 ค่าครุภัณฑ์ 62,566,000 บาท

2.1.1.1 ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ 62,566,000 บาท

(1) พัฒนาประสิทธิภาพระบบจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู

เด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้ากรมกิจการเด็กและเยาวชน แขวงคลองมอหานาค

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 โครงการ 57,648,000 บาท

(2) จัดทำระบบดิจิทัลเพื่อยกระดับการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย

กรมกิจการเด็กและเยาวชน แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพมหานคร 1 โครงการ 4,918,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 510

ข้อสังเกต PBO

- ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพระบบสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด “แบบถ้วนหน้า” ว่าจะสามารถดำเนินการได้เมื่อใด มีเงื่อนไขเชิงนโยบายหรือข้อจำกัดอะไรบ้าง

- ควรจัดทำ “ระบบกลาง” สำหรับติดตามสวัสดิการเด็กปฐมวัยแบบครบวงจร โดยระบบสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเด็กตั้งแต่แรกเกิด ได้แก่ การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การได้รับสิทธิสวัสดิการอื่น เช่น หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ บริการพัฒนาการและโภชนาการเด็ก จากโรงพยาบาล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเข้าเรียนในระบบการศึกษา เพื่อใช้ติดตามการเข้าถึงบริการ และประเมินความเสี่ยงพัฒนาการของเด็กรายบุคคล สามารถใช้ร่วมกันทั้งกระทรวงและภายนอก เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นภาพรวมที่เชื่อมโยง ไม่แยกส่วน

- ควรประเมินต้นทุน - ผลประโยชน์ (Cost - Benefit) ของระบบสารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของการลงทุนระบบดิจิทัลในครั้งนี้ อาจรวมถึงการลดต้นทุนซ้ำซ้อน การเพิ่มอัตราการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มเปราะบาง

8) โครงการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ) งบประมาณจำนวน 5.4508 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับ การส่งเสริมค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	คน	400 (-)	800	800	-	-
เชิงคุณภาพ : ร้อยละเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ประพฤติมิชอบ	ร้อยละ	80 (-)	80	80	-	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 517

2. งบเงินอุดหนุน	4,964,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	4,964,000 บาท
1) เงินอุดหนุนสภาเด็กและเยาวชนเพื่อจัดกิจกรรมป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	4,964,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 518

ข้อสังเกต PBO

- กรมฯ มีรายละเอียดการอุดหนุนกิจกรรมป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้กับสภาเด็กและเยาวชนอย่างไร รวมถึงได้กำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับความตระหนัก ค่านิยม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนอย่างไร ที่มากกว่าการมีตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่เป็นจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเท่านั้น โดยควรกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนา “คุณธรรมและความโปร่งใส” ให้กับเด็กและเยาวชนอย่างเป็นระบบ และ
- กรมฯ ควรบูรณาการการดำเนินโครงการนี้ร่วมกับสภาองค์กรชุมชนที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน
- ควรส่งเสริม สนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนได้ร่วมกับสภาองค์กรชุมชน เพื่อบูรณาการการดำเนินงาน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และยกระดับไปสู่การขับเคลื่อนบูรณาการการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่/ตำบล โดยกลไกการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชน และสภาองค์กรชุมชน
- ควรสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานแบบ Participatory Integrity Audit ในระดับชุมชน โดยมีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมในการสังเกตการณ์การใช้จ่ายงบประมาณหรือโครงการในพื้นที่จริง เช่น กิจกรรม “เยาวชนจับตางบ” หรือ “นักสืบงบประมาณภาคพลเมือง”

3. กองทุนคุ้มครองเด็ก

งบประมาณ	ปี 2568	ปี 2569
งบประมาณรายจ่าย	45,000,000 บาท	45,000,000 บาท
เงินนอกงบประมาณ*	- บาท	- บาท

หมายเหตุ * เป็นจำนวนเงินนอกงบประมาณเฉพาะที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย

1. วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก
- เพื่อเป็นทุนสำหรับสนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติงานด้านเด็กให้กับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้าที่ 149

โดยมีผลการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่สำคัญ คือ ตัวชี้วัด : จำนวนเด็ก ครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ได้รับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ

โครงการ/กองทุน กิจกรรม ตัวชี้วัด แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2566 แผน (ผล*)	ปี 2567 แผน	ปี 2568 แผน	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน
กองทุนคุ้มครองเด็ก	ล้านบาท	40.0000	38.0000	38.0000	38.0000	38.0000
1. สงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก ครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์						
- ตัวชี้วัด : จำนวนเด็ก ครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ ได้รับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ	คน	3,000 (4,125)	2,700	2,700	2,700	2,700
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	30.0000	27.0000	27.0000	27.0000	27.0000

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้าที่ 68

โครงการ/กองทุน กิจกรรม ตัวชี้วัด แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2568 แผน (ผล*)	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 แผน
กองทุนคุ้มครองเด็ก	ล้านบาท	45.0000	45.0000	45.0000	45.0000	45.0000
2. สนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติงานด้านเด็ก แก่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน						
- ตัวชี้วัด : จำนวนการสนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติงานด้านเด็กแก่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน	โครงการ	55 (10)	55	55	55	55
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	11.0000	11.0000	11.0000	11.0000	11.0000

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้าที่ 150

ข้อสังเกต PBO

- **ตัวชี้วัด :** จำนวนการสนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติงานด้านเด็กแก่หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชน ผลการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เท่ากับ 10 โครงการ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่ากับ 55 โครงการ กองทุนฯ มีแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับไปสู่ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างท้าทายอย่างไร โดยที่ผลการดำเนินงานในปีก่อนต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด
- **ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไข**ให้การสนับสนุนให้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยกำหนดประเภทโครงการที่ขอรับการสนับสนุนได้กว้างขึ้น กำหนดระยะเวลาของโครงการให้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและความต้องการด้านเด็กและเยาวชน
- **ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ** ในการดำเนินงานของกองทุน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้การสนับสนุนโครงการด้านเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- **ควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล**ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **ควรประชาสัมพันธ์**ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนให้มากขึ้น โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

ดย.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	18,000.0398	17,958.9027	99.77	18,488.2144	13,900.2293	75.18
รายจ่ายประจำ	17,949.3996	17,930.2595	99.89	18,387.98	13,844.91	75.29
รายจ่ายลงทุน	50.6402	28.6432	56.56	100.23	55.32	55.20

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
ก่อสร้างอาคารบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	6.6420

รายการ	หลังโอน/ปป.
ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักเด็ก สถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็กจังหวัดชลบุรี ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	5.4489
ก่อสร้างอาคารบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ บ้านพักเด็กและครอบครัวกรุงเทพมหานคร แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	5.0770
ก่อสร้างอาคารสำนักงานบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตรัง พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตรัง ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง	3.7641
ก่อสร้างอาคารสำนักงานบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดจันทบุรี พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดจันทบุรี ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	3.6000
ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารนอน 2 ชั้น สถานสงเคราะห์เด็กชายจังหวัดยะลา ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	1.4596
ค่าใช้จ่ายในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน	1.0000

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรปรับปรุงหลักสูตรของหน่วยงานไม่ให้ซ้ำซ้อนกับโครงการของสภาเด็กและเยาวชน และรวมหลักสูตรที่มีการอบรมต่าง ๆ ในเรื่องป้องกันการทุจริต ยาเสพติด หลักสิทธิมนุษยชน และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นไว้ด้วยกัน	✓	
2. ควรให้ความสำคัญต่อการจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยปรับรูปแบบให้มีความเหมาะสมมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการให้เกิดการมีส่วนร่วม แทนรูปแบบการจัดฝึกอบรมที่ใช้เกณฑ์การวัดผลจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะเกิดประโยชน์กับเด็กและเยาวชนที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น		✓
3. หน่วยงานควรทบทวนนิยามของคำว่า “คนดี” ให้กับเด็กและเยาวชนทราบว่า การเป็นคนดีคือการคิดถึงการเป็นพลเมืองโลก เข้าใจสิทธิเสรีภาพ การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเป็นมนุษย์ เข้าใจเรื่องความแตกต่างและความหลากหลายของคน	✓	
4. หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต ทั้งนี้ หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กและช่วยเพิ่มทักษะของครูในการฝึกเล่น เพื่อเพิ่มทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและสมองของเด็ก และสามารถสอนการเล่นของเล่นให้ถูกวิธี ซึ่งจะเสริมทักษะร่างกายและสมองให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ หน่วยงานควรเพิ่มนักกิจกรรมบำบัดในศูนย์เด็กเล็กต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาสังคมทั่วประเทศ เพื่อให้คำปรึกษากับผู้ปกครองในการเลือกของเล่นให้บุตรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
5. หน่วยงานควรใช้สื่อโซเชียลมีเดียและสื่อสังคมออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กเล็ก มีความรู้ของเล่นรูปแบบใดจะเป็นการเพิ่มทักษะหรือพัฒนาร่างกายและสมองของเด็กได้ดีที่สุดโดยจัดทำเป็นคลิปวิดีโอ	✓	
6. หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก โดยให้นักจิตวิทยาประเมินความเครียดของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต	✓	
7. หน่วยงานควรช่วยเหลือครอบครัวของเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีฐานะยากจน และไม่มีโอกาสเข้าร่วมโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพราะยังมีเด็กแรกเกิดอีก 1,500,000 คน จากจำนวน 4,000,000 คน ทั่วประเทศที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว	✓	
8. สภาเด็กและเยาวชนควรถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้สภาเด็กและเยาวชนควรบูรณาการการดำเนินงานกับกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพด้วยเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น	✓	
9. หน่วยงานควรส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนให้เป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติดและสร้างจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนรักสถาบันหลักของชาติ และสถาบันครอบครัว รวมทั้งแก้ปัญหาเด็กติดเกมส์ มากจนเกินไป โดยควรจัดสรรงบประมาณและร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนให้มากขึ้น	✓	

ข้อสังเกต PBO

- **ควรศึกษาวิเคราะห์ฉกทัศนคติการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตในกรณีการเปลี่ยนแปลงอายุ** เยาวชนเป็น 30 ปีบริบูรณ์ ดังที่หลาย ๆ ประเทศกำหนดว่าจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร เพื่อให้สามารถวางแผนนโยบาย มาตรการ หรือกลไกการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ครอบคลุม ทั้งถึงและตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งพิจารณาการปรับปรุงยุทธศาสตร์และให้สอดคล้องกับฉกทัศนคติดังกล่าว
- **ควรเน้นการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21** เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร และความร่วมมือ เข้าไปในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับบริบทของโลกยุคดิจิทัลและเศรษฐกิจฐานความรู้
- **ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการออกแบบ วางแผน และประเมินผล** กิจกรรม/โครงการอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเชิงพื้นที่ การสร้างกลไกเพื่อรับฟังความคิดเห็น และการนำข้อเสนอจากเด็กและเยาวชนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
- **ควรมีกลไกในการติดตามและขับเคลื่อนข้อเสนอสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ** และสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทบทวนและปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอให้มี

ความเหมาะสม ทันสมัย นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการมีข้อเสนอต่อภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง เพราะจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานควบคู่ไปกับกลไกภาครัฐ พร้อมนี้ ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดร้อยละความสำเร็จของการผลักดันข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

- **ควรมีมาตรการและกลไกในการยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของตัวชี้วัดที่ยังมีผลการดำเนินงานต่ำ** และควรเน้นการใช้กลไกภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกกระทรวงให้เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับบริการ พร้อมนี้ ควรต้องมุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมไปพร้อมกัน

- **ผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หลายตัวชี้วัดเยาวชนมีความคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่ใช้ผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดเชิงปริมาณ** (เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม) มาคำนวณเป็นร้อยละจากค่าเป้าหมาย แล้วนำเสนอเป็นผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการประเมินที่ไม่สะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริง ดังนั้น ควรมีการประเมินผลลัพธ์เชิงคุณภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมายในโครงการ เช่น ระดับความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรม และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง โดยใช้เครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม แล้วนำผลที่ได้ทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยเชิงคุณภาพแทนการคำนวณจากตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ถูกต้อง แม่นยำ และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

- **ควรมีระบบการประเมินผลที่เข้มแข็งและชัดเจน** เช่น การประเมินเชิงคุณภาพที่ไม่ใช่เพียงการนับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น แต่รวมถึงการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม และการรับรู้ของเด็กและเยาวชน เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริงของกิจกรรม

- **ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน** ให้มีความทันสมัยและครบวงจรเป็นสิ่งจำเป็น ควรสามารถบูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้อย่าง Real - Time เพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินการเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนได้อย่างทันท่วงที

- **การสร้างกลไกส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน มูลนิธิ และองค์กรภาคประชาสังคม** โดยอาจมีมาตรการทางภาษีหรือมาตรการสนับสนุนเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

- **ควรมีมาตรการทางภาษี การเงิน และการศึกษา** เพื่อส่งเสริมให้เอกชน มูลนิธิ กิจกรรมเพื่อสังคม มีกิจกรรม/โครงการสนับสนุนการส่งเสริมและพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชน

- **ควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานข้ามหน่วยงานทั้งภายในกระทรวงและหน่วยงานภายนอก** (เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการทำงานที่เชื่อมโยง ไม่ซ้ำซ้อน และสามารถดูแลเด็กและเยาวชนได้อย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งมิติสุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ และการพัฒนาศักยภาพ

- **ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน** รวมถึงการมีสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพราะเด็กและเยาวชนเป็นช่วงวัยที่เข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ในขณะที่ภูมิทัศน์สื่อต้องเผชิญกับพิษภัยที่มาพร้อมกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

- **ควรสนับสนุนให้มีการจัดรูปแบบการศึกษาทางเลือกที่มีความยืดหยุ่น** เช่น การศึกษาแบบ Home School หรือการเรียนออนไลน์ เพื่อรองรับกลุ่มเด็กและเยาวชนเปราะบางที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาปกติได้อย่างเต็มที่ และให้ความสำคัญกับการสร้างระบบสนับสนุนและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
- **ควรมีบทบาทในการสนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้** ทั้งในด้านกายภาพและจิตใจ โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงในเด็กและเยาวชน เช่น การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) และการล่วงละเมิดทางเพศ
- **ควรพัฒนาหลักสูตรหรือโปรแกรมการฝึกอบรม** ที่ทันสมัยและครอบคลุมสำหรับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านเด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันสถานการณ์
- **ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยเชิงนโยบาย** ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ (Systematic Problem Solving) ของเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหาคาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปัญหายาเสพติด และปัญหาการเข้าถึงบริการสุขภาพจิต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรมกิจการผู้สูงอายุ และกองทุนผู้สูงอายุ

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 521 ถึง 552
และเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า 155 ถึง 160)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรชั้นนำด้านนโยบายและนวัตกรรมทางสังคมด้านผู้สูงอายุ สู่สังคมสูงวัยคุณภาพ

พันธกิจ:

1. เตรียมความพร้อมทุกมิติเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ
2. พัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ
3. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
4. บูรณาการระบบบริหารองค์กรและพัฒนาองค์ความรู้รองรับสังคมสูงวัยคุณภาพ

ข้อสังเกต PBO

- วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาที่เป็นเป้าหมายตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำท่าย และวัดผลได้
- วิสัยทัศน์ข้างต้นสะท้อนเป้าหมายที่ทำท่ายและมีความเป็นไปได้ แต่ไม่ปรากฏช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์ กรมฯ จะมีแนวทางและกระบวนการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ภายในช่วงระยะเวลาใด และมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร
- วิสัยทัศน์ที่ต้องการเป็น “องค์กรนำ” กรมฯ มีเครื่องบ่งชี้ความเป็นองค์กรนำอย่างไร
- พันธกิจมีความครอบคลุมภารกิจหลักขององค์กร และเน้นการบูรณาการ สามารถสื่อสารโดยกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย โดยที่ไม่ปรากฏจุดเน้นของพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับ “นวัตกรรม” ซึ่งเป็นจุดเน้นตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด
- กรมฯ ได้นิยาม “นวัตกรรม” อย่างไร และที่ผ่านมามีนวัตกรรมทางสังคมด้านผู้สูงอายุที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์และเกิดผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ควรบูรณาการร่วมกับแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยในประเด็นการสร้างสรรค์เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย
- ควรพัฒนาระบบการติดตาม การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายวิชาการ ร่วมกันอย่างบูรณาการ ตลอดจนมีมาตรการกลไกนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

● กรมฯ ควรจะได้มุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ทั้งโดยองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่ม และเครือข่ายผู้สูงอายุเอง เพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนของภาคีร่วมพัฒนา

● กรมฯ ควรมุ่งเน้นการพัฒนานโยบายและมาตรการด้านผู้สูงอายุที่เป็น “นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” ว่าเกิดจากการริเริ่มนำเสนอจากล่างขึ้นบน (Bottom - Up) จากกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการอาสาสมัคร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมถึงนโยบายถูกนำไปใช้มากน้อยเพียงใดใน “ขาขึ้น” และนำไปสู่การปฏิบัติ “ขาเคลื่อน” ให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้ พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และใช้ศักยภาพในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น	คน	22,500	24,450
(2) ผลสัมฤทธิ์ : ภาคีเครือข่ายมีการเตรียมความพร้อม และผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนภาคีเครือข่ายด้านผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ - ตัวชี้วัด : จำนวนผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือดูแลอย่างเหมาะสม	เครือข่าย คน	4,150 316,770	4,173 336,145
(3) ผลสัมฤทธิ์ : ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และหลักประกันทางสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการส่งเสริมให้เข้าถึงสิทธิสวัสดิการและหลักประกันทางสังคม	คน	202,534	202,534

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 522

ข้อสังเกต PBO

● ค่าเป้าหมายตัวชี้วัดเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ควรกำหนดค่าเป้าหมายให้มีความท้าทายและสอดคล้องกับบริบทของสังคมสูงวัย โดยเน้นขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมมากขึ้น และควรมีการกำหนดร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาเทียบกับผู้สูงอายุทั้งหมดในพื้นที่ เพื่อสะท้อนความครอบคลุมและความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ

• **ควรพัฒนามาตรการและกลไกใหม่** เพื่รองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัยอย่างรอบด้าน เช่น ควรพัฒนาระบบติดตามผู้สูงอายุรายบุคคล (Individual Aging Profile) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพ อาชีพ รายได้ และความเปราะบางทางสังคม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนการให้บริการได้อย่างตรงจุดและ ทันทั่วถึง และควรส่งเสริมกลไกบูรณาการข้ามหน่วยงาน ทั้งกระทรวงสาธารณสุข กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำแพลตฟอร์มสวัสดิการผู้สูงอายุแบบครบวงจร โดยเฉพาะ กลุ่มเปราะบางหรือผู้สูงอายุที่ไม่มีครอบครัวดูแล

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

กรมกิจการผู้สูงอายุ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	118.7341	121.7227	2.9886	2.52
แผนงานพื้นฐาน	15.1339	15.1339	-	-
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	15.1339	15.1339	-	-
แผนงานยุทธศาสตร์	658.0118	757.5264	99.5146	15.12
พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	19.6449	27.4250	7.7801	39.60
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	638.1118	727.9650	89.8532	14.08
พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	0.2551	2.1364	1.8813	737.48
แผนงานบูรณาการ	629.3920	728.1027	98.7107	15.68
เตรียมความพร้อมเพื่รองรับสังคมสูงวัย	629.3920	728.1027	98.7107	15.68
รวมทั้งสิ้น	1,421.2718	1,622.4857	201.2139	14.16

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 523

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) ผลผลิต : สนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคม (แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม) งบประมาณจำนวน 15.1339 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุน พัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงาน	แห่ง	14 (14)	14	14	14	14
เชิงคุณภาพ : ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ร้อยละ	85 (-)	85	85	85	85
เชิงเวลา : ระยะเวลาการดำเนินงานแล้วเสร็จ ตามแผนที่กำหนดไว้	ร้อยละ	100 (-)	100	100	100	100
เชิงต้นทุน : ค่าใช้จ่ายอยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับ	ร้อยละ	100 (-)	100	100	100	100

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 530

ข้อสังเกต PBO

- การกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ใช้จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนฯ มาเป็นตัวชี้วัดหลัก อาจไม่สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณหรือประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการวัดผลเฉพาะด้านปริมาณ (Output) เท่านั้น
- ควรพิจารณาปรับปรุงตัวชี้วัดให้ครอบคลุมด้านผลลัพธ์ (Outcome) โดยเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่สะท้อนความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ระดับความสามารถในการพึ่งพาตนเองของกลุ่มเป้าหมายหลังจากรับการสนับสนุน ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกที่วัดผลได้จริง

2) โครงการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถการทำงานและการเป็นผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 27.4250 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : ผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	คน	22,500 (3,624)	24,450	24,450	24,450	24,450
เชิงปริมาณ : เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	เครือข่าย	1,800 (449)	1,000	1,000	1,000	1,000

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 533

1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	14,356,800 บาท
(1) ค่าจ้างเหมาบริการ	395,000 บาท
(2) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ	37,000 บาท
(3) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	720,000 บาท
(4) ค่าสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาเครือข่ายผู้สูงอายุ	2,640,000 บาท
(5) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ	10,297,900 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 534

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทำได้น้อย สะท้อนถึงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินโครงการที่ยังไม่เป็นไปตามแผน ควรเร่งรัดการดำเนินกิจกรรมตามแผนให้ทันภายในปีงบประมาณ
- รายการ “สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ” จำนวน 10.2979 ล้านบาท ควรมีการระบุรูปแบบกิจกรรมที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ เช่น จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการฝึกอบรมจำแนกตามประเภททักษะ อัตราการนำทักษะไปใช้ในการทำงานจริง ความพึงพอใจหรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม
- ควรพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม เพิ่มคะแนนภาวะพลพลหลังได้อย่างมีนัยสำคัญหลังการร่วมพัฒนาในชุมชน โดยควรให้ผู้สูงอายุและเครือข่ายร่วมออกแบบกิจกรรม เช่น กำหนดหัวข้อและรูปแบบการอบรมเอง เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) และยกระดับการมีส่วนร่วม
- ควรยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านกิจกรรมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน และจัดกิจกรรมสร้างพลังสามารถเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมี โดยควรบรรจุกิจกรรมออกกำลังกาย อาสาสมัครดูแล และกิจกรรมกลุ่มเพื่อสังคม เข้าใน “รายการสนับสนุนศักยภาพผู้สูงอายุ” เพื่อเพิ่มผลลัพธ์เชิงสุขภาพทั้งกายและใจ
- ควรประเมินเชิงลึกครอบคลุมสามมิติอย่างชัดเจนในการออกแบบตัวชี้วัด ได้แก่ Health การตรวจสุขภาพเบื้องต้น ดุลยภาพกายและใจ Participation การเข้าร่วมกิจกรรมตามบทบาท เช่น อาสาหรือกรรมการชมรม Security ความมั่นคงทางรายได้ และความรู้อีกปลอดภัยทางอารมณ์

3) โครงการพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 674.3233 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาเข้าถึง สิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางสังคม	คน	190,034 (99,495)	190,034	190,034	190,034	190,034

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 536

3. งบเงินอุดหนุน	488,349,000 บาท
3.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	488,349,000 บาท
1) เงินอุดหนุนสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี	461,781,000 บาท
2) เงินอุดหนุนสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ	26,568,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 539

ข้อเสนอแนะ PBO

- **ควรประชาสัมพันธ์เชิงรุก** เพื่อให้ประชาชนรับรู้สิทธิค่าจัดการศพผู้สูงอายุมากขึ้น รวมถึงเข้าใจหลักเกณฑ์ของโครงการ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำชุมชน รวมถึงการกระจายข่าวสารให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง
- **ควรส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มก่อตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์** เพื่อช่วยเหลือเรื่องค่าจัดการศพผู้สูงอายุ นอกเหนือจากสวัสดิการรัฐ
- **ควรกำหนดเกณฑ์คำนวณครัวเรือนยากจน** ที่มีความชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ และควรเร่งดำเนินการระบบฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมเพื่อบริหารจัดการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย สะดวก รวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อน
- **ควรพิจารณาความเหมาะสมเพื่อปรับเปลี่ยนเพดานของการกำหนดครัวเรือนยากจน และการเพิ่มเงินช่วยเหลือในการจัดการศพ** เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ รวมถึงพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความช่วยเหลือระหว่างแบบถ้วนหน้า หรือแบบเฉพาะเจาะจง
- **ควรพัฒนารูปแบบการดูแลแบบบูรณาการ (Integrated Care Model) ระหว่างครอบครัวอุปถัมภ์ บุคลากรสุขภาพ (อสม./พยาบาล) และเครือข่ายชุมชน** ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ อย่างเป็นรูปธรรม
- **ครอบครัวอุปถัมภ์ในเขตเมืองมีภาระสูงกว่าชุมชนชนบท** เนื่องจากโครงสร้างครอบครัวแคบและต้นทุนชีวิตสูง ควรปรับหลักเกณฑ์การสนับสนุนให้แตกต่างตามบริบท และจัดให้มีระบบการประเมินภาระครอบครัวอุปถัมภ์ เช่น แบบวัดภาระ (Burden of Care Index) เพื่อจัดระดับความช่วยเหลือที่เหมาะสม
- **ครอบครัวอุปถัมภ์จำนวนมากต้องเผชิญกับภาวะเครียดจากการดูแล และขาดแรงจูงใจในการดูแล** ต่อเนื่อง ควรมีสวัสดิการเสริมและควรจัดกิจกรรมกลุ่มเสริมพลัง

4) โครงการพัฒนาขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ ด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม (แผนงาน ยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 16.1417 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนนโยบาย มาตรการ ระบบการให้บริการในการพัฒนางานและคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ	เรื่อง	7 (1)	7	7	7	7
เชิงปริมาณ : จำนวนระบบการให้บริการผู้สูงอายุ และประชาชนในการขอรับสวัสดิการของภาครัฐ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แบบครบวงจร	ระบบ	-	1	1	1	1

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 541

3. งบรายจ่ายอื่น

3,056,500 บาท

1) การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศในการประชุมระดับนานาชาติ

ว่าด้วยผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย

1,123,000 บาท

2) การขับเคลื่อนงานสู่สังคมสูงวัยอย่างยั่งยืนแห่งอาเซียน

280,000 บาท

3) รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2568

1,320,200 บาท

4) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการของกรมกิจการผู้สูงอายุ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

333,300 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 542

ข้อสังเกต PBO

- กรมฯ ได้ใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2566 ที่นำมาสู่การพัฒนาการดำเนินงานของกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญอย่างไร

สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ของประเทศไทยมีภูมิทัศน์สำคัญคือ ในระดับจุลภาค ผู้สูงอายุ ร้อยละ 12.7 อยู่เพียงลำพังและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มากกว่า 1 ใน 3 ยังต้องทำงาน โดยเฉพาะ ผู้สูงอายุในภาคเกษตร มีชั่วโมงทำงานเท่ากับคนวัยทำงานทั่วไป แต่รายได้น้อยกว่ามาก มีเงินออมและเงินลงทุนน้อย มีปัญหาสุขภาพ อุบัติเหตุ การพลัดตกหกล้ม การพึ่งพิงผู้อื่น ในชีวิตประจำวันและการถูกหลอกลวง ในระดับมหภาค การเข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ มีความท้าทายด้านการบริหารจัดการงบประมาณสวัสดิการและด้านทรัพยากรมนุษย์ที่จะใช้ พัฒนาประเทศ

แนวทางการบริหารจัดการความท้าทายต่าง ๆ ข้างต้น ได้ดำเนินการไปแล้วหลายประการ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ ประเทศไทยมีนโยบายและมาตรการให้ประชากรก่อนวัยสูงอายุมีความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุ และให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ การประเมินภาวะสุขภาพ การป้องกันปัญหาสุขภาพกายและใจ การดูแลปัญหาสุขภาพ การส่งเสริมการออม และการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ

นโยบายและมาตรการที่สำคัญบางด้านยังไม่บรรลุเป้าหมายและไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เช่น ใน พ.ศ. 2566 มีผู้ผ่านหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง 100 คน และชั้นสูง 38 คน การปรับปรุงที่อยู่อาศัย ครอบคลุม 8,251 หลัง การจัดและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของผู้สูงอายุมีผู้เข้าร่วมจำนวน 262,423 คน เป็นต้น รายงานฉบับนี้จึงจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมนโยบายและมาตรการของรัฐในการทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 นโยบายและมาตรการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ

สถานการณ์

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว และมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอดในเวลาอีกไม่นาน มีประชากรวัยเด็ก วัยแรงงาน ลดลง ในขณะที่ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

เป้าหมาย

เพื่อเตรียมประชากรก่อนสูงอายุให้มีความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ ผลักดันให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้และทักษะที่จำเป็น มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และใช้ประสบการณ์และภูมิปัญญาเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

ประเด็นท้าทาย

ภาครัฐมีโครงการส่งเสริมสนับสนุนดูแลประชากรสูงอายุ ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ มีทักษะ มีการรวมกลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุในวงกว้าง ยกเว้นโครงการด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งขาดการสนับสนุนหลักสูตรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. จัดกิจกรรมให้ความรู้และฝึกอบรมผู้สูงอายุ ในประเด็นด้านสุขภาพ สังคม ชีวิตและการทำงานอย่างทั่วถึง
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายและเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุ
3. สนับสนุนการเรียนการสอนหรือการจัดทำหลักสูตรเพิ่มความแข็งแกร่งของทุนมนุษย์ในกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ไม่เน้นเพียงการฝึกทักษะการทำงาน โดยเชื่อมโยงหลักสูตรเข้ากับโรงเรียนผู้สูงอายุในที่ต่างๆ และไม่ควรมียึดหลักสูตรมาตรฐานที่ผลิตจากส่วนกลางเท่านั้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอนามัย กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมสภาผู้สูงอายุฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.2 นโยบายและมาตรการเพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหา

สถานการณ์

ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยอาศัยอยู่ลำพัง มีชั่วโมงทำงานมากแต่มีรายได้น้อย ไม่มีเงินออม มีโรคประจำตัว มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ

เป้าหมาย

เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดโรคลดอุบัติเหตุ มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น มีชั่วโมงการทำงานลดลง มีรายได้และเงินออมเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทาย

หน่วยงานและองค์กรที่ช่วยเหลือสนับสนุนผู้สูงอายุมีจำนวนมาก แต่ทำงานกระจัดกระจาย ไม่ได้มีความร่วมมือกัน การช่วยเหลือผู้สูงอายุจึงซ้ำซ้อนและขาดพลังที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จ หน่วยงานและองค์กรที่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมากที่สุด ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจและมีทรัพยากรในการดูแลผู้สูงอายุน้อย แต่ต้องรับภาระมาก นอกจากนี้ยังพบว่า หลายปัญหามีกฎหมายรองรับอยู่แล้ว แต่กฎหมายไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำหรือจัดทำเครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุ
2. บูรณาการเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีรายได้และเงินออมเพิ่มขึ้น
3. สร้างเครือข่ายผลักดันประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะชั่วโมงการทำงาน ลักษณะงาน และรายได้
4. บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ว่าด้วยสิทธิผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในเรื่องการอำนวยความสะดวก การให้บริการสุขภาพ การทำงาน อย่างเคร่งครัด
5. ส่งเสริมภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุในฐานะทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและทำประโยชน์เพื่อสังคมได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงสาธารณสุข กรมกิจการผู้สูงอายุ สมาคมสภาผู้สูงอายุฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน

6.3 นโยบายและมาตรการเพื่อสร้างโอกาส และการเติบโตทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์

ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้มีประชากรสูงอายุมากขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานลดลง นอกจากนี้ผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุและสถานบริการด้านการดูแลผู้สูงอายุมีจำนวนน้อย

เป้าหมาย

เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นในราคาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ขณะเดียวกันก็เพิ่มโอกาสในการจ้างงานผู้สูงอายุ ตลอดจนส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุกลายเป็นอุตสาหกรรมสำคัญเพื่อขับเคลื่อนประเทศ

ประเด็นท้าทาย

ประเทศไทยมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างโอกาสและการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ขาดการเตรียมความพร้อมที่จะรับภาระงบประมาณรายจ่ายสำหรับการให้สิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องใช้บริการภาคเอกชนซึ่งมีราคาสูง ตัวเล็กน้อยและขาดการประเมินมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ให้สิทธิพิเศษทางภาษีและอากรแก่กิจการและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
2. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสำหรับดูแลผู้สูงอายุ
3. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเท่าเทียมและปลอดภัย
4. เพิ่มการจ้างงานและรายได้ที่เป็นธรรมแก่ผู้สูงอายุ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาล กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ

6.4 นโยบายและมาตรการด้านการวิจัยและการพัฒนา เพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุ

สถานการณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุเข้าถึงได้ยาก กระจัดกระจาย งานวิจัยเพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุมีจำนวนน้อยมาก

เป้าหมาย

เพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างนวัตกรรมรองรับ การเข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์และสังคมสูงอายุ ระดับสุดยอดในอนาคต

ประเด็นท้าทาย

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุจำนวนมากจัดเก็บโดย หน่วยงานภาครัฐเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์และรอบด้าน อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการเก็บข้อมูลในประเด็นใหม่ ๆ อยู่เสมอ จึงควรสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ระยะยาว รวมถึง สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เท่าทันสถานการณ์สังคม สูงอายุในสาขาวิชาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. สำรวจ รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล สำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอย่าง รอบด้าน เป็นระบบ เข้าถึงง่าย เป็น รูปแบบเดียวกัน ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน เช่น ข้อมูลด้านการเงินและการออม ข้อมูล ด้านที่อยู่อาศัยและการใช้ชีวิต ข้อมูล ในประเด็นใหม่ ๆ อันเนื่องมาจากการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. สนับสนุนการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ ระยะยาว จัดทำและประยุกต์ใช้ข้อมูล ขนาดใหญ่ (big data) เรื่องผู้สูงอายุ
3. ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยประเด็น เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ประเด็น ที่ควรสนับสนุนเช่น เพศวิถีของผู้สูงอายุ การละเมิดผู้สูงอายุ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมถึงหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง

5) โครงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย) งบประมาณจำนวน 726.0551 ล้านบาท

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้สูงอายุที่เข้าถึงระบบคุ้มครองทางสังคม	คน	316,770 (94,785)	335,565	335,565	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แห่ง	2,125 (240)	2,220	2,220	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนบ้านที่ได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม	แห่ง	13,000 (7,476)	13,625	13,625	-	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 550

1. งบดำเนินงาน	159,810,400 บาท
1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	159,810,400 บาท
(1) ค่าจ้างเหมาบริการ	400,000 บาท
(2) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม	1,145,000 บาท
(3) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ	373,700 บาท
(4) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	720,000 บาท
(5) ค่าสนับสนุนกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	12,721,800 บาท
(6) ค่าสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบดูแลและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุในระดับพื้นที่	8,800,000 บาท
(7) ค่าสนับสนุนการดำเนินการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสถานที่สาธารณะที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและทุกวัย	770,000 บาท
(8) ค่าสนับสนุนการบริหารและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในชุมชน	134,840,000 บาท
3. งบเงินอุดหนุน	564,992,000 บาท
3.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	545,000,000 บาท
1) เงินอุดหนุนปรับปรุงซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย	545,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 551

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (6 เดือนแรก) ยังอยู่ในระดับต่ำ ควรปรับปรุงระบบการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเชิงรุก โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบบูรณาการ และพัฒนาระบบติดตามผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า
- กรมฯ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในท้องถิ่นที่สามารถหนุนเสริมการพัฒนาอาชีพในชุมชน มีราคาถูก และสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อนำมาใช้แทนวัสดุสมัยใหม่บางชนิดที่อาจมีส่วนประกอบของสารที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย และไม่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต

- **ควรพัฒนามาตรฐานบ้านผู้สูงอายุตามหลัก Universal Design** ในการปรับปรุงบ้าน สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านสุขภาพของผู้สูงอายุและส่งเสริมความผูกพันธรรมชาติ
- **กรมฯ ควรศึกษาวิเคราะห์การปรับเพดานการสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าว** เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและจำนวนผู้สูงอายุที่มีเพิ่มมากขึ้น
- **ควรร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ** อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการงบประมาณและระดมทุนจากภาคธุรกิจ เอกชน เพื่อช่วยให้มีความมั่นคง ยั่งยืนและสามารถดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยออกแบบให้การใช้งบประมาณมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนเหมาะสมตามสภาพปัญหาพื้นที่ได้
- **ศูนย์พัฒนาคุณภาพฯ หลายแห่งยังจัดกิจกรรมแบบกระจาย** ไม่สะท้อนเป้าหมายหลัก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตในระยะยาวของผู้สูงอายุ ควรจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ จำแนกเป็น 4 หมวดผลลัพธ์ ได้แก่ สุขภาพและสุขภาพจิต สังคมและความมีส่วนร่วม ทักษะอาชีพและรายได้ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต และควรแสดงผลลัพธ์เป้าหมายของแต่ละหมวดกิจกรรม พร้อมตัวชี้วัดเฉพาะกิจกรรม

3. กองทุนผู้สูงอายุ

งบประมาณ	ปี 2568	ปี 2569
งบประมาณรายจ่าย	67,000,000 บาท	67,000,000 บาท
เงินนอกงบประมาณ*	- บาท	- บาท

หมายเหตุ * เป็นจำนวนเงินนอกงบประมาณเฉพาะที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีศักยภาพความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้า 156

ข้อเสนอแนะ PBO

- **ควรบูรณาการการประชาสัมพันธ์การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างเป็นรูปธรรม** โดยดำเนินการร่วมกับสื่อสารมวลชนทุกรูปแบบที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแพร่หลาย
- **ควรมุ่งพัฒนาระบบและกลไกเชิงรุก** เพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้สำหรับรองรับสังคมสูงวัย และตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่เผยแพร่อยู่แล้วในชุมชน/สังคมผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ถูกต้องเท่าทันสถานการณ์และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ เช่น เงินสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี กองทุนผู้สูงอายุ การกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ ฯลฯ

- **ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการให้มีความครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ของกองทุน และเพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น**
- **ควรพัฒนาระบบติดตามประเมินผลให้มีความมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้เครื่องมือประเมินผลที่หลากหลาย เป็นต้น**
- **ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่กองทุนผู้สูงอายุให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน ทักษะการปฏิบัติงาน และทักษะการสื่อสาร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น**

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

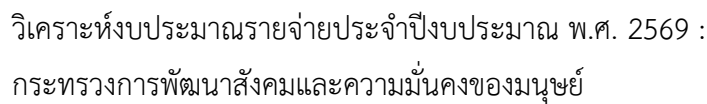
ผล.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	1,135.1349	1,097.5904	96.69	1,421.2718	977.7770	68.80
รายจ่ายประจำ	639.6123	635.6220	99.38	799.9178	565.6961	70.72
รายจ่ายลงทุน	495.5227	461.9683	93.23	621.3540	412.0809	66.32

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
ก่อสร้างโรงอาหาร ค.ส.ล.ชั้นเดียว พร้อมรถอวน และสิ่งก่อสร้างประกอบ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิมิน ตำบลสะเตง อำเภอมะนังยะลา จังหวัดยะลา	7.5930
ก่อสร้างอาคารนอน ค.ส.ล.ชั้นเดียว พร้อมรถอวน และสิ่งก่อสร้างประกอบอาคาร ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิมิน ตำบลสะเตง อำเภอมะนังยะลา จังหวัดยะลา	7.3335
งานก่อสร้างอาคารนอนคนชรา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	5.4200
พัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลและปรับปรุงระบบศูนย์ข้อมูลกลางผู้สูงอายุ เพื่อการบริการงานด้านผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ แขวงคลองมหานคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	3.4400
ปรับปรุงอาคารพักอาศัย 8 ชั้น ศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	2.9889
ซ่อมแซมถนนภายในบริเวณศูนย์ฯ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	2.3660

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรส่งเสริมโครงการในลักษณะโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีความรู้ความสามารถและความหวังในการดำรงชีวิตต่อไป ทั้งนี้ หน่วยงานอาจจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็กที่ผู้ปกครองต้องไปทำงานจนไม่สามารถดูแลบุตรได้โดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแล	✓	
2. ควรเตรียมความพร้อมรองรับการขยายอายุการเกษียณการทำงานในอนาคต ซึ่งเป็นการส่งเสริมและขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุที่ยังมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายงาน ส่งต่อองค์ความรู้โดยการทำงานร่วมกับคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในแง่ของผลิตภาพแรงงาน การลดภาระด้านงบประมาณในส่วนของเงินบำนาญหลังเกษียณ		✓
3. ควรให้การดูแลผู้สูงวัยให้มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ เช่น สนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยทำความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น ด้านความมั่นคงทางสุขภาพ ด้านความมั่นคงปลอดภัยและสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสมและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการสร้างความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้ก้าวทันต่อเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและการมีส่วนร่วมของสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อป้องกันตนเองและครอบครัวจากกลุ่มมิจฉาชีพที่แฝงตัวมาพร้อมกับสื่อออนไลน์		✓

ข้อสังเกต PBO

- ควรมีการสร้างระบบที่มีความยั่งยืนของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ รวมทั้งศูนย์ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน ให้เป็นสถานที่ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมภายใต้การบริหารงานโดยผู้สูงอายุและส่งเสริมให้เป็นกลไกยกระดับความคุ้มครองทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อให้บรรลุผลอย่างแท้จริง
- ควรสนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อประสิทธิผลในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และให้การดำเนินงานส่งถึงประชาชนอย่างแท้จริง
- ควรมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุในการทำงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมหรือศักยภาพ ควรกำหนดให้เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุเพื่อให้แก่สังคม ซึ่งจะเป็นการสร้างคุณค่า ความภูมิใจ ความมั่นใจ ให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้รับสวัสดิการจากสังคม แล้วยังเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ให้สังคม และเป็นการลดภาระให้แก่ครอบครัว สังคม และภาครัฐ โดยเน้นที่การส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม ที่ให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทต่อการสนับสนุนการจ้างงาน

- **ควรรณาระบบ Negative Income Tax (NIT)** มาใช้แก้ไขปัญหาผู้ที่มีฐานะยากจนในการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและอยู่ในภาวะพึ่งพิงได้ และเป็นผู้ที่สมควรช่วยเหลืออย่างแท้จริง
- **ควรศึกษาและจัดทำระบบบำนาญพื้นฐานแห่งชาติ** บูรณาการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะว่าด้วยการออมเพื่อสังคมสูงวัย ทั้งแบบถ้วนหน้าและแบบสมัครใจ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ทั้งในภาพรวมระดับประเทศ และสนับสนุนการทำงานขององค์กรชุมชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการออมเพื่อสังคมสูงวัยในรูปแบบต่าง ๆ
- **ควรใช้มาตรการทางภาษี มาตรการทางการเงิน และมาตรการการศึกษา** เพื่อส่งเสริมให้เอกชน มูลนิธิ กิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยเฉพาะเสริมสร้างทักษะการมีรายได้และมีงานทำสำหรับผู้สูงอายุ
- **ควรมีแนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุในกลุ่ม Disabilities and Aging** และควรมีแนวทางช่วยเหลือและดูแลผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการถูกทอดทิ้ง
- **ควรจัดทำแผนรองรับสถานการณ์สังคมสูงวัย (Aging Society) อย่างมีระบบ** โดยการเตรียมพร้อมทั้งในด้านที่อยู่อาศัย สุขภาพ เศรษฐกิจ และการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและลดภาระในการดูแลของครอบครัวและสังคม
- **ควรสนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้เพื่อดูแลผู้สูงอายุ** เช่น การใช้เทคโนโลยีติดตามสุขภาพทางไกล (Telemedicine) การใช้แอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกในการดูแลและการบริการสังคม และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- **ควรมีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของผู้สูงอายุ** เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการสาธารณะ สวัสดิการสังคม และบริการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
- **ควรมีบทบาทในการสื่อสารและรณรงค์สร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับประเด็นของสังคมสูงวัย** โดยเฉพาะการปรับทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้เกิดการยอมรับในคุณค่าและบทบาทของผู้สูงอายุอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม
- **ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาและจัดตั้งชุมชนหรือพื้นที่ที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม** ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม กายภาพ สังคม และบริการสาธารณะ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และมีความสุข
- **ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำวิจัยเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนและครบวงจร** เช่น การศึกษารูปแบบการดูแลระยะยาว (Long - term Care) และการวางแผนระบบบริการสังคมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ประชากรสูงอายุที่เปลี่ยนแปลงไป

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 553 ถึง 585
และเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า 161 ถึง 165)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: สตรีและครอบครัวมั่นคง สังคมเสมอภาค

พันธกิจ:

1. พัฒนาศักยภาพสตรี ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมระหว่างเพศ
2. คัดกรองพิทักษ์สิทธิสตรี ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด และบุคคลในครอบครัว
3. คัดกรองและพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี
4. ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง ให้แก่สถาบันครอบครัว คัดกรองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว
5. ป้องกัน แก้ไข คัดกรอง พิชัยสิทธิ และจัดสวัสดิการสังคม
6. เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ และด้านครอบครัว

ข้อสังเกต PBO

- **วิสัยทัศน์**เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำหาย และวัดผลได้

- **วิสัยทัศน์ข้างต้นมีความเป็นนามธรรมสูง** โดยที่ไม่ปรากฏช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์ และไม่สะท้อนตำแหน่งขององค์กร กรมฯ จะมีแนวทางและกระบวนการเพื่อให้เห็นถึงตำแหน่งขององค์กรที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ภายในช่วงระยะเวลาใด และมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร

- **พันธกิจมีความครอบคลุมภารกิจหลักขององค์กร** สามารถสื่อสารโดยกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย โดยที่ไม่ปรากฏจุดเน้นของพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับ “บูรณาการ” และ “การมีส่วนร่วม” ซึ่งควรเป็นจุดเน้นเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด โดยบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนของภาคีร่วมพัฒนา

- **พันธกิจ “ศูนย์กลางข้อมูล”** ปัจจุบันกรมฯ ดำเนินการดังกล่าวในรูปแบบใด และมีช่องทาง รูปแบบวิธีการให้บริการข้อมูลต่อสาธารณะอย่างไร และมีเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงาน/องค์กรภายนอกใดบ้าง รวมถึงมีหน่วยงาน/องค์กรใดบ้างที่นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

- **ควรยกระดับศูนย์กลางข้อมูลด้านความเสมอภาคระหว่างเพศให้เป็นฐานข้อมูลแห่งชาติ** พัฒนาให้เป็น “Gender Equality Intelligence Center” โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้บริการข้อมูลสาธารณะในรูปแบบที่เข้าถึงง่าย และใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายได้จริง

- **ควรมีนโยบาย มาตรการกลไกในระยะเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Report: HDI Ranking) ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะดัชนีการพัฒนาด้านเพศ (Gender Development Index: GDI) ดัชนีความไม่เสมอภาคชายหญิง (Gender Inequality Index: GII) และตัวชี้วัดสากลอื่น ๆ**
- **ควรผลักดันการปฏิรูปกฎหมายที่ล้าหลังและเป็นอุปสรรคต่อสิทธิของสตรี ทำหน้าที่เป็น “กลไกเสนอเชิงรุกด้านกฎหมาย” โดยร่วมมือกับภาคประชาสังคมและสถาบันวิชาการ เพื่อพัฒนากฎหมายที่ก้าวหน้า ยกตัวอย่าง การยกเลิกมาตรา 1453 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฯ (เรื่องการสมรสใหม่ภายใน 310 วัน) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติสตรีแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายกลางด้านสิทธิสตรี ครอบคลุมกลไกยุทธศาสตร์งบประมาณ และการคุ้มครองเชิงรุก**
- **ควรพัฒนากลไกเชิงสถาบันของสตรีทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ ให้เป็นกลไกภาคประชาชนที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีสิทธิในการร่วมเสนอแนะนโยบาย งบประมาณ และตรวจสอบบริการของรัฐ และกลไกระดับชาติที่มีอำนาจเงินนโยบายควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน**

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : สตรีและครอบครัวโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนสตรีและครอบครัวกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองทางสังคม	คน	8,170	8,170
(2) ผลสัมฤทธิ์ : ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถพึ่งพาตนเองได้ - ตัวชี้วัด : ดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวไทย	ร้อยละ	72.47	72.97
(3) ผลสัมฤทธิ์ : ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสตรีและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ - ตัวชี้วัด : จำนวนภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสตรีและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ - ตัวชี้วัด : ร้อยละขององค์กรที่มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรี	องค์กร/เครือข่าย ร้อยละ	80 65	90 70
(4) ผลสัมฤทธิ์ : ประชากรเป้าหมายได้รับการคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและมีชีวิตที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับการคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพ สามารถทราบถึงช่องทางในการเข้าถึงสิทธิและบริการทางสังคม	คน	100	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 554

ข้อสังเกต PBO

- **ตัวชี้วัด : ดัชนีความเข้มแข็งครอบครัวไทย** กำหนดค่าเป้าหมายเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย สะท้อนถึงความยากในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญในระดับครอบครัว เนื่องจากความเข้มแข็งของครอบครัวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลากหลาย เช่น เศรษฐกิจ สื่อ การศึกษา เพศภาวะ การเลี้ยงดู และค่านิยมรุ่นใหม่ ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยมาตรการเดียวหรือในระยะสั้น
- การส่งเสริมครอบครัวยังคงอยู่ใน “ภารกิจเฉพาะกรม” ควรประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณสุข แรงงาน หรือ อปท. และควรให้ดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวเป็นเป้าหมายร่วมของทั้งระบบ ไม่ใช่เฉพาะภารกิจของกรม
- **ควรมุ่งเน้นการเสริมพลังครอบครัวในระดับพื้นที่** การขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในชุมชน เช่น การอบรมครอบครัว การเยี่ยมบ้าน การมีศูนย์ครอบครัวตำบล โดยควรมีกลไกงบประมาณรองรับอย่างชัดเจน

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	208.2864	206.7278	- 1.5586	- 0.75
แผนงานพื้นฐาน	8.7913	10.0635	1.2722	14.47
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	8.7913	10.0635	1.2722	14.47
แผนงานยุทธศาสตร์	316.5946	356.8011	40.2065	12.70
พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	241.8385	271.7061	29.8676	12.35
เสริมสร้างพลังทางสังคม	30.7384	35.6384	4.9000	15.94
พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	19.4977	24.9366	5.4389	27.90
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	24.5200	24.5200	-	-
แผนงานบูรณาการ	0.5580	0.5580	-	-
ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	0.5580	0.5580	-	-
รวมทั้งสิ้น	534.2303	574.1504	39.9201	7.47

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 523

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) **โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย** (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 10.4456 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : ร้อยละของประชากรเป้าหมาย ผ่านการพัฒนาทักษะอาชีพ	ร้อยละ	80 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมาย ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ	คน	12,000 (7,469)	12,000	12,000	12,000	12,000
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของประชากรเป้าหมาย ที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	-	51.25	51.25	51.25	51.25

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 563

3. งบเงินอุดหนุน	9,888,000 บาท
3.1 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	9,888,000 บาท
1) เงินอุดหนุนค่าแรงงานสตรี	5,799,000 บาท
2) เงินอุดหนุนการรวมกลุ่มเพื่อการจัดสวัสดิการและพัฒนาอาชีพ	4,089,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 566

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือน ปีงบประมาณ 2568 ไม่ปรากฏข้อมูลตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : ร้อยละของประชากรเป้าหมายผ่านการพัฒนาทักษะอาชีพ อาจเป็นช่องว่างสำคัญในการวัดประสิทธิภาพของการใช้จ่ายและการวางแผนในปีต่อไป

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ค่าเป้าหมายจำนวน 12,000 คน เท่ากันทุกปี สะท้อนว่าอาจจะยังไม่มีมีการขยายผลหรือปรับปรุงตามบริบทของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลง และอาจจะยังไม่มีมีความท้าทายเพียงพอ

- ควรพิจารณาความเพียงพอของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจข้างต้น โดยควรแยกประเภทอาชีพ เช่น อาชีพบริการ/เกษตร/อาหาร เพื่อกำหนดต้นทุนที่เหมาะสม และควรบูรณาการกับ “กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี” อย่างเป็นระบบ เนื่องจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีวัตถุประสงค์ชัดเจนในการส่งเสริมอาชีพและปล่อยเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงควรใช้หลักสูตรฝึกของกรมฯ แล้วส่งต่อผู้ผ่านการฝึกให้เข้าถึงกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

● **ควรปรับปรุงตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจจาก “จำนวนผู้เข้าฝึก” เป็น “ร้อยละที่มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ XX” ยกตัวอย่าง การกำหนดเป้าหมายรายได้ต่อหัวของกลุ่มเป้าหมายหลังฝึก เช่น ไม่นต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30**

2) **โครงการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน** (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 131.2605 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดและงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนกลไกที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง	องค์กร/ เครือข่าย	200 (372)	200	200	200	200
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง	คน	101,000 (57,837)	150,300	150,300	150,300	150,300
เชิงคุณภาพ : ดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวไทย	ร้อยละ	72.47 (-)	72.97	72.97	72.97	72.97

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 568

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(7) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพของครอบครัว	6,250,000 บาท
(8) ค่าใช้จ่ายในการเสริมศักยภาพศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน	10,900,000 บาท
(9) ค่าใช้จ่ายในการออกหน่วยเคลื่อนที่และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	67,200 บาท
(10) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	2,342,800 บาท
(11) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	16,992,000 บาท
(12) ค่าใช้จ่ายในการจัดสมัชชาครอบครัว	3,333,000 บาท
(13) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร	3,085,600 บาท
(14) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจข้อมูลและสถานการณ์ด้านครอบครัว	2,000,000 บาท
(15) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมกระบวนการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับจังหวัด	3,795,900 บาท
(16) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว	3,739,500 บาท
(17) ค่าใช้จ่ายในการจัดเสวนาสัญจรเสริมสร้างพลังทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนงานด้านสตรี ครอบครัว และความเสมอภาคระหว่างเพศ	298,900 บาท
(18) ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการข่าวสารด้านสตรี ครอบครัว และความเสมอภาคระหว่างเพศ	375,000 บาท
(19) ค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่	1,500,000 บาท
(20) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านครอบครัวสู่การปฏิบัติ	904,200 บาท
(21) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาทักษะชีวิตและจิตสำนึกครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	3,000,000 บาท
(22) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมพื้นที่เรียนรู้ส่งเสริมสัมพันธภาพครอบครัวทุกช่วงวัย	23,724,800 บาท
(23) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนกลไกงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	2,058,800 บาท
(24) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนให้เป็นกลไกพัฒนาครอบครัว	1,520,000 บาท
(25) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น	1,639,800 บาท
(26) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการให้บริการด้านบำบัดอาชญากรรมจิตใจแก่ผู้ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในภาวะวิกฤต	900,000 บาท
(27) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง	8,780,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 569

3. เงินอุดหนุน	30,000,000 บาท
3.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	30,000,000 บาท
1) เงินอุดหนุนเพื่อการพัฒนาครอบครัว	30,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 570

ข้อสังเกต PBO

- **ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ :** จำนวนกลไกฯ ผลการดำเนินงาน 6 เดือน ปีงบประมาณ 2568 เกินกว่าค่าเป้าหมาย และปี 2569 กำหนดค่าเป้าหมายจำนวน 200 องค์กร/เครือข่ายเท่ากันทุกปี อาจสะท้อนว่าไม่มีการขยายผลหรือต่อยอดความเข้มแข็งขององค์กรใหม่ และอาจจะไม่ท้าทายศักยภาพของหน่วยงาน และไม่สะท้อนการขยายเครือข่าย ควรเพิ่มค่าเป้าหมายกลไกอย่างมีชั้นบันไดเพื่อให้เห็นการเติบโตของเครือข่ายครอบคลุมที่เข้มแข็ง
- **ควรยกระดับตัวชี้วัด**ไปสู่การขยายผล/การสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กร/เครือข่ายในการเสริมสร้างครอบคลุมเข้มแข็ง
- **ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ :** ดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวไทย เพิ่มขึ้นเพียง 0.5 สะท้อนว่าสถานการณ์ครอบครัวไทยยังเปราะบาง และเป็นตัวชี้วัดที่เปลี่ยนแปลงยากในระยะสั้น ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงในระดับครัวเรือนสูง เช่น ความรุนแรงในครอบครัว การเลี้ยงดูเดี่ยว ปัญหาเศรษฐกิจ
- **รายการงบประมาณจำนวนมากมีลักษณะเป็นรายการขนาดเล็กจำนวนมากที่กระจุกกระจาย**เป็นงานประจำหลายรายการ และขาดการรวมศูนย์เพื่อสร้างผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ขาดโครงการแบบ Cluster หรือ Flagship ที่มุ่งสร้าง “พลังของครอบครัว/เครือข่าย” อย่างมีนัยสำคัญ ยกตัวอย่าง “ตำบลครอบครัวเข้มแข็งต้นแบบ” หรือ “ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงดูที่ปลอดภัย”
- **ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จำนวน 1.6398 ล้านบาท** ควรบูรณาการงบประมาณและมาตรการอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกับ “สภาเด็กและเยาวชน” และ “กรมกิจการเด็กและเยาวชน”
- **เงินอุดหนุนเพื่อการพัฒนาครอบครัว จำนวน 30 ล้านบาท** ควรแสดงรายละเอียดความเชื่อมโยงกับองค์กร/กลไกในพื้นที่ ข้อมูลครอบครัวที่ได้รับอุดหนุนมีผลสัมฤทธิ์หรือมีเกณฑ์พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- **ควรพิจารณาบูรณาการการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรม งาน สัมมนา เสวนาต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมความรู้** เพื่อให้เกิดมีพลังและสร้างกระแสสังคมได้มากยิ่งขึ้น ควรดำเนินการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางมากขึ้น พัฒนาระบบการส่งเสริมความรู้ การวัดและประเมินผล และเป็นการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า รวมถึงการจัดกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นงบบุคลากร การสัมมนาและฝึกอบรม ที่มีจำนวนมาก โดยมุ่งเน้นที่สามารถส่งผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน หรือสามารถต่อยอดได้ในระยะต่อ ๆ ไป

3) โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 35.6384 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดและงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนกลไกที่ได้รับการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิสตรี	องค์กร/ เครือข่าย	80 (43)	90	90	90	90
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมายที่ได้รับ การพัฒนาศักยภาพและคุ้มครองสิทธิ	คน	10,000 (7,497)	13,300	13,300	13,300	13,300

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 572

(7) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	4,472,600 บาท
(8) ค่าใช้จ่ายในการจัดสมัชชาสตรี	1,900,000 บาท
(9) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมสตรีสากล	3,356,100 บาท
(10) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมวันสตรีไทย	5,864,200 บาท
(11) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	2,880,000 บาท
(12) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและมีส่วนร่วม
ของประชาชนต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 5	4,637,200 บาท
(13) ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะ	1,492,300 บาท
(14) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความเสมอภาค
ระหว่างเพศ (Gender Equality Center) ในระดับพื้นที่	3,800,000 บาท

2. งบเงินอุดหนุน **4,700,000 บาท**

2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป **4,700,000 บาท**

1) เงินอุดหนุนเครือข่ายองค์กรสตรีและสถาบันครอบครัว	4,000,000 บาท
2) สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรระหว่างประเทศ	700,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 573

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ: จำนวนกลไกฯ เพิ่มขึ้น 10 องค์กร แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ชัดเจนว่าเป็น “องค์กรรายใหม่” หรือ “รายเดิม” และควรพัฒนา “ตัวชี้วัดความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่าย” ไม่ใช่แค่จำนวนองค์กร แต่ควรวัดความสามารถหรือศักยภาพขององค์กร รวมถึงส่งเสริมการจัดอันดับองค์กร (Tier) และให้การสนับสนุนแตกต่างตามศักยภาพ
- ยังไม่ปรากฏตัวชี้วัดที่อิงจากมาตรฐานสากล เช่น ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality Index) ดัชนีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

- การดำเนินโครงการแยกกันเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การส่งเสริมสตรี และการพัฒนาสถาบันครอบครัว ส่งผลให้กิจกรรมจำนวนมากอาจเกิดการซ้ำซ้อน เช่น การจัดอบรม การส่งเสริมบทบาทในชุมชน และการจัดตั้งเครือข่ายในระดับพื้นที่ ขาดการวางแผนยุทธศาสตร์ร่วม ทำให้ไม่สามารถสร้างพลังทางสังคมแบบองค์รวมได้ จึงควรบูรณาการการดำเนินงาน “มิติสตรี” และ “มิติสถาบันครอบครัว” อย่างชัดเจน เช่น การพัฒนาแม่วิัยรุ่น การพัฒนาผู้นำสตรีในครอบครัว/ชุมชน เพื่อให้เกิดพลังการขับเคลื่อนและลดภาระการทำงานแยกส่วนของแต่ละหน่วย
- ควรทดลองนวัตกรรมการทำงานในลักษณะพื้นที่นำร่อง (Pilot Area) ที่ชัดเจน เช่น ตำบลที่มีศูนย์ครอบครัว ศูนย์สตรี เครือข่ายเด็กและเยาวชนทำงานร่วมกันแล้วติดตามผลด้วยตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome KPIs) เช่น การลดความรุนแรงในครอบครัว หรือการเข้าถึงสิทธิของสตรี
- รายการงบประมาณที่มีลักษณะเป็น “กิจกรรมขนาดเล็ก รายการย่อย” ควรผลักดัน “นวัตกรรมเชิงนโยบาย” หรือกิจกรรมข้ามมิติที่สร้างผลกระทบระดับพื้นที่จริง
- ควรพิจารณาบูรณาการการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรม งาน สัมมนา เสวนาต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ เพื่อให้เกิดมีพลังและสร้างกระแสสังคมได้มากยิ่งขึ้น

4) โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง (แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 24.5200 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมาย ที่ได้รับสวัสดิการตามระเบียบหรือเกณฑ์ที่กำหนด	คน	8,170 (4,417)	8,170	8,170	8,170	8,170

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 575

1. เงินอุดหนุน	24,520,000 บาท
1.1 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	24,520,000 บาท
1) เงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์ครอบครัว	24,520,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 576

ข้อสังเกต PBO

- ควรปรับเป้าหมายเชิงปริมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและแนวโน้มความต้องการในอนาคต เนื่องจากจำนวนประชากรเป้าหมายที่ถูกตั้งไว้ “8,170 คน” เท่ากันทุกปี อาจสะท้อนข้อจำกัดด้านการคัดกรอง หรือการจ่ายเงินที่ไม่เท่าทันกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น และมีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น เช่น ผู้หญิงไร้บ้าน หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม มารดาเลี้ยงเดี่ยว หรือผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว จึงควรกำหนดเป้าหมายให้ท้าทายและมีความยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม

- เงินอุดหนุนทั้งหมดเป็น “เงินสงเคราะห์เฉพาะกิจ” ลักษณะเป็นสวัสดิการแบบช่วยเหลือรายกรณี ควรเปลี่ยนรูปแบบการช่วยเหลือจากสวัสดิการเฉพาะกิจ (Case-based Cash) ไปสู่การวางระบบบริการเชิงรุก (Proactive & Preventive Welfare) เนื่องจากแนวทางการให้ความช่วยเหลือแบบรายกรณี มีข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนและไม่ครอบคลุมสาเหตุรากของความเปราะบาง จึงควรออกแบบ “ชุดสวัสดิการแบบบูรณาการ” เช่น เงินช่วยเหลือ การฟื้นฟูจิตใจ การเข้าถึงสิทธิสุขภาพ การฝึกอาชีพ ที่ปรึกษาด้านครอบครัว
- ควรกำหนดพื้นที่นำร่องในการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือแบบครบวงจร (One Stop Service for Vulnerable Women and Families) โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีสัดส่วนครัวเรือนเปราะบาง ควรบูรณาการงานของกรมกิจการสตรีฯ กรมพัฒนาสังคมฯ อปท. และภาคประชาสังคม เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและส่งต่อบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรมีระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome - based Indicators) เพื่อประเมินผลกระทบในเชิงพฤติกรรม เช่น สตรีที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ มีความมั่นคงทางครอบครัว ลดโอกาสการถูกกระทำรุนแรง
- ควรมีมาตรการเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการหย่าร้างที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นโดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมถึงการคำปรึกษา การดูแลเหยื่อที่เป็นผู้หญิง อย่างเป็นรูปธรรมในระดับนโยบาย และสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

5) โครงการยกระดับองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ) งบประมาณจำนวน 21.5406 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานตัวชี้วัด และงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุง	ระบบ	1 (-)	1	1	1	1

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 578

(4) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบผู้รับบริการและผู้ประสบปัญหาทางสังคม

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว แขวงคลองมอหานะ

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 1 ระบบ

2,570,200 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 579

ข้อสังเกต PBO

- การที่แต่ละกรมพัฒนาระบบของตนเองแยกส่วนกัน มักส่งผลต่อการซ้ำซ้อน การขาดบูรณาการข้อมูล และความล่าช้าในการให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะการให้เงินช่วยเหลือฉุกเฉิน อาจไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อดูแลกลุ่มเปราะบาง
- ควรพัฒนา “ระบบกลาง” สำหรับการดูแลผู้ประสบปัญหาทางสังคม (National Social Welfare Management Platform) โดยใช้กลไกของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ส.พ.ม.) เป็นเจ้าภาพหลัก บูรณาการข้อมูลจากทุกกรม และควรมีคุณสมบัติสำคัญ คือ ส่งต่อผู้ประสบปัญหาโดยไม่ต้องให้ประชาชนเล่าใหม่ซ้ำซ้อน เชื่อมต่อกับฐานข้อมูลสิทธิสวัสดิการที่มีอยู่ สนับสนุนการอนุมัติและจ่ายเงินสงเคราะห์แบบดิจิทัล (Digital Disbursement)

6) โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชน และการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ) งบประมาณจำนวน 3.3960 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานการให้บริการ	หน่วยงาน	12 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนประชากรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนงานด้านสตรีและครอบครัว	คน	200 (628)	200	200	200	200

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 580

1. งบดำเนินงาน	3,396,000 บาท
1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	3,396,000 บาท
(1) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	1,174,000 บาท
(2) ค่าจ้างเหมาบุคลากรช่วยปฏิบัติงาน	2,222,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 581

ข้อสังเกต PBO

- การกำหนดตัวชี้วัด “จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการยกระดับมาตรฐาน” เป็นเป้าหมาย อาจไม่สะท้อนศักยภาพในการยกระดับการให้บริการภาครัฐในเชิงคุณภาพ การประเมินมาตรฐานควรวัดจากผลลัพธ์ของบริการ (Service Outcomes) มากกว่าการนับจำนวนหน่วยงาน
- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ: จำนวนประชากรเป้าหมาย 200 คน/ปี คงที่ทุกปี แม้ผลดำเนินงานครึ่งปีแรก (2568) ทำได้เกินกว่า 3 เท่า สะท้อนว่าเป้าหมายเดิมยังไม่ท้าทาย และอาจไม่ผลักดันให้เกิดนวัตกรรมหรือการพัฒนารูปแบบใหม่ในส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ และไม่สะท้อนความต้องการ “Reskilling/Upskilling”

ของบุคลากรในสังกัด ควรเพิ่มระดับเป้าหมายจำนวนผู้ได้รับการพัฒนาและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม เช่น การนำความรู้ไปใช้จริง

● **ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ:** ร้อยละของหน่วยงานฯ ร้อยละ 100 อาจไม่สะท้อนความท้าทายในการพัฒนาองค์กรในระยะต่อไป องค์กรที่ผ่านมาตรฐานแล้ว ควรมีตัวชี้วัดต่อยอด เช่น ระดับความพึงพอใจของประชาชน ระดับนวัตกรรมภายในองค์กร ความสามารถด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบริการเชิงรุก

3. กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

งบประมาณ	ปี 2568	ปี 2569
งบประมาณรายจ่าย	11,500,000 บาท	20,000,000 บาท
เงินนอกงบประมาณ*	- บาท	- บาท

หมายเหตุ * เป็นจำนวนเงินนอกงบประมาณเฉพาะที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย

1. วัตถุประสงค์

- เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติและความไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และช่วยเหลือ ชดเชยและเยียวยา หรือบรรเทาทุกข์แก่ผู้เสียหายจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ
- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ปรับทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศของสังคม
- เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศให้มีประสิทธิภาพ

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้า 161

โครงการ/กองทุน กิจกรรม ตัวชี้วัด แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2568 แผน (ผล*)	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 แผน
กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ	ล้านบาท	11.5000	20.0000	20.0000	20.0000	20.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	11.5000	20.0000	20.0000	20.0000	20.0000
เงินนอกงบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	-	-
1. ขับเคลื่อนภารกิจเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียม ระหว่างเพศ						
- ตัวชี้วัด : จำนวนประชากรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมความรู้เรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ	คน	750 (931)	950	950	950	950
- ตัวชี้วัด : จำนวนหน่วยงานกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ	องค์กร/ เครือข่าย	20 (15)	45	45	45	45

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้า 161

ข้อสังเกต PBO

● กองทุนฯ มีผลการดำเนินงานของปีก่อนที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย และกำหนดค่าเป้าหมายในปีนี้อาจมีความท้าทาย แต่อาจจะมีค่าเป้าหมายไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับสัดส่วน/แนวโน้มงบประมาณที่ได้รับ การจัดสรรเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

- **ตัวชี้วัด :** จำนวนหน่วยงานกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ กองทุนฯ มีแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับไปสู่การบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร นอกจากนี้ ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปีที่มีความท้าทายเพิ่มขึ้น แต่อาจมีความท้าทายไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับสัดส่วน/แนวโน้มงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- **ควรขยายขอบเขตการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ** ที่มีความเปราะบางและอาจได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น
- **ผู้ตกเป็นผู้เสียหายจำนวนมากไม่ทราบว่าสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนได้** หรือไม่ทราบขั้นตอนในการยื่นเรื่องร้องเรียน จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพในการรับเรื่องร้องเรียน
- **ควรส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่อง** เช่น จัดทำหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ จัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

สด.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	515.8895	496.2750	96.20	534.2303	338.5317	63.37
รายจ่ายประจำ	493.5505	485.8127	98.43	499.0548	321.5067	64.42
รายจ่ายลงทุน	22.3390	10.4622	46.83	35.1755	17.0249	48.40

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ 3 ชั้น ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศรีและครอบครัวภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	6.0000

รายการ	หลังโอน/ปป.
รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด 4 ตัน 6 ล้อ ปริมาตรกระบะบรรทุกไม่ต่ำกว่า 4,000 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า 105 กิโลวัตต์ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ 36 พรรษา จังหวัดชลบุรี ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	1.4050
รถโดยสาร ขนาด 12 ที่นั่ง (ดีเซล) ปริมาตรกระบะบรรทุกไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า 90 กิโลวัตต์ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	1.3580
รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด 2 ตัน ปริมาตรกระบะบรรทุกไม่ต่ำกว่า 2,700 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า 75 กิโลวัตต์ แบบ 4 ล้อ สถานีคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	1.0800
ก่อสร้างหินเรียงยาแนว ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	1.0200
ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ 3 ชั้น ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	6.0000

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
ควรสร้างโมเดลครอบครัวต้นแบบแล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างจิตสำนึก ค่านิยม การตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ความสัมพันธ์ที่เหมาะสมในครอบครัว และลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว		✓

ข้อสังเกต PBO

- ควรมีมาตรการกลไกด้านการตลาดรองรับการฝึกอบรมที่เป็นหลักสูตรที่เน้นการสอนด้านผลิตภัณฑ์ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขยายตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น
- ควรส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของสตรีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการเสริมสร้างสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยส่งเสริมพื้นที่กลางที่เป็นสถานที่ที่เป็นมิตร ภายใต้การบริหารและดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคมและประชาชน
- ควรจัดตั้ง “ศูนย์สนับสนุนการตลาดสตรี” เพื่อประสานงานด้านตราสินค้า ช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ การออกแบบเจาะกลุ่มเป้าหมาย สนับสนุนการฝึกอบรมด้านส่วนผสมทางการตลาด และเชื่อมตลาดวิสาหกิจชุมชนกับช่องทาง e - commerce
- ควรส่งเสริมการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะ (Gender Responsive Budgeting : GRB) และเปิดโอกาสให้เครือข่ายสตรีมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายงบประมาณอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

- **ควรส่งเสริมการบูรณาการกลไกสตรีและผู้มีความหลากหลายทางเพศในระดับพื้นที่ผ่านสภาองค์กรชุมชน สภาเด็กและเยาวชน คณะกรรมการพัฒนาสตรี และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเด็นด้านสิทธิ ความเสมอภาค และสวัสดิการทางสังคม**
- **ควรพัฒนาระบบบริการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดยยึดหลักผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (Survivor - Centred Approach) โดยคำนึงถึงบาดแผลทางจิตใจของผู้เสียหาย และไม่ทำอันตราย (Do No Harm) รวมถึงคุ้มครองสวัสดิภาพและความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายด้วย โดยจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจและสามารถให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ตลอดจนพัฒนากลไกการช่วยเหลือที่เข้าถึงง่าย มีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับผู้เสียหาย เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูและคืนความเป็นธรรมอย่างแท้จริง**
- **ควรพัฒนาแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่มีอยู่แล้วเพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของสตรีได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย และบูรณาการเชื่อมโยงระบบแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ**
- **ควรใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) เป็นเครื่องมือสนับสนุนในด้านการติดต่อสื่อสาร รับเรื่องร้องเรียน คัดกรองปัญหาพื้นฐานเบื้องต้น ส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดของจำนวนพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ และช่วยลดระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการรวบรวม วิเคราะห์ พัฒนาและทำนายข้อมูลสถานการณ์มีความแม่นยำและถูกต้องมากยิ่งขึ้น**
- **ควรจัดทำฐานข้อมูลจำแนกเพศ (Sex - disaggregated data) โดยจัดเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลประชาชนที่รับบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามภารกิจ ข้อมูลบุคลากรในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลผู้บริหารระดับต่าง ๆ ข้อมูลบุคลากร เจ้าหน้าที่ในสายงานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อประเมินการใช้งบประมาณของรัฐและการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม**
- **ควรพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับสตรีการป้องกันการถูกกระทำด้วยความรุนแรงในทุกช่วงวัย รวมทั้งการยุติการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย เป็นต้น และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียนหญิงในทุกสาขาวิชาโดยไม่มีการกีดกันทางเพศ**

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 587 ถึง 619
และเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า 167 ถึง 171)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงสวัสดิการ พัฒนาสู่การพึ่งพาตนเอง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

พันธกิจ: ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ
กลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ด้วยการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ข้อสังเกต PBO

- วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลา
ระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลา
ที่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำหาย และวัดผลได้
- วิสัยทัศน์สะท้อนเป้าหมายที่ทำหาย มีความเป็นไปได้ และมีความครอบคลุมมิติทางสังคม
ที่หลากหลาย แต่ไม่ปรากฏตำแหน่งขององค์กร และช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์
และไม่ปรากฏตัวชี้วัดความสำเร็จที่วัดผลได้
- กรมฯ มีตำแหน่งขององค์กรอย่างไร และมีแนวทาง รวมถึงกระบวนการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ภายใน
ช่วงระยะเวลาใด และมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร
- ควรมุ่งเน้นงานด้านการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และการกำกับติดตามเป็นสำคัญ ผลักดันการดำเนินงาน
ด้านต่าง ๆ ให้ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาสังคม
ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ - ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กรเครือข่ายที่ได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนอาสาสมัครและเครือข่าย ที่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ เพื่อการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคม - ตัวชี้วัด : จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากภาคประชาสังคม อาสาสมัคร และเครือข่าย	องค์กร คน คน	1,287 38,560 1,312,617	875 41,566 1,318,728
(2) ผลสัมฤทธิ์ : คนไร้ที่พึ่ง ผู้ทำการขอทาน ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนคนไร้ที่พึ่ง ผู้ทำการขอทาน ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพสามารถเข้าถึงบริการ สวัสดิการสังคม	คน	122,282	113,703

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 588

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดระดับองค์กรลดลง (จาก 1,287 องค์กรในปี 2568 เหลือ 875 องค์กรในปี 2569) ขณะที่ตัวชี้วัดระดับบุคคล (คนที่ได้รับบริการ) เพิ่มขึ้น เช่น จำนวนอาสาสมัครและเครือข่าย เพิ่มขึ้นจาก 38,560 คน เป็น 41,566 คน จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ เพิ่มขึ้นจาก 1,312,617 คน เป็น 1,318,728 คน สะท้อนถึงแนวโน้มที่เน้นผลลัพธ์เชิงปริมาณระดับบุคคล
- จำนวนคนไร้ที่พึ่งฯ ลดลงจาก 122,282 คน เป็น 113,703 คน ในมุมมองอาจเป็นแนวโน้มที่ดี แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับภาพรวมงบประมาณที่เพิ่มขึ้นกลับพบว่า ผลลัพธ์ที่ลดลงไม่ได้สัมพันธ์กับทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น จึงควรต้องพิจารณาในมิติเชิงคุณภาพเพิ่มเติม
- ควรพัฒนาตัวชี้วัดที่สะท้อนความเข้มแข็งขององค์กรภาคีเครือข่าย เช่น ดัชนีความสามารถในการให้บริการ ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน สัดส่วนองค์กรที่ดำเนินการได้เองโดยไม่พึ่งหน่วยราชการ

● ควรมีตัวชี้วัดเฉพาะด้านที่วัด “การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน” ในระดับท้องถิ่น รวมถึงตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เช่น ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการเข้าถึงบริการ การลดความซ้ำซ้อนของสวัสดิการ ความสามารถในการพึ่งตนเองของกลุ่มเป้าหมายหลังได้รับการสนับสนุน

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	794.2056	767.5561	- 26.6495	- 3.36
แผนงานพื้นฐาน	55.2466	56.2378	0.9912	1.79
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	55.2466	56.2378	0.9912	1.79
แผนงานยุทธศาสตร์	1,006.5276	1,117.2721	110.7445	11.00
เสริมสร้างพลังทางสังคม	218.5723	225.6745	7.1022	3.25
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	764.8511	844.3536	79.5025	10.39
พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	23.1042	47.2440	24.1398	104.48
แผนงานบูรณาการ	0.2048	2.4870	2.2822	1,114.36
รัฐบาลดิจิทัล		1.2640	1.2640	100.00
ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	0.2048	1.2230	1.0182	497.17

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 589

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 47.2440 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	70 (-)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ การส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้	คน	8,820 (1,903)	9,450	9,450	9,450	9,450
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้เพิ่มขึ้น	คน	1,550 (-)	1,400	1,400	1,400	1,400

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 598

โครงการ : โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย	47,244,000 บาท
1. งบดำเนินงาน	42,069,000 บาท
1.1 ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	42,069,000 บาท
(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ	534,800 บาท
(2) ค่าจ้างเหมาบริการ	13,069,800 บาท
(3) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม	5,037,000 บาท
(4) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้และฝึกอาชีพ	10,181,400 บาท
(5) ค่าใช้จ่ายในการประชุม	2,086,000 บาท
(6) วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	1,930,000 บาท
(7) วัสดุงานบ้านงานครัว	960,000 บาท
(8) วัสดุการเกษตร	1,200,000 บาท
(9) วัสดุฝึกอาชีพ	7,070,000 บาท
2. งบเงินอุดหนุน	5,175,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	5,175,000 บาท
1) เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพในระหว่างการเข้าร่วมการฝึกอาชีพ และเริ่มต้นประกอบอาชีพของคนไร้ที่พึ่ง	5,175,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 599

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงานในช่วง 6 เดือนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินการได้เพียง 4,903 คน จากเป้าหมาย 8,820 คน สะท้อนถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย หรือข้อจำกัดด้านกลไกพื้นที่
- ตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ในปี 2569 ว่ากลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้เพิ่มขึ้นเพียง 1,400 คนจาก 9,450 คน (ร้อยละ 14.81) ยังต่ำกว่าความคาดหวัง โดยเฉพาะหากพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ คือ สร้างอาชีพและมีรายได้ หมายความว่าดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- ควรใช้ตัวชี้วัดเป็น “ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้น” แทนเพียงการนับจำนวนผู้มีรายได้ จะช่วยสะท้อนประสิทธิผลของการฝึกอาชีพได้ดีกว่า เช่น หากเป็นการฝึกประกอบอาหาร อาจตั้งเป้าหมายให้มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
- งบประมาณรายการ “ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้และฝึกอาชีพ” จำนวน 10.1814 ล้านบาท ในขณะที่รายการ “เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพระหว่างการเข้าร่วมการฝึกอาชีพ” มีเพียง 5.1750 ล้านบาท ควรมีการพิจารณาสมดุลระหว่างการฝึกอบรม และการสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายสามารถ “อยู่รอดได้ระหว่างฝึก”
- “เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพระหว่างการเข้าร่วมการฝึกอาชีพ” มีวงเงินจำกัด ซึ่งอาจไม่เพียงพอรองรับความจำเป็นที่หลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย ควรสำรวจ “ต้นทุนความเป็นอยู่รายบุคคล” ระหว่างการฝึก เพื่อกำหนดระดับเงินช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และจัดทำฐานข้อมูลความต้องการ

ช่วยเหลือ (Needs Assessment) รายบุคคล เพื่อประกอบการพิจารณาจัดงบประมาณให้เหมาะสม รวมถึงประสานกับสถาบันการเงินเพื่อเชื่อมต่อเงินช่วยเหลือกับแหล่งทุนตั้งต้นทำอาชีพ

- **ควรให้ความสำคัญกับงบประมาณเพื่อ “ต่อยอด”** เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเข้าถึงตลาด การพาเข้าสู่แพลตฟอร์มการขายออนไลน์ การเชื่อมโยงแหล่งทุน ฯลฯ มากกว่าการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว
- **ควรเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงานในพื้นที่** หรือเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจ/วิสาหกิจชุมชน/แพลตฟอร์มออนไลน์
- **ควรบูรณาการการฝึกอาชีพกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยและสถาบันการอาชีวศึกษาในพื้นที่** เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดเรื่องความหลากหลายของหลักสูตร เทคโนโลยี และการเชื่อมโยงกับตลาดงาน โดยควรพัฒนาหลักสูตรร่วมระหว่างกรมพัฒนาสังคมฯ กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะสายช่างบริการ และดิจิทัล รวมถึงใช้สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเป็น “สถานที่ฝึกจริง” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกได้ใช้อุปกรณ์/เทคโนโลยีที่ทันสมัย

2) **โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม** (แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 225.6745 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดและรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ การช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากภาคประชาสังคม อาสาสมัคร และเครือข่าย	คน	1,312,617 (156,476)	1,318,728	1,318,728	1,318,728	1,318,728
เชิงปริมาณ : จำนวนองค์กรเครือข่ายที่ได้รับ การส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสังคม และจัดสวัสดิการสังคม	องค์กร	1,287 (509)	875	875	875	875
เชิงปริมาณ : จำนวนอาสาสมัครและเครือข่าย ที่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ เพื่อการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคม	คน	38,560 (1,817)	41,566	41,566	41,566	41,566

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 601

2. เงินอุดหนุน	162,500,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	153,200,000 บาท
1) เงินอุดหนุนแก่องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อความร่วมมือด้านสังคม	1,800,000 บาท
2) เงินอุดหนุนสนับสนุนองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคม	150,000,000 บาท
3) เงินอุดหนุนสนับสนุนการดำเนินงานสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	1,400,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 602

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ยังอยู่ในระดับต่ำมาก ยกตัวอย่าง จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือฯ จำนวน 156,476 คน จากค่าเป้าหมาย 1,312,617 คน จำนวนองค์กรเครือข่ายที่ได้รับการส่งเสริมฯ จำนวน 509 องค์กร จากค่าเป้าหมาย 1,287 องค์กร และจำนวนอาสาสมัครฯ จำนวน 1,817 คน จากค่าเป้าหมาย 38,560 คน สะท้อนถึงปัญหาเชิงประสิทธิภาพ ทั้งด้านกลไกดำเนินการ การจัดสรรงบประมาณ หรือการประสานเครือข่าย
- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนองค์กรเครือข่ายฯ ค่าเป้าหมายปี 2569 จำนวน 875 องค์กร ลดลงจากค่าเป้าหมายปี 2568 ที่กำหนดไว้ 1,287 องค์กร อาจสะท้อนว่าองค์กรจำนวนมากไม่มีความพร้อมในการดำเนินโครงการต่อเนื่อง หรืองบประมาณถูกจัดสรรแบบไม่ทั่วถึง
- เงินอุดหนุนสนับสนุนองค์กรเอกชนฯ จำนวน 150 ล้านบาท จัดสรรแก่องค์กรรายใหม่หรือรายเก่า ควรพัฒนาระบบติดตามผลการสนับสนุนต่อเนื่องว่าสามารถพัฒนาไปสู่การบริหารโครงการเองหรือไม่ โดยควรมีระบบจำแนกสถานะของ “องค์กรภาคี” ที่ได้รับเงินอุดหนุน และรายงานสถานะพัฒนาการขององค์กร เช่น ความสามารถในการบริหารงบประมาณ การประเมินผล ความต่อเนื่องของภารกิจ
- ควรมีกลไก “ยกระดับศักยภาพองค์กร” (Institutional Strengthening) เช่น การเขียนข้อเสนอขอรับงบประมาณ การวางแผนโครงการ การติดตามประเมินผล การบริหารการเงินและธรรมาภิบาล รวมถึงควรจัดทำระบบ “การประเมินองค์กร” ที่นำไปสู่การจัดอันดับหรือ Tier-based Funding (องค์กรระดับ 1 2 3 ได้รับงบประมาณต่างกันตามศักยภาพ)

3) โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 620.2848 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงสวัสดิการและการคุ้มครองสิทธิ	คน	30,300 (8,382)	32,850	32,850	32,850	32,850
เชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคม	เรื่อง	4 (-)	1	1	1	1
เชิงปริมาณ : จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน	ระบบ	8 (8)	19	19	19	19
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	2,496.1643	620.2848	395.7178	395.7178	395.7178

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 604

รายการสำคัญ คือ “ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของผู้รับบริการสงเคราะห์” จำนวน 201.9276 ล้านบาท
ทั้งนี้ มีรายการเดียวกันในหน่วยงานอื่น ได้แก่

- สำนักงานปลัดกระทรวงฯ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รายการ “ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของผู้รับบริการสงเคราะห์” จำนวน 7.7729 ล้านบาท
 - กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม รายการ “ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของผู้รับบริการสงเคราะห์” จำนวน 127.9350 ล้านบาท
 - กรมกิจการผู้สูงอายุ โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม รายการ “ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของผู้รับบริการสงเคราะห์” จำนวน 36.2266 ล้านบาท
- รวมจำนวนทั้งสิ้น 373.8621 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตัวชี้วัดหลัก “จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงสวัสดิการฯ” จำนวน 8,382 คน จากค่าเป้าหมาย 30,300 คน
- รายการ “ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานของผู้รับบริการสงเคราะห์” ปรากฏในหลายหน่วยงานโดยเป็นการจัดบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหน่วยงานและบริหารงบประมาณแบบแยกส่วน (Fragmented) ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง “สถานสงเคราะห์บูรณาการ” สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกประเภท โดยพัฒนารูปแบบ “ศูนย์สงเคราะห์รวม (Integrated Welfare Shelter)” ที่สามารถให้บริการครอบคลุม เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ คนไร้บ้าน และผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคาร บุคลากร งบประมาณบริหารจัดการ รวมถึงเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับกลไกการคุ้มครองสังคมในพื้นที่มากยิ่งขึ้น
- ควรมีระบบ “ประเมินผลลัพธ์เชิงคุณภาพ” และควรติดตามว่า ผู้รับบริการได้รับการฟื้นฟูกลับคืนสู่สังคมหรือเข้าถึงสิทธิอื่น ๆ ต่อไปหรือไม่ รวมถึงพัฒนาตัวชี้วัดเชิงผลสัมฤทธิ์ เช่น ร้อยละของผู้ที่สามารถดำรงชีวิตนอกสถานสงเคราะห์ได้ภายใน 6 เดือน ระยะเวลาเฉลี่ยในการพึ่งพิงสถานสงเคราะห์ ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพชีวิตหลังออกจากสถานสงเคราะห์

4) โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 224.0680 ล้านบาท มีผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนของกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้รับการช่วยเหลือจากสวัสดิการโดยรัฐ	คน	81,612 (3,596)	70,603	70,603	70,603	70,603
เชิงคุณภาพ : ร้อยละความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้รับการช่วยเหลือจากสวัสดิการโดยรัฐ	ร้อยละ	85 (-)	85	85	85	85
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	1,719.1139	224.0688	224.0688	224.0688	224.0688

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 612

2. เงินอุดหนุน	208,056,000 บาท
2.1 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	208,056,000 บาท
1) เงินอุดหนุนสงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยากในประเทศ กลับภูมิลำเนาเดิม	900,000 บาท
2) เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง	204,000,000 บาท
3) เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้ติดเชื่อเอดส์และครอบครัว	1,500,000 บาท
4) เงินอุดหนุนช่วยเหลือเยียวาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรม เหตุการณ์ 14 ต.ค. 2516	1,224,000 บาท
5) เงินอุดหนุนช่วยเหลือเยียวาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรม เหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง พ.ศ. 2556 - 2557	432,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 613

ข้อสังเกต PBO

- ผลการดำเนินงาน 6 เดือนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตัวชี้วัดหลัก “จำนวนของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือฯ” จำนวน 3,596 คน จากค่าเป้าหมาย 81,612 คน

5) **เงินอุดหนุน** จำนวน 10 รายการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 375.7310 ล้านบาท

หน่วย: ล้านบาท

โครงการ	รายการเงินอุดหนุน	จำนวน
โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย	เงินอุดหนุนเพื่อการยังชีพในระหว่างการเข้าร่วม การฝึกอาชีพและเริ่มต้นประกอบอาชีพของคนไร้ที่พึ่ง	5.1750
โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ เครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา สังคม	เงินอุดหนุนแก่องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อความร่วมมือ ด้านสังคม	1.8000
	เงินอุดหนุนสนับสนุนองค์การเอกชนสาธารณประโยชน์ ด้านสวัสดิการสังคม	150.0000
	เงินอุดหนุนสนับสนุนการดำเนินงานสภาวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์	1.4000
	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายงานพระธรรมจาริก	9.3000
โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์ สำหรับกลุ่มเปราะบาง	เงินอุดหนุนสงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยาก ในประเทศ กลับภูมิลำเนา	0.9000
	เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง	204.0000
	เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอ็ดส์และครอบครัว	1.5000
	เงินอุดหนุนช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลัก มนุษยธรรมเหตุการณ์ 14 ต.ค. 2516	1.2240
	เงินอุดหนุนช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลัก มนุษยธรรมเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง พ.ศ. 2556 - 2557	0.4320
รวมทั้งหมด		375.7310

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2

ข้อสังเกต PBO

- รายการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและการประกอบอาชีพ มีวงเงินน้อยเมื่อเทียบกับเป้าหมายด้านสิทธิมนุษยชนและการพึ่งพาตนเอง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการสร้างโอกาสในระดับพื้นที่ ควรเพิ่มสัดส่วนงบเงินอุดหนุนที่มุ่งสร้างศักยภาพและการมีงานทำ รวมถึงควรขยายวงเงินให้เพียงพอกับต้นทุนการดำรงชีวิตจริงของกลุ่มเป้าหมาย
- ควรกำหนดเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนองค์กรอย่างโปร่งใสและมีผลสัมฤทธิ์ แยกเกณฑ์องค์กร “รายใหม่” และ “รายเก่า” พร้อมติดตามพัฒนาการ เช่น มีระบบบริหารงบประมาณ มีผลกระทบต่อกิจกรรม มีความสามารถในการร่วมลงทุนกับภาคีอื่น (Co - funding)

- ควรจัดทำ “แผนเงินอุดหนุนเพื่อสวัสดิการเชิงรุก” (Proactive Granting Framework) เช่น วางเป้าหมายเงินอุดหนุน 5 ปีข้างหน้าให้เน้นการสนับสนุนศูนย์บริการสังคมชุมชน การส่งเสริมสวัสดิการถ้วนหน้า การพัฒนาอาชีพคนพิการ/ผู้สูงอายุ/กลุ่มเปราะบาง ลดแนวคิดสงเคราะห์เฉพาะหน้า และมุ่งสู่การลงทุนในทุนมนุษย์มากขึ้น
- ควรพัฒนาระบบติดตามผลการใช้จ่ายรายกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถปรับนโยบายได้อย่างเหมาะสมในแต่ละปี เชื่อมโยงข้อมูลและตรวจสอบผลลัพธ์ได้อย่างแม่นยำ รวมถึงเพิ่มความโปร่งใสในการใช้จ่าย และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
- แนวทางหรือมาตรการกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสวัสดิการเงินอุดหนุนต่าง ๆ การบูรณาการการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวง แนวทางหรือวิธีการในการขยายผลการดำเนินงานทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนที่เป็นการต่อยอดหรือเพิ่มเติมจากงบเงินอุดหนุนเหล่านี้

3. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

งบประมาณ	ปี 2568	ปี 2569
งบประมาณรายจ่าย	75,000,000 บาท	75,000,000 บาท
เงินนอกงบประมาณ*	- บาท	- บาท

หมายเหตุ * เป็นจำนวนเงินนอกงบประมาณเฉพาะที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 19 หน้า 168

ข้อสังเกต PBO

- กลไกการบริหารจัดการกองทุนควรมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยเฉพาะการพิจารณา กลั่นกรองโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนให้มีความชัดเจน มีการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และมีการกำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุนอย่างเข้มงวด
- หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาโครงการควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมถึงความจำเป็น ความคุ้มค่า และความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ตลอดจนควรมีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน
- แหล่งเงินทุนของกองทุนในปัจจุบันส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดินเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม จึงควรพิจารณาขยายฐาน แหล่งเงินทุนของกองทุนเพิ่มเติม

- องค์การสวัสดิการสังคมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองทุน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะวิชาชีพ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาระบบการตรวจสอบและกำกับดูแล
- ระบบข้อมูลและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน จึงควรพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย เพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างเหมาะสม

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

พส.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	1,765.2325	1,729.3154	97.97	1,856.1846	1,166.9841	62.87
รายจ่ายประจำ	1,703.6956	1,676.4595	98.40	1,747.4499	1,139.4730	65.21
รายจ่ายลงทุน	61.5369	52.8560	85.89	108.7348	27.5111	25.30

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
ซ่อมแซมบูรณะวังกรมหลวงสิงหวิกรมเกรียงไกร สำนักงานเลขาธิการกรม แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	35.0000
ก่อสร้างอาคารที่ทำการ 2 ชั้น พร้อมถมดินและรื้อถอน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตหนองแค จังหวัดสระบุรี ตำบลชลสิทธิ์ อำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี	9.3834
ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสาร นิคมสร้างตนเองกัวลม จังหวัดลำปาง ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 1 หลัง	4.0000
ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสาร นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 1 หลัง	4.0000
ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสาร นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล ตำบลควนกาหลง อำเภควนกาหลง จังหวัดสตูล จำนวน 1 หลัง	4.0000

รายการ	หลังโอน/ปป.
ปรับปรุงอาคารสำนักงาน พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดมุกดาหาร ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดมุกดาหาร	3.8000
รถโดยสาร ขนาด 12 ที่นั่ง (ดีเซล) ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า 90 กิโลวัตต์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	1.3580

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรเร่งแก้ไขปัญหาคนขอทานซึ่งมีทั้งคนไทยและคนต่างชาติโดยด่วนเพื่อสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในเวทีโลก	✓	
2. หน่วยงานควรตรวจสอบโครงสร้างและการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงาน ที่มีอำนาจในการพิจารณาผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการบ้านพอเพียง ให้ได้รับเงินซ่อมแซมบ้านพัก และไม่เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ จากกรณีที่มีรายชื่อเข้าร่วมโครงการ ไม่ใช่ผู้มีฐานะยากจน อย่างแท้จริง แต่เป็นผู้ที่มีสายสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน กำนัน หรืออนุกรรมการของสภาองค์กร ชุมชนในพื้นที่	✓	
3. หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนิคมสร้างตนเองเพื่อแก้ปัญหา ในพื้นที่อย่างรวดเร็ว เช่น การปรับปรุงถนนเดิมโดยใช้การลาดยาง หรือคอนกรีตเสริมเหล็กทับ ถนนเดิม	✓	

ข้อสังเกต PBO

- ควรส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมจัดสวัสดิการโดยภาคประชาชน
ให้เกิดความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรอย่างโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล
- ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดการสวัสดิการชุมชนที่ต่อเนื่องทั้งในรูปเงินสวัสดิการ
กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการสนับสนุนการพัฒนาโครงการเพื่อการสร้างสวัสดิการในระดับชุมชน
เช่น ธนาคารต้นไม้ การพัฒนาเศรษฐกิจจากทรัพยากรป่าไม้ เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุง
แก้ไขระบบสวัสดิการชุมชนที่มีอยู่เดิม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ให้มีประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ โดยอำนวยการ
เข้าถึงสวัสดิการสังคมของกลุ่มเปราะบาง และส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในการเข้าถึงและจัดการ
สวัสดิการชุมชน
- ควรพิจารณาปรับปรุงระบบกระจายรายได้กระจายโอกาสเข้าถึงทรัพยากร ด้วยวิธีการปฏิรูปโครงสร้าง
ภาษี รวมทั้งการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า ภาษีมรดก ภาษีหุ้น และทำให้เกิด
การกระจายรายได้ไปพร้อมกัน เพื่อนำมาจัดสรรเป็นงบประมาณการสร้างที่ยั่งยืนของระบบสวัสดิการ
พื้นฐานถ้วนหน้า ส่งเสริมความเข้มแข็งการจัดสวัสดิการโดยภาคประชาชน

- **ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง** ให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปทราบและเข้าถึงการให้บริการของหน่วยงาน โดยเฉพาะบุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก และไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้ให้ติดต่อศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งได้ทุกจังหวัด
- **ควรมีระบบและกลไกส่งเสริมการบูรณาการงบประมาณกองทุนต่าง ๆ** เพื่อสนับสนุนการจัดให้มีสวัสดิการที่เน้นผลิตภาพ (Productive Welfare) และสวัสดิการที่เน้นคุ้มครอง (Protective Welfare) ในพื้นที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงาน และชุมชนต่าง ๆ รวมถึงมีการส่งเสริมนวัตกรรมด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมในระดับท้องถิ่น ที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนและตอบสนองต่อการพึ่งตนเอง อย่างมั่นคงและยั่งยืน
- **ควรมีแผนการรองรับการเป็นรัฐสวัสดิการเต็มรูปแบบอย่างกว้างขวางเท่าเทียม** ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ รัฐต้องจัดเก็บภาษีและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
- **ควรบูรณาการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)** เพื่อบริการเป็นรัฐสวัสดิการเต็มรูปแบบ โดยบูรณาการทั้งภายในและภายนอกกระทรวง ทั้งด้านรายจ่ายและรายรับ/รายได้ ให้สามารถบริหารจัดการสวัสดิการให้ครอบคลุมและทั่วถึง พร้อมนี้ การมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ควรจะสามารถทำให้การใช้จ่ายงบประมาณในระยะยาวมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และยกระดับการให้บริการของหน่วยงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างก้าวกระโดด
- **ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ** ช่วยก่อให้เกิดการประหยัด ค่า และพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเฉพาะที่สามารถประเมินมูลค่าและคุณค่าได้ ช่วยสร้างการประหยัดในระยะยาว
- **ควรพัฒนาศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทุกจังหวัดให้มีมาตรฐานชัดเจน** มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพเรื่องการจัดการเคส จิตวิทยาเบื้องต้น ประสานงานภาคสังคม การป้องกันความรุนแรง และควรใช้มาตรฐานวัดประสิทธิผล เช่น ร้อยละผู้ไร้ที่พึ่งที่พ้นภัยใน 6 เดือน ลดภาวะเปราะบาง รวมถึงจัดเวทีแลกเปลี่ยน “Best Practice”
- **ควรส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชน** ให้ทุนแก่องค์กรชุมชนและศูนย์พัฒนา โดยเฉพาะที่มีโมเดลการสร้างงานและทักษะ รวมถึงมี Incentive สำหรับกิจการสวัสดิการที่มี Impact ในนาม “สวัสดิการเชิงผลิตภาพ”
- **การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย** กรมฯ ได้มุ่งยกระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายที่เป็น “นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” ว่าเกิดจากการริเริ่มนำเสนอจากล่างขึ้นบน (Bottom - Up) จากกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ อาสาสมัคร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมถึงนโยบายถูกนำไปใช้มากขึ้นเพียงใดใน “ขาขึ้น” และนำไปสู่การปฏิบัติ “ขาถอย” ให้สำเร็จมากขึ้นเพียงใด
- **ควรพัฒนา “นโยบายสวัสดิการเชิงผลิตภาพ” (Productive Welfare)** ควบคู่กับสวัสดิการพื้นฐาน การให้สวัสดิการแบบเงินช่วยเหลือเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ผู้เปราะบางหลุดพ้นจากวงจรความยากจนได้ หากไม่ส่งเสริมศักยภาพในการประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเอง ควรให้ทุนสนับสนุนกลุ่มอาชีพขนาดเล็กสำหรับผู้เปราะบางในชุมชน เช่น งานแปรรูปอาหาร การบริการ ทำความสะอาด ฯลฯ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 622 ถึง 656)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรม อย่างยั่งยืน

พันธกิจ: 1. ขับเคลื่อนและบูรณาการนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ภายใต้การบริหารจัดการขององค์กรที่มีสมรรถนะสูง

2. ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรม

3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย

ข้อสังเกต PBO

- **วิสัยทัศน์** เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาเป้าหมายตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำท่าย และวัดผลได้
- **วิสัยทัศน์** ควรระบุเป้าหมายช่วงระยะเวลาที่ต้องการบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ เพื่อให้สามารถวัดผลความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ การพัฒนาศักยภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม			
- ตัวชี้วัด : จำนวนคนพิการที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ การพัฒนาศักยภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต	คน	289,683	290,030
- ตัวชี้วัด : ร้อยละของคนพิการที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ การพัฒนาศักยภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึง	ร้อยละ	95	95

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 621

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2567	2568	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	268.1643	263.9442	- 4.2201	- 1.57
แผนงานพื้นฐาน	64.2824	84.0464	19.7640	30.75
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	64.2824	84.0464	19.7640	30.75
แผนงานยุทธศาสตร์	503.9905	514.1698	10.1793	2.02
เสริมสร้างพลังทางสังคม	18.7117	19.6976	0.9859	5.27
พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	15.7731	48.6970	32.9239	100.00
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	419.3670	406.4009	- 12.9661	- 3.09
พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	50.1387	39.3743	- 10.7644	- 21.47
แผนงานบูรณาการ	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	836.4372	862.1604	25.7232	3.08

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 622

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) เงินอุดหนุน จำนวน 11 รายการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 170.9987 ล้านบาท

หน่วย: ล้านบาท

โครงการ	รายการเงินอุดหนุน	จำนวน
โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย	เงินอุดหนุนสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ ของคนพิการ	5.0000
โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ เครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา สังคม	เงินอุดหนุนสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาและ ฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก	8.0000
	เงินอุดหนุนสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการที่ได้รับ การรับรองมาตรฐาน	3.4000
	เงินอุดหนุนสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัคร พัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ช่วยเหลือ คนพิการ	2.3620
โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่ อาศัย	เงินอุดหนุนสนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่ อาศัยสำหรับคนพิการ	92.0000

หน่วย: ล้านบาท

โครงการ	รายการเงินอุดหนุน	จำนวน
โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม	เงินอุดหนุนสนับสนุนการให้บริการล่ามภาษามือ	1.8000
	เงินอุดหนุนสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ	6.4800
	เงินอุดหนุนสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการ	10.2667
	เงินอุดหนุนเป็นค่ากายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ	4.6900
	เงินอุดหนุนครอบครัวอุปการะดูแลคนพิการ	24.0000
โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง	เงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	13.0000
รวมทั้งหมด		170.9987

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2

ข้อสังเกต PBO

- รายการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและการประกอบอาชีพ มีวงเงินน้อยเมื่อเทียบกับเป้าหมายด้านสิทธิมนุษยชนและการพึ่งพาตนเอง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการสร้างโอกาสในระดับพื้นที่
- ควรกระจายงบอุดหนุนให้ครอบคลุมทั้ง “การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน” และ “การพัฒนาทุนมนุษย์” อย่างสมดุล โดยควรเพิ่มสัดส่วนไปยังรายการที่ส่งผลกระทบระยะยาว เช่น การประกอบอาชีพ ผู้ช่วยคนพิการ กายอุปกรณ์ ศูนย์บริการคนพิการ รวมถึงควรปรับแนวทางสนับสนุนให้ “มีผลตอบแทนต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ” มากขึ้น เช่น การอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (Conditional Grant) เพื่อสร้างอาชีพ หรืออบรมทักษะให้เกิดผลลัพธ์ที่วัดได้ เช่น รายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือการมีส่วนร่วมในชุมชน
- อย่างไรก็ตาม การประกอบอาชีพและผู้ดูแลคนพิการควรเป็นภารกิจหลักภายใต้งบประมาณของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรคนพิการอย่างมีระบบ โดยเฉพาะการสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
- ควรพัฒนาระบบติดตามผลการใช้จ่ายรายกลุ่มเป้าหมายความพิการ เพื่อให้สามารถปรับนโยบายได้อย่างเหมาะสมในแต่ละปี เชื่อมโยงข้อมูลและตรวจสอบผลลัพธ์ได้อย่างแม่นยำ รวมถึงเพิ่มความโปร่งใสในการใช้จ่าย และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

2) โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ สำหรับคนทุกช่วงวัย (แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต) งบประมาณจำนวน 39.3743 ล้านบาท มีตัวชี้วัดและรายการสำคัญ คือดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการในการประกอบอาชีพ	คน	10,000 (2,873)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและส่งเสริมให้เข้าถึงช่องทางในการประกอบอาชีพ	คน	-	4,000	4,000	4,000	4,000

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 622

3. งบเงินอุดหนุน 5,000,000 บาท

3.1 เงินอุดหนุนทั่วไป 5,000,000 บาท

1) เงินอุดหนุนสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพของคนพิการ 5,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 635

ข้อสังเกต PBO

- การปรับปรุงตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและส่งเสริมให้เข้าถึงช่องทางในการประกอบอาชีพ จำนวน 4,000 คน ซึ่งเป็นการปรับปรุงตัวชี้วัดที่มีค่าเป้าหมายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ
- ค่าเป้าหมายดังกล่าวมีฐานจากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาจำนวนทั้งสิ้นเท่าใด โดยที่ควรเร่งพัฒนาศักยภาพเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมโดยเร็ว
- ประกอบกับผลการดำเนินงาน 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของตัวชี้วัดเดิม ปรากฏว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ
- การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพเป็นไปตามแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างไร
- ควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเกี่ยวกับคนพิการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมอาชีพแล้วได้รับการจ้างงาน มีงานทำ หรือประกอบอาชีพ และ/หรือ ตัวชี้วัดความสำเร็จเกี่ยวกับการก่อให้เกิดรายได้หรือสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้มากน้อยเพียงใด
- เงินอุดหนุนสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพของคนพิการ จำนวน 5 ล้านบาท มีรายละเอียดการดำเนินงานอย่างไร โดยที่เน้นหน่วยเป็น “การรวมกลุ่ม” ในขณะที่ตัวชี้วัดเชิงปริมาณมีหน่วยนับเป็น “คน”

3) โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 19.6976 ล้านบาท มีตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนองค์กรและเครือข่ายที่ได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	องค์กร/ คน	380/38,000 (523/52,300)	385/38,500	385/38,500	385/38,500	385/38,500
เชิงคุณภาพ : ร้อยละขององค์กรและเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ	85 (-)	85	85	85	85

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 636

ข้อสังเกต PBO

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนองค์กรและเครือข่ายที่ได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีระเบียบวิธีการกำหนดระดับของ “การมีส่วนร่วม” อย่างไร และมาน้อยเพียงใดที่เป็นการมีส่วนร่วมตามตัวชี้วัดนี้ ครอบคลุมในมิติเชิงลึกเพียงใด เช่น เข้าร่วมเชิงข้อมูล/ความคิดเห็น/การตัดสินใจ หรือร่วมดำเนินโครงการจริง
- ควรกำหนดนิยามและระดับ “การมีส่วนร่วม” ให้ชัดเจน จะช่วยให้สามารถประเมินผลลัพธ์ได้อย่างมีมาตรฐานและวัดผลได้จริง
- ค่าเป้าหมายในปี 2569 เพิ่มขึ้น 5 องค์กร/500 คน โดยสันนิษฐานว่าเป็น “รายใหม่” และโดยเฉพาะส่วน 380 องค์กร/38,000 คน ยังไม่มีข้อมูลชัดเจนว่าเป็น “รายเก่า” ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร
- ควรแสดงจำนวนองค์กรที่เริ่มเข้าร่วมในปี 2569 และจำนวนที่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากปีงบประมาณก่อนหน้า รวมถึงควรมีข้อมูลสนับสนุนว่ามี “การพัฒนาศักยภาพ” อย่างไรในแต่ละรอบ เช่น ผ่านการอบรม/ร่วมออกแบบโครงการ/ดำเนินกิจกรรมในชุมชน เพื่อให้สามารถติดตามพัฒนาการของแต่ละองค์กรได้แบบรายปี และสามารถกำหนดนโยบายเฉพาะพื้นที่ได้แม่นยำยิ่งขึ้น
- ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละขององค์กรและเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบวิธีการกำหนด “ต่อเนื่อง” ของตัวชี้วัดนี้อย่างไร
- ควรเสริมกลไกการประเมินคุณภาพองค์กรเครือข่าย พัฒนาเครื่องมือประเมินความเข้มแข็งขององค์กร เช่น ความโปร่งใสทางการเงิน การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความสามารถในการบริหารงบประมาณ และผลลัพธ์ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย

4) โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 92.2000 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด รวมถึงงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการที่เข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต	คน	15,058 (10,533)	-	-	-	-
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการที่เข้าถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	คน	-	2,300	2,300	2,300	2,300

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 639

2. งบเงินอุดหนุน

92,000,000 บาท

2.1 เงินอุดหนุนทั่วไป

92,000,000 บาท

1) เงินอุดหนุนสนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ

92,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 640

ข้อสังเกต PBO

- ค่าเป้าหมายยังน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่จริงทั่วประเทศ ควรยกระดับค่าเพิ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับอัตราการขยายตัวของคนพิการที่อยู่ลุ่ม
- รายละเอียดการสนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะระเบียบวิธีการในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่ดำเนินการ
- การติดตามประเมินผลการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตภายหลังการเพิ่มวงเงินการช่วยเหลือให้เพียงพอและเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงพิจารณาการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับลำดับความเร่งด่วน รายได้ครัวเรือน ความรุนแรงของความพิการ ฯลฯ อีกทั้งควรมีกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน ควบคู่กับการจัดสวัสดิการอื่น ๆ รวมถึงแนวทางการช่วยเหลือระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาระบบและกระบวนการขอรับเงินอุดหนุนเพื่อให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส

5) โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจิตสวัสดิการสังคม (แผนงานยุทธศาสตร์ มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 248.5308 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด รวมถึงงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการที่ได้รับการคุ้มครอง สวัสดิภาพและเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ	คน	221,495 (177,693)	240,900	240,900	240,900	240,900
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการ การคุ้มครองสวัสดิภาพและเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	ร้อยละ	80 (-)	85	85	85	85

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 641

3. เงินอุดหนุน	47,236,700 บาท
3.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	47,236,700 บาท
1) เงินอุดหนุนสนับสนุนการให้บริการล่ามภาษามือ	1,800,000 บาท
2) เงินอุดหนุนสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ	6,480,000 บาท
3) เงินอุดหนุนสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการ	10,266,700 บาท
4) เงินอุดหนุนเป็นค่ากายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ	4,690,000 บาท
5) เงินอุดหนุนครอบครัวอุปการะดูแลคนพิการ	24,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 644

ข้อสังเกต PBO

- รายการเกี่ยวกับล่ามภาษามือ ผู้ช่วยคนพิการ ครอบครัวอุปการะ มีวงเงินจำกัด และยังไม่เพียงพอรองรับจำนวนคนพิการที่เพิ่มขึ้น
- ควรพัฒนาตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome-based Indicators) เช่น ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ การเปลี่ยนแปลงการเข้าถึงสิทธิ อัตราการพึ่งพาตนเองหลังได้รับการสนับสนุน
- ควรส่งเสริมการจ้างงานผู้ช่วยคนพิการในชุมชน ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรภาคประชาชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนพิการแบบรายบุคคล ลดภาระของครอบครัว และสร้างรายได้ให้คนในชุมชนที่เป็นผู้ดูแล
- ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการและวิจัยด้านคนพิการ โดยผลที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ รวมถึงการผลักดันข้อค้นพบและข้อเสนอแนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

6) โครงการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ ด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (แผนงานยุทธศาสตร์ มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 52.6701 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด รวมถึงงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	ข้อเสนอ	2 (-)	2	2	2	2
เชิงคุณภาพ : ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อน ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการไปสู่การปฏิบัติ	ร้อยละ	80 (-)	85	85	85	85

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 645

2.1.2 ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง 40,000,000 บาท

2.1.2.1 ค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการและสิ่งก่อสร้างประกอบ 40,000,000 บาท

(1) ค่าตกแต่งอาคารที่ทำการกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

พร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 1 งาน 40,000,000 บาท

3. งบรายจ่ายอื่น 6,655,700 บาท

1) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสู่การปฏิบัติ 1,300,000 บาท

2) ค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนาคนพิการระดับชาติ 1,000,000 บาท

3) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการและนวัตกรรมด้านคนพิการ 3,079,000 บาท

4) ค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 300,000 บาท

5) ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนมาตรฐานด้านคนพิการ 976,700 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 647

ข้อสังเกต PBO

- ควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การปฏิบัติจริง (Policy to Practice) ให้ผลลัพธ์ของงานวิจัยหรือนโยบายที่จัดทำในแต่ละปีต้องถูก แปลงเป็นแผนงานนำร่อง (Pilot project) หรือแนวปฏิบัติของหน่วยงานภายในปีงบประมาณถัดไป

- ควรมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการขับเคลื่อน “แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” สู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำดัชนี “ระดับการดำเนินงานตามแผนฯ” รายจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานท้องถิ่น เช่น จำนวนกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริง งบที่สนับสนุน จำนวนผู้รับบริการ รวมถึงสนับสนุนให้ พมจ. หรือ อปท. เป็น “หน่วยงานหลัก” ในการแปลงแผนสู่โครงการพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

- ควรให้ความสำคัญกับ “กลไกชุมชน” เป็นผู้ดูแลด้านแรกของคนพิการในพื้นที่ การสนับสนุน งบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น (กองทุน สปสช. ตำบล) ให้สามารถจัดบริการดูแล

คนพิการ บูรณาการการทำงานระหว่าง อปท. ศูนย์บริการคนพิการ และหน่วยบริการสุขภาพ ใช้แผนสุขภาพตำบลเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนโครงการ ต่อยอดเป็นกลไก “กองทุนดูแลคนพิการชุมชน” ระยะยาว

● **ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน** เพื่อร่วมกันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม

7) **โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง** (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 13 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด รวมถึงงบประมาณรายการสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : จำนวนคนพิการที่ได้รับการจัดสวัสดิการ เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	คน	4,330 (3,612)	4,330	4,330	4,330	4,330
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของคนพิการที่ได้รับ ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน มีความเป็นอยู่ที่ดี	ร้อยละ	80 (80)	85	85	85	85

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 648

โครงการ : โครงการจัดสวัสดิการเงินสงเคราะห์สำหรับกลุ่มเปราะบาง

13,000,000 บาท

1. งบเงินอุดหนุน

13,000,000 บาท

1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป

13,000,000 บาท

1) เงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

13,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 649

ข้อเสนอแนะ PBO

- เงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์ฯ เป็น “เงินช่วยเหลือฉุกเฉิน” สำหรับกรณีเฉพาะหน้าในลักษณะ “เครื่องมือบรรเทาทุกข์ระยะสั้น” ซึ่งควรที่จะเชื่อมโยงไปสู่ความช่วยเหลือระยะยาวอย่างมีระบบ
- ควรมีมาตรการรองรับสำหรับกรณีฉุกเฉินเพื่อไม่ให้เกิดการเบิกจ่ายล่าช้า ไม่ตอบสนองทันต่อสถานการณ์
- ควรจัดตั้งกลไกการช่วยเหลือฉุกเฉินสำหรับคนพิการโดยใช้ฐานชุมชน และบูรณาการเข้ากับกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล เพื่อให้การช่วยเหลือมีความรวดเร็ว ครบคลุม และยั่งยืน

8) รายการเกี่ยวกับ “ที่ทำการกรม”

- ก่อสร้างอาคารที่ทำการกรมฯ จำนวน 44.8462 ล้านบาท (วงเงินทั้งสิ้น 124.8230 ล้านบาท)
- ค่าตกแต่งอาคารที่ทำการกรมฯ จำนวน 40 ล้านบาท
- ระบบห้องประชุม กรมฯ จำนวน 24.9802 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

- ควรใช้ประโยชน์จากอาคารที่ทำการกรมให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมและบริการ แหล่งเรียนรู้ และยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน โดยควรตอบสนองมากกว่าแค่พื้นที่สำนักงาน แต่ต้องสร้าง “มูลค่าทางสังคม” ผ่านการใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหน่วยงานที่ดูแลกลุ่มเปราะบาง ที่เข้าถึงบริการได้และมีคุณภาพ
- ควรพัฒนาให้เป็น “ศูนย์นวัตกรรม” สนับสนุนการทดลองนโยบายใหม่ เช่น บริการดิจิทัลด้านคนพิการ การประเมินความจำเป็นรายบุคคล (Needs Assessment) ห้องทดลองการเรียนรู้
- ควรสนับสนุนการใช้อาคารเป็น “พื้นที่กลาง” ของภาคีความร่วมมือ เปิดใช้งานสำหรับการประชุม เครือข่ายระดับพื้นที่ เช่น เครือข่ายคนพิการ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

พ.ก.	2567			2568 (13 มิ.ย. 2568)		
รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	780.4805	763.5307	97.83	836.4372	550.8353	65.85
รายจ่ายประจำ	602.1375	592.7798	98.45	601.9917	393.6985	65.40
รายจ่ายลงทุน	178.3430	170.7509	95.74	234.4455	157.1368	67.02

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	รายจ่าย	หลังโอน/ปป.
ก่อสร้างอาคารนอนผู้ใช้บริการ 2 ชั้น พร้อมถมดิน สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ บ้านกึ่งวิถี (ชาย) จังหวัดปทุมธานี ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	รายจ่าย ลงทุน	12.7917
ก่อสร้างอาคารฝึกอาชีพ 2 ชั้น พร้อมรถอเนกประสงค์ ศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	รายจ่าย ลงทุน	12.1718

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายการ	รายจ่าย	หลังโอน/ปป.
เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสำนักงาน (จอแสดงภาพขนาดไม่น้อยกว่า 19 นิ้ว) พร้อมชุดโปรแกรมระบบปฏิบัติการสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบสิทธิการ แบบ OEM ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย และชุดโปรแกรมจัดการสำนักงาน แบบที่ 3 และเครื่องสำรอง ไฟฟ้า ขนาด 800VA กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	รายจ่าย ลงทุน	3.2136
เงินอุดหนุนสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพของคนพิการ	รายจ่าย ประจำ	3.0676
ค่าใช้จ่ายในการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ	รายจ่าย ประจำ	1.7000
เครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับงานประมวลผล แบบที่ 1 (จอแสดงภาพไม่น้อยกว่า 19 นิ้ว) พร้อมชุดโปรแกรมระบบปฏิบัติการสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบสิทธิการ แบบ OEM ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย และชุดโปรแกรมจัดการสำนักงาน แบบที่ 3 และเครื่องสำรอง ไฟฟ้า ขนาด 800VA กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	รายจ่าย ลงทุน	1.5136
ค่าใช้จ่ายในการจัดสมัชชาคนพิการระดับชาติ	รายจ่าย ประจำ	1.0000

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรสื่อสารและร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมการออกแบบ สิ่งก่อสร้างที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ให้ผู้พิการสามารถดำเนินชีวิตในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	
2. หน่วยงานควรพัฒนาบุคลากรที่สามารถใช้ภาษามือให้มากขึ้น หรือนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วย การแปลให้กับผู้พิการ	✓	
3. หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือผู้พิการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ซึ่งในบางกรณีถูกทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน	✓	
4. หน่วยงานควรติดตามตรวจสอบทั้งหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการให้ดำเนินการตาม กฎหมายที่กำหนดให้ต้องรับผู้พิการเข้าทำงานตามจำนวนที่เหมาะสม	✓	
5. หน่วยงานควรสนับสนุนหรือประสานหน่วยงานอื่น ในเรื่องสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของผู้พิการ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้พิการให้ดำเนินชีวิตได้ดีขึ้น ทั้งนี้ หน่วยงาน ไม่ควรปล่อยให้หน่วยงานอื่นทำแทน เช่น การเดินทางของผู้พิการและผู้สูงอายุไม่ควร ให้หน่วยงานด้านการคมนาคมขนส่งดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวแต่หน่วยงานควรเป็นผู้สนับสนุน หน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้การเดินทางของผู้พิการสะดวกมากขึ้น	✓	

ข้อสังเกต PBO

- การดูแลกลุ่มภาวะก่อนพิการยังขาดมาตรการเชิงระบบ แม้จะมีแนวคิดการดูแลกลุ่มเสี่ยงก่อนพิการ เช่น ผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดทางการเคลื่อนไหว ผู้ป่วยเรื้อรัง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงไม่มีคู่มือมาตรฐานกลางสำหรับการฟื้นฟูเบื้องต้นหรือแนวทางส่งต่อหน่วยงานที่เหมาะสม ส่งผลให้ผู้มีภาวะเสี่ยงจำนวนมากเข้าสู่ภาวะพิการโดยไม่จำเป็น ควรเร่งพัฒนาแนวทางการคัดกรองและฟื้นฟูเชิงป้องกันในระดับชุมชน

- ควรดำเนินการศึกษาระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมคนพิการทุกช่วงวัย และศึกษาความเป็นไปได้ของการปรับเปลี่ยนความพิการในอัตราที่เหมาะสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีรูปแบบการจ่ายเบี้ยความพิการที่เหมาะสม รวมถึงการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการ

- ควรมุ่งเน้นงานด้านการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และการกำกับติดตามเป็นสำคัญ ผลักดันการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาสังคมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

- ควรมีมาตรการทางภาษี การเงิน และการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เอกชน มูลนิธิ กิจกรรมเพื่อสังคม มีกิจกรรม/โครงการสนับสนุนการส่งเสริมและพิทักษ์คุ้มครองคนพิการ

- ควรมีระบบ “สวัสดิการตามศักยภาพ” (Personalized/Needs - based Welfare) ที่ตอบสนองความต้องการของคนพิการรายบุคคลทั้งเชิงกายภาพ จิตใจ และเศรษฐกิจ

- ควรมีมาตรการเชิงรุกในการส่งเสริมให้คนพิการที่สามารถประกอบอาชีพได้และว่างงานอยู่ เข้าสู่การจ้างงานคนพิการ โดยเฉพาะการบูรณาการและเป็นพื้นที่กลางในการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ การส่งเสริมความรู้และทักษะงานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการจัดหาช่องทางการตลาด การจัดหาทรัพยากร การสนับสนุนเงินทุน การจัดสรรบุคลากร (Coaching) และการสอนงาน (Job Coach) เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพอิสระและสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

- ควรพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลการจ้างงานคนพิการ และส่งเสริมให้เกิดกลไก Matchmaking ระหว่างคนพิการ ภาครัฐกิจ ตลาดงาน โดยมี Job Coach คอยประสานในพื้นที่

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 657 ถึง 673)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: ปี 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

พันธกิจ: 1. ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในด้านต่าง ๆ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พัฒนาสวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมและสมาชิกมีส่วนร่วม

2. สนับสนุนและให้การช่วยเหลือด้านการเงินและสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
3. สนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และประเทศ
4. ประสานความร่วมมือพหุภาคีในการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง			
- ตัวชี้วัด : จำนวนตำบล/เมืองที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	ตำบล/เมือง	250	-
- ตัวชี้วัด : จำนวนตำบล/เมืองที่มีความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	ตำบล/เมือง	50	-
- ตัวชี้วัด : จำนวนกองทุนที่มีการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกในชุมชน	กองทุน	780	500
- ตัวชี้วัด : จำนวนตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต	ตำบล/เมือง	100	15
- ตัวชี้วัด : จำนวนสภาองค์กรชุมชนที่สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	ตำบล	700	250
- ตัวชี้วัด : จำนวนตำบลที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดูแลสมาชิกในชุมชนทุกช่วงวัย	ตำบล	-	100
(2) ผลสัมฤทธิ์ : ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น			
- ตัวชี้วัด : จำนวนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยและสิทธิในที่ดินเป็นของตนเองเพิ่มขึ้น	ครัวเรือน	21,170	21,611

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้า 658

ข้อสังเกต PBO

- **ตัวชี้วัด : จำนวนกองทุนที่มีการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกในชุมชน** กำหนดค่าเป้าหมายปี 2569 จำนวน 500 กองทุน ลดลงจากค่าเป้าหมายปี 2568 ที่กำหนดไว้ 780 ตำบล (ลดลง 280 ตำบล)
- **เช่นเดียวกับตัวชี้วัด : จำนวนตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต** ค่าเป้าหมายลดลงเหลือจำนวน 15 ตำบล/เมือง ในปี 2569
- **รวมถึงตัวชี้วัด : จำนวนสภาองค์กรชุมชนที่สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น** ค่าเป้าหมายลดลงเหลือจำนวน 250 ตำบล
- **การกำหนดค่าเป้าหมายปี 2569 ที่ลดลงจากปี 2568** เพราะเหตุใด และจะสามารถสะท้อนได้หรือไม่ว่า ตำบล/เมืองที่ไม่ได้เป็นเป้าหมายการดำเนินงานนั้นสามารถดำเนินงานตามภารกิจ และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว
- **ทิศทางแนวโน้มของการกำหนดค่าเป้าหมายในลักษณะนี้** จะสามารถนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ปี 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย” ใช่หรือไม่ อย่างไร
- **และปัจจุบัน ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งอยู่ที่ระดับใดบ้าง** มีสัดส่วนและการกระจายตัวอย่างไร และคิดเป็นร้อยละความสำเร็จเท่าใดของการ “เต็มพื้นที่” ตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว
- **สถาบันฯ นิยามและกำหนดองค์ประกอบของ “ความเข้มแข็ง” อย่างไร**
- **โดยที่ควรมีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการยกระดับความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับที่ดีกว่า** รวมถึงตัวชี้วัดเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน
- **ตัวชี้วัดความสำเร็จควรเป็นตัวชี้วัดเชิงพัฒนา มากกว่าตัวชี้วัดการติดตามผล**
- **และควรมีระบบการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ** โดยเป็นการประเมินผลที่ให้ความสำคัญแก่ทุกฝ่ายที่เข้าร่วมในโครงการมากขึ้น ให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้รับผลประโยชน์จากโครงการเป็นอย่างมาก โดยมุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา ร่วมกันได้
- **ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นใหม่ คือ ตัวชี้วัด : จำนวนตำบลที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดูแลสมาชิกในชุมชนทุกช่วงวัย** จำนวน 100 ตำบล ซึ่งเป็นค่าเป้าหมายที่ไม่สูงมากนักเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันที่เคยกำหนดไว้ในปี 2568

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	-	-	-	-
แผนงานพื้นฐาน	-	-	-	-
แผนงานยุทธศาสตร์	1,829.4274	1,812.9975	-16.4299	- 0.90
เสริมสร้างพลังทางสังคม	30.5740	49.2216	18.6476	60.99
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	1,798.8534	1,763.7759	- 35.0775	100.00
แผนงานบูรณาการ	7.2371	1.2108	- 6.0263	- 83.27
ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	7.2371	1.2108	- 6.0263	- 83.27
รวมทั้งสิ้น	1,836.6645	1,814.2083	-22.4562	- 1.22

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 643

2.2 โครงการ/รายการสำคัญ

1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายสู่การเป็นหุ้นส่วน (แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม) งบประมาณจำนวน 49.2216 ล้านบาท **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกลไกในการเชื่อมโยง สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างระบบนิเทศ (Eco - system) ที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นในการสร้างครอบครัว และดูแลสมาชิกในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและชุมชนที่น่าอยู่สำหรับคนทุกช่วงวัย (Community for All)

โดยที่ปี 2568 ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 30.5740 ล้านบาท และปี 2569 จำนวน 49.2116 ล้านบาท

โครงการ : โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่าย

สู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม	30,574,000 บาท
1. งบเงินอุดหนุน	30,574,000 บาท
1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	30,574,000 บาท
1) สนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่นด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	6,826,500 บาท
2) พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	23,747,500 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เล่มที่ 2 หน้าที่ 649

โครงการ : โครงการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพเครือข่าย	49,221,600 บาท
สู่การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคม	
1. งบเงินอุดหนุน	49,221,600 บาท
1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	49,221,600 บาท
1) พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	7,550,000 บาท
2) สนับสนุนการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco-system) ชุมชนท้องถิ่น	
สู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน	41,671,600 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 665

ข้อสังเกต PBO

- ในปี 2568 และในอนาคต จะมีการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นต่อไปอย่างไร

โดยที่ควรบูรณาการ TPMAP เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดสรรงบประมาณพื้นที่ (Area Budgeting) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในระดับตำบล/ชุมชน และการติดตามประเมิน

ควรพัฒนาฐานข้อมูลแผนงาน/ข้อเสนอแนะ/แผนพัฒนาตำบล จังหวัด และภูมิภาค เพื่อประมวลเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับเป็นเครื่องชี้การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตในระดับต่าง ๆ

- รายการสนับสนุนการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco - System) ชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน จำนวน 41,6716 ล้านบาท เป็นรายการใหม่ พร้อมกับตัวชี้วัดใหม่คือ ตัวชี้วัด : จำนวนตำบลที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพจิตในชุมชนทุกช่วงวัย จำนวน 100 ตำบล

เมื่อพิจารณางบประมาณโดยเฉลี่ยต่อตำบลเท่ากับ 416,716 บาท จึงควรกำหนดนิยามและองค์ประกอบของ “สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม” ให้ชัดเจน และมีเกณฑ์กลางที่สามารถประเมินและเปรียบเทียบได้ เช่น โครงสร้างพื้นฐานสาธารณสุข การเข้าถึงบริการเด็ก/ผู้สูงอายุ ความปลอดภัยชุมชน ฯลฯ

และควรเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการต่อยอดอย่างยั่งยืน

รวมถึงควรมีตัวชี้วัดเชิงคุณภาพประกอบ เช่น ความพึงพอใจของชุมชนต่อสภาพแวดล้อม การเข้าถึงบริการ และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย (แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 1,585.4070 ล้านบาท

โครงการ : โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย	1,585,407,000 บาท
1. งบเงินอุดหนุน	1,585,407,000 บาท
1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	1,585,407,000 บาท
1) สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราวกรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ	4,455,000 บาท
2) สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร	14,496,000 บาท
3) สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร	12,080,000 บาท
4) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	442,750,000 บาท
5) สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	184,000,000 บาท
6) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง	302,626,000 บาท
7) สนับสนุนบ้านพอเพียง	625,000,000 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 668

ข้อสังเกต PBO

- ควรทบทวนเป้าหมายรายกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่จริง แม้เป้าหมายรวมจะคงที่หรือลดลงในบางตัวชี้วัด แต่สถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจและภัยพิบัติปัจจุบันอาจทำให้กลุ่มนี้ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น
- ควรขยายการมีส่วนร่วมของชุมชนให้สอดคล้องกับจำนวนเป้าหมายที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในพื้นที่เมือง/ชานเมืองที่มีปัญหาที่อยู่อาศัยเรื้อรัง
- ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ระดับครัวเรือน เช่น ความพึงพอใจต่อคุณภาพบ้าน การลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง การเข้าถึงสิทธิที่อยู่อาศัยระยะยาว
- สถาบันฯ มีมาตรการในการป้องกันการทุจริตในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยอย่างไร เนื่องจากมีกระแสวิพากษ์วิจารณ์กรณี “บ้านทิพย์” ในหลายพื้นที่ และควรยกระดับไปสู่มาตรฐานจริยธรรมของผู้นำสภาองค์กรชุมชน และมาตรฐานธรรมาภิบาลของสภาองค์กรชุมชน
- ควรมีการเสริมสร้างธรรมาภิบาลภายในองค์กรชุมชน โดยกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญ พร้อมกับมีรายการตรวจสอบและแผนที่ความเสี่ยง เพื่อให้้องค์กรชุมชนเป็นองค์กรสุจริตและมีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ พร้อมขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างเข้มแข็ง

3) **โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมและจัดสวัสดิการสังคม** (แผนงานยุทธศาสตร์
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม) งบประมาณจำนวน 178.3689 ล้านบาท

โครงการ : โครงการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม

และจัดสวัสดิการสังคม

178,368,900 บาท

1. งบเงินอุดหนุน

178,368,900 บาท

1.1 เงินอุดหนุนทั่วไป

178,368,900 บาท

1) สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

178,368,900 บาท

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 2 หน้าที่ 670

ข้อสังเกต PBO

- ปี 2569 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนกองทุนที่มีการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกในชุมชน จำนวน 500 กองทุน (ปี 2568 กำหนดค่าเป้าหมาย 750 กองทุน) เมื่อพิจารณาโดยเฉลี่ยเท่ากับกองทุนละ 356,767.80 บาท
- ควรเสริมสร้างมาตรฐานขั้นต่ำขององค์กรสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศ เพื่อวัดความพร้อมในการรับการสนับสนุน หากผ่านเกณฑ์สามารถเข้าถึงงบประมาณในปีถัดไปได้เร็วและมีความคล่องตัวมากขึ้น
- ควรส่งเสริมกองทุนชุมชนที่มีการร่วมลงทุนจากภาครัฐและชุมชน (Co - Funding) จัดการโดยชุมชนสามารถตอบโจทย์ความต้องการและยั่งยืน โดยมีเงินสมทบจากภาครัฐและผู้รับประโยชน์ (Matching Fund) รวมถึงควรเสริมองค์ความรู้เรื่องมาตรฐาน “ธรรมาภิบาลกองทุน”

5. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. การดำเนินการโครงการบ้านพอเพียงในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุซึ่งในปัจจุบันมีเพิ่มขึ้นอย่างมาก และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบมากขึ้นเกี่ยวกับโครงการนี้เพื่อให้มีผู้เข้าร่วมโครงการมากขึ้น	✓	
2. หน่วยงานควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการบ้านพอเพียงโดยพิจารณาจากความเดือดร้อนของประชาชนที่มีความลำบากมากที่สุด นอกจากนี้ หน่วยงานควรหาแนวทางเพิ่มจำนวนผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการให้มากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา	✓	

ข้อสังเกต PBO

การสร้างประชาธิปไตยฐานรากของไทยสู่การกระจายอำนาจและการขับเคลื่อนสู่การจัดการตนเอง

- ควรเพิ่มมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลอยู่ในเขตควรให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด การทำภารกิจของ “สภาองค์กรชุมชนตำบล” เพื่อให้เข้าไปมีบทบาทในการบริหารจัดการท้องถิ่น

ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนในการได้รับเงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลทำให้ “การกระจายอำนาจ” เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

- ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชนเป็นขบวนประชาชนที่สามารถออกแบบและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมได้ในทุกระดับและทุกมิติโดยเฉพาะการขับเคลื่อนแนวคิดการจัดการตนเอง การกระจายอำนาจ ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนและแหลมคมมากยิ่งขึ้น รวมถึงการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีพลัง

- ควรพัฒนากลไกการสร้างความร่วมมือ หรือการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งทั้งในระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ ยกตัวอย่าง การออกระเบียบหรือกฎหมายเพื่อรองรับการจัดตั้ง “สภาพลเมือง” ในแต่ละพื้นที่ การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง พ.ศ.

การพัฒนาการทำงานของสภาองค์กรชุมชน

- ควรส่งเสริมให้สภาองค์กรชุมชนพัฒนาการทำงานกับ “คนรุ่นใหม่” เพื่อสร้างและส่งต่อการทำงานจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยสภาองค์กรชุมชนตำบล

- ระดับพื้นที่หรือระดับปฏิบัติการ ควรค้นหาพื้นที่รูปธรรมว่ามีตำบลใดที่มีความเข้มแข็ง และมีความร่วมมือระหว่างสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล กับสภาองค์กรชุมชน เพื่อถอดบทเรียนการทำงาน และขยายผลให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

- ระดับนโยบาย สถาบันฯ และสภาองค์กรชุมชน ควรมีความร่วมมือกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน ในฐานะหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน และอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาความร่วมมือและการดำเนินงานดังกล่าว

- รวมถึงความร่วมมือกับภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนพื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน ตลอดจนคนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย เพื่อให้เป็นพื้นที่กลางในการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นภาคีหุ้นส่วน โดยการกำหนดประเด็นขับเคลื่อนร่วมกันที่มีความท้าทายและสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมและชุมชนท้องถิ่นได้ เช่น การสร้างสังคมสุจริต การศึกษาเรียนรู้โดยใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาโครงสร้างประชากรและสถาบันครอบครัว การสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เป็นต้น อันจะเป็นการผนึกกำลังคน 2 รุ่นให้เป็นพลังพลเมืองในการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย

- ควรมีบทบาทหลักในการร่วมสร้าง “ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและทุนชุมชนฐานราก” โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน และควรบูรณาการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงกับสถาบันการเงิน ในการสนับสนุนสินเชื่อแก่ชุมชน

- ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนเป็น “กลไกบูรณาการเชิงพื้นที่” ร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และเพื่อให้สภาองค์กรชุมชนเป็นองค์กรหลักในการชี้้นำการพัฒนาในพื้นที่

- ควรบูรณาการกับการเคหะแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน ภาคเอกชน ท้องถิ่น และทุกภาคส่วนขับเคลื่อนชุมชนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรชุมชน คือ การพัฒนาเครือข่าย และเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง อันได้แก่ การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน การสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน และการสร้างหลักประกันทางสังคมที่เท่าเทียมให้กับชุมชนในด้านสวัสดิการชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วม จัดบริการสาธารณะ ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงการเสริมสร้างให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดีซึ่งหมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิต ปัญญา และสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

การป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน

- การป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนเป็นมาตรการกลไกที่มีความสำคัญและคาดว่าจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ
- ควรจะได้มีการประเมินผลในลักษณะที่เป็นการประมาณการผลกระทบโดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ว่า การมีมาตรการกลไกดังกล่าวส่งผลดีหรือช่วยลดปัญหาการทุจริตอย่างไร ที่สามารถวัดเป็นมูลค่า ประโยชน์และคุณค่าได้ ทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ
- ควรกำหนดระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตขององค์กรชุมชนในตำบล/เมือง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พร้อมกับมีแผนปฏิบัติการขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมทั่วประเทศโดยเร็ว

การศึกษาวิจัยและพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชน

- ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชน โดยควรจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันพระปกเกล้า ฯลฯ เพื่อจัดหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนเพื่อให้เป็นทรัพยากรการพัฒนาที่สำคัญและมีคุณภาพ
- ควรสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำบรรทัดฐานสิทธิชุมชนโดยกระบวนการวิจัยที่สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในทุกภูมิภาค และในพื้นที่ที่ชุมชนมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ชุมชนเมือง ชุมชน

ชนบท ชุมชนชาติพันธุ์ ชุมชนประมง ฯลฯ ผ่านกระบวนการที่ดี ทั้งนี้ อาจประสานงานกับหน่วยงานกองทุน การวิจัยให้สนับสนุนงบประมาณก็ได้

การเสริมสร้างความร่วมมือและระดมทรัพยากร

- ควรสร้างการรับรู้เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยควรมีมาตรการเชิงรุก ในการสื่อสารสาธารณะ การจัดการความรู้ โดยเฉพาะการสื่อสารรูปธรรมความสำเร็จทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่
- ควรมีมาตรการทางภาษี การเงิน และการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เอกชน มูลนิธิ กิจกรรมเพื่อสังคม มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน
- ควรพิจารณำเงินรายได้ เงินนอกงบประมาณ หรือเงินสะสม ที่หน่วยงานมี มาใช้ดำเนินการกิจของ หน่วยงาน เพื่อลดภาระงบประมาณที่ขอรับการจัดสรร
- ควรปรับนโยบายและกฎเกณฑ์ หรือผลักดันให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องปรับกฎเกณฑ์เรื่องสนับสนุน งบประมาณ ให้สามารถสนับสนุนงบประมาณผ่านตรงไปยังขบวน คณะกรรมการขับเคลื่อนขบวนซึ่งประกอบด้วย คนทำงานจากหลายฝ่ายตามความเป็นจริงได้ แทนที่จะต้องผ่านเฉพาะสภาองค์กรชุมชน หรืออย่างน้อยต้อง ปรับระบบให้คณะกรรมการเช่นนั้นมิพบาทโดยตรงในการใช้จ่ายเงิน

การเคหะแห่งชาติ

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 14 หน้า 41 ถึง 53)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: สร้างบ้าน สร้างสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

พันธกิจ: 1. สร้างบ้านคุณภาพที่ทุกคนเป็นเจ้าของได้
2. สร้างความสุขในชุมชน
3. สร้างสังคมคุณภาพเพื่อชีวิตที่ดี

ข้อสังเกต PBO

- **วิสัยทัศน์**เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กรที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาระยะกลางถึงระยะยาว วิสัยทัศน์ที่ดีจะประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว ตำแหน่งขององค์กร และช่วงเวลาที่เป็นเป้าหมายตามวิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ โดยกระชับ เข้าใจง่าย ทำหาย และวัดผลได้
- สะท้อนเป้าหมายที่ทำหาย มีความเป็นไปได้ และมีความครอบคลุมมิติทางสังคมที่หลากหลาย แต่ไม่สะท้อนตำแหน่งขององค์กร และ**ไม่ปรากฏช่วงระยะเวลาที่ชัดเจน**สำหรับการบรรลุวิสัยทัศน์ และไม่ปรากฏตัวชี้วัดความสำเร็จที่วัดผลได้ การเคหะฯ จะมีแนวทางและกระบวนการเพื่อให้สะท้อนตำแหน่งขององค์กร และบรรลุวิสัยทัศน์ภายในช่วงระยะเวลาใด รวมถึงมีเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างไร
- **พันธกิจ**มีความครอบคลุมภารกิจหลักขององค์กร สามารถสื่อสารโดยกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย
- **ควรมีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่ชัดเจน**สำหรับแต่ละพันธกิจ เพื่อให้สามารถวัดผลความสำเร็จได้

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน ในระดับราคาที่สามารถรับภาระได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในชุมชนที่มีสิ่งแวดล้อมการอยู่อาศัยที่เหมาะสม พร้อมสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น - ตัวชี้วัด : จำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในระดับราคาที่สามารถรับภาระได้	ครัวเรือน	203,868	269,564

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 14 หน้า 41

2. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

การเคหะแห่งชาติ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2568	2568	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	-	-	-	-
แผนงานพื้นฐาน	-	-	-	-
แผนงานยุทธศาสตร์	868.9360	924.9702	56.0342	6.45
มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	868.9360	924.9702	56.0342	6.45
แผนงานบูรณาการ	-	-	-	-
แผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	121.9775	83.1601	-38.8174	-31.82
รวมทั้งสิ้น	990.9135	1,008.1303	56.0342	5.65

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มที่ 14 หน้า 42

3. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

3.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

กคช	2567			2568 (16 มิ.ย. 2568)		
	รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย	รายจ่าย	หลังโอน/ปป.	เบิกจ่าย
รวมทั้งสิ้น	999.0119	801.2304	80.20	990.9135	581.1289	58.65
รายจ่ายประจำ	626.3212	609.4525	97.31	597.2672	485.0244	81.21
รายจ่ายลงทุน	372.6907	191.7779	51.46	393.6463	96.1046	24.41

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) กรมบัญชีกลาง

4.2 รายการงบประมาณ จำนวนตั้งแต่ 1 ล้านบาท ที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลผลการเบิกจ่าย (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2568)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	หลังโอน/ปป.
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนนครสวรรค์ 2 ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	13.9988
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนอุบลราชธานี 2 ระยะ 1-2 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี	13.9816
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนนวมินทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	13.5410

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายการ	หลังโอน/ปป.
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนคลองจั่น (สนามกีฬา) แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	13.4983
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่ามาตรฐานรองเพชรเกษม 91 ระยะ 1-2 ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	12.9744
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนหาดใหญ่ ระยะที่ 1,3 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	12.5600
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนบางชัน แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร	12.5000
ค่าก่อสร้างโครงการอาคารเช่าสำหรับผู้มีรายได้น้อย จังหวัดฉะเชิงเทรา (บางปะกง) ตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	12.3384
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่ามาตรฐานรองอ้อมน้อย ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	11.8550
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนอยุธยา 2 ระยะ 1 ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	10.9516
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนมาตาพุด 1 ระยะ 1 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	10.8800
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	9.5553
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าบ้านพักข้าราชการจังหวัดพังงา ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา	8.9629
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนเพชรบุรี ระยะ 1ตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี	8.8551
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรชลบุรี (วัดรังสีสุทธาวาส) ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	7.8725
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรระยอง (ประแสร์ 2) ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	5.1117
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรขอนแก่น (T) ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	4.8346
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรขอนแก่น 3 ตำบลบ้านเป็ด (T) ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	4.4784
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ ตำบลสะเตียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์	4.4344
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเช่าเคหะชุมชนปราจีนบุรี 2 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	4.1755
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนและบริการชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ (โพ้น้ำ) ระยะที่ 1-4 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ	3.2068

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายการ	หลังโอน/ปป.
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนแหลมฉบัง วาระ 1 ระยะ 2 ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	2.9508
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนกำแพงเพชร ระยะ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร	2.6571
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรนครปฐม 2 (ถนนทหารบก) ตำบลบ่อพลับ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	2.5942
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเข้าบ้านพักข้าราชการจังหวัดสระบุรี ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี	2.2753
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนคลองจั่นรับโอน แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	2.0235
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรเศรษฐกิจ 2 ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	1.7762
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรนครพนม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	1.7147
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรสุรินทร์ ระยะ 3/1 ตำบลสีกโกได อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์	1.6808
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรบางบัวทอง 2 (บางกรวย-ไทรน้อย) ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	1.6626
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรสมุทรสงคราม (บางแก้ว) ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม	1.6223
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรมุกดาหาร 1,2 ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร	1.6029
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรชุมพร ระยะ 3/1 ตำบลบางลึก อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	1.4823
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรลพบุรี (ศรีอินทราทิตย์) ตำบลท่าแค อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี	1.4623
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรอุดรธานี 4 (หนองสำโรง) ตำบลหมื่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	1.3228
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรอุดรธานี 5 (เลียงเมือง) ตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	1.3062
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรหนองบัวลำภู 1,2 ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู	1.3012
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรขอนแก่น 4 (ศิลา) ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	1.3002

รายการ	หลังโอน/ปป.
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนมีนบุรี (คลอง 9) แขวงสามวาตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร	1.2723
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรแก้วประดับ แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร	1.2515
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรขอนแก่น (อำเภอพล) ตำบลโคงหนองแก อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น	1.2076
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่พักพนักงาน กคช. (ศรีนวมินทร์) แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	1.2026
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรจังหวัดชลบุรี (บ้านบึง 2) ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	1.1929
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรชลบุรี (พานทอง) ตำบลพานทอง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี	1.1840
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเคหะชุมชนอ่อนนุช แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร	1.1423
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรกระทุ่มแบน 2 (สวนหลวง) ตำบลสวนหลวง อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	1.1363
ค่าปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการบ้านเอื้ออาทรตลาดไท (เทพฤกษ์ 34) ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	1.1191

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ พ.ศ. 2568 ที่สำคัญ

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรศึกษากระบวนการจัดหาที่พักให้กับผู้ที่มีรายได้น้อยของประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ในการสร้างบ้านพักให้กับผู้ยากไร้จะมีการจัดสร้างไม่เกินร้อยละ 25 ของที่พักอาศัย เพื่อไม่ให้พื้นที่บ้านพักเป็นแหล่งรวมผู้ยากไร้ทั้งหมดจนอาจทำให้พื้นที่ดังกล่าวเกิดปัญหาสังคมจากการที่มีผู้ยากไร้จำนวนมากอยู่รวมกัน นอกจากนี้ การตั้งชื่อบ้านพักอาศัยของผู้ยากไร้ไม่ควรตั้งชื่อในลักษณะแสดงให้เห็นถึงผู้ที่อยู่อาศัยว่าเป็นคนยากจน เช่น บ้านเอื้ออาทร	✓	
2. การจัดสร้างบ้านพักของหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดสร้างอาคารที่สอดคล้องกับภูมิศาสตร์ในพื้นที่ที่แตกต่างกันหรือการหาที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพปฏิกิริยาของเมืองด้วย	✓	
3. ควรมีการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาที่อยู่อาศัย รวมทั้งควรร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการตามภารกิจให้มากขึ้น และควรมีมาตรการในการกำกับดูแลและกำหนดสัดส่วนของผู้เช่าอยู่อาศัยให้มีความสมดุลในเชิงโครงสร้างและฐานะทางสังคมด้วย		✓

ข้อสังเกต PBO

- **ควรปรับปรุงแผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชน** โดยควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย รายได้ของประชาชน ความต้องการที่อยู่อาศัยในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย
- **ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัย** เพื่อเพิ่มปริมาณที่อยู่อาศัยและกระจายโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงที่อยู่อาศัยได้มากขึ้น
- **ควรศึกษาความเป็นไปได้และขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public and Private Partnership) เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย** โดยเฉพาะการจัดการข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย การจัดหาที่ดิน แหล่งทุน ฯลฯ และควรพิจารณาการดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยในลักษณะการให้เช่า โดยควรส่งเสริมให้เกิดการลงทุนการออมในรูปอสังหาริมทรัพย์และทำให้ประชาชนสามารถเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนามากขึ้น รวมถึงควรพิจารณานำพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เอกชนเข้าทำประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ให้กับหน่วยงานและให้ความสำคัญกับการดูแลชุมชนที่มีความหนาแน่นกระจุกตัวเพิ่มเติม นอกเหนือจากการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยตามภารกิจปกติ
- **ควรพัฒนาระบบการเช่าที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น** เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงที่อยู่อาศัยได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย
- **ควรปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ** โดยควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต
- **ควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพย์สิน** โดยควรจัดทำทะเบียนทรัพย์สินที่ครบถ้วนและทันสมัย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
- **การพัฒนาและปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย** รวมถึงสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ควรดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมหรือถ่ายโอนภารกิจให้แก่กลุ่มผู้อยู่อาศัย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและลดภาระงบประมาณที่ขอรับการจัดสรร
- **ในกรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรืองานไม่เรียบร้อย ควรมีผู้เชี่ยวชาญ อาทิ สถาปนิก วิศวกร นายช่าง เข้าไปซ่อมแซมหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งช่างควบคุมงานควรเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด** เพื่อให้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
- **ควรบูรณาการกับกรมการพัฒนาชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็ง** ได้แก่การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน การสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน

และการสร้างหลักประกันทางสังคมที่เท่าเทียมให้กับชุมชนในด้านสวัสดิการชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วม จัดบริการสาธารณะ โดยเฉพาะการส่งเสริมการจัดสวัสดิการในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนรักถิ่นที่อยู่

- **ควรปรับปรุงรูปแบบและลักษณะของที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย** เช่น ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยควรเป็นรูปแบบอาคารชุดหรือบ้านจัดสรรขนาดย่อม เน้นความประหยัด คุ่มค่า และประหยัดพลังงาน

- **ที่อยู่อาศัยควรถูกออกแบบก่อสร้างให้สามารถรับมือกับสถานะปัญหาของเมืองที่กำลังเข้าสู่วิกฤตได้แก่ สังคมผู้สูงอายุ และปัญหาการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ** โดยการออกแบบและเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม ลดการสิ้นเปลืองพลังงานและค่าใช้จ่าย เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยประหยัดพลังงาน ที่มีการนำพลังงานทดแทนหรือพลังงานหมุนเวียน ระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์มาประยุกต์ใช้ซึ่งจะเป็นการประหยัดพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- **ควรดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่** การจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสวัสดิการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระบบการจัดการน้ำเสีย ระบบการจัดการขยะ ทางเท้า ที่จอดรถ สหกรณ์บริการ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

- **ควรมีมาตรการและกลไกในการยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของตัวชี้วัดที่ยังมีผลการดำเนินงานต่ำ และควรมีระบบการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ** โดยเป็นการประเมินผลที่ให้ความสำคัญแก่ทุกฝ่ายที่เข้าร่วมในโครงการมากขึ้น ให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้รับผลประโยชน์จากโครงการเป็นอย่างมาก โดยมุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา ร่วมกันได้

- **ควรมีตัวชี้วัดหรือมาตรฐานที่ชัดเจน** หากเสร็จงานแล้วแต่งานยังไม่สมบูรณ์หรือมีปัญหา ก็จะไม่ผ่านตัวชี้วัดและยังไม่สามารถส่งมอบงานได้

- **ควรปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง** เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่เมืองอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาพื้นที่เมืองอย่างยั่งยืน รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง

PARLIAMENTARY BUDGET OFFICE

สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา (สปร.)

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

www.parliament.go.th/pbo

โทรศัพท์ 0 2242 5900 ต่อ 7420

PBO วิเคราะห์งบประมาณอย่างมืออาชีพ เป็นกลาง และสร้างสรรค์